

színház.net

DRÁMAMELLÉKLET 2013. OKTÓBER

Keresztesi József

Holtszezon

avagy

A kis gömböc meséje

Tragikomédia két felvonásban

SZEREPLŐK:

Záprel, az élelmiszer-áruház vezetője

Vali, Juli, Ildikó – pénztárosnők és sorsistennők, idősebb asszonyok

Irén, Szerén, Helén, Kisgömböc – eladónők, fiatalabbak

Cigány, takarító

Hauser, biztonsági őr

Hentesek – három férfi, khtonikus lények kara

Masavári, fogyasztóvédelmi megbízott

Dr. Berg, az igazgatótanács megbízottja

Tolvaj

Vásárló

További vásárlók, eladók, biztonsági őrök, anyagmozgatók stb., az áruház szokásos figurái.
Pénztárosnő és Hentes nem jelenik meg több a színen, csak a fent említett karok tagjai. A
Tolvaj és a Vásárló szerepe kettőzhető, bár az előbbi férfi, az utóbbi női figura.

Játszódik napjainkban egy élelmiszer-áruházban.

(A darabban vendégszövegként szerepel József Attila *Lebukott* című verse, illetve átdolgozott formában Goethenek Kleist *Kohlhaas Mihály*járól alkotott véleménye, valamint fordulatok a Kohlhaasnak címzett történeti Luther-levélből. Goethe szövegét lásd Heinrich von Kleist: *Elbeszélések*, Jelenkor, Pécs, 2001, 271-272. oldal, Földényi F. László fordítása; Lutherét ugyanott, 254-255. oldal, Márton László fordítása.)

ELSŐ FELVONÁS

1.

Kora reggel, nyitás előtt. Cigány egy kis kerek kocsit húz, rajta felmosóvödör, partvis, tisztítószer, a partvisnyélen kisrádió fityeg, épp véget ér az időjárás-jelentés, majd zenét sugároznak. Cigány átveszi a szót a rádiótól. Eközben megjelennek a Pénztárosnők, a magazinok állványáról levesznek egy-egy lapot, azokat olvasgatják, előbb némán, aztán ki-ki fennhangon. A jelenet vége felé benépesül a színház, megjelennek (Kisgömböc kivételével) az eladónők, illetve az anyagmozgatók és a biztonsági őrök is.

CIGÁNY Ma hajnaltól tartós esőre és meg-megújuló északnyugati szélre számíthatunk. A látási viszonyok korlátozottak, ennek megfelelően közlekedjünk. A hőmérséklet nappali csúcértéke 8 és 12 Celsius-fok között alakul. Az Európa fölött átvonuló nagy kiterjedésű ciklonnak köszönhetően kettős fronthatás érvényesül. A kettős fronthatás az arra érzékenyeknél számos idegrendszeri tünetet előidézhet, úgy mint alvászavar, ingerlékenység, levertség, fejfájás. A koncentrációképesség csökkenése, a reakcióidő megnövekedése. Migrénes panaszok. Ízületi fájdalmak, a vércukorszint és a vérnyomás ingadozása. A kolerikus nedvek túlsúlya. A lelki béke elvesztése, indokolatlan düh, bosszúvágy és kétségbeesés. Házasságtörések. A tájékozódóképesség enyhe vagy erősebb zavarai. Bizalmatlanság az intézményes garanciákkal szemben. A generációs ellentétek felerősödése, a baráti kapcsolatok vétkes elhanyagolása. Hányinger, nyugtalanság, nehéz légzés, epebántalmak, gyomor- és vesegörcsök. Depressziós rohamok. Irracionális félelem az izgómozgó, apró lények tömegétől. Pókiszony, szájszárazság, gyulladt, vérző fogíny. Koraszülés.

VALI Borjúfejet szült a dán anya. Az orvos szakértők figyelmeztetése dacára a negyvenkét éves skanderborgi asszony úgy döntött, hogy császármetszéssel világra hozza „gyermekét”. „Bárki bármit is mond, ő az enyém, és senki nem veheti el tőlem!” – nyilatkozta a komplikációmentes beavatkozást követően. A különös eset kapcsán kialakult vita immár egészen a dán parlamentig gyűrűzik. A skandenborgi kórház előtt folyamatos tüntetést tartó radikális keresztény aktivisták azt állítják, hogy a fej démoni eredetű, és azonnali exorcizációt követelnek.

JULI Rejtélyes kór támadta meg a pápaszemes medvéket a lipcsei állatkertben. A dél-amerikai medvefaj két példányának egyik napról a másikra kihullott minden szőre. A szakértők értetlenül állnak a jelenség előtt, és valamiféle genetikai rendellenességre gyanakszanak. A kopasz medvék mindenesetre jó reklámnak bizonyulnak: egész Németországból érkeznek Lipcsébe a látogatók, hogy megtekintsék a mulatságos külsejű állatokat.

ILDIKÓ A Szentatya a Csillagászati Világnap alkalmából kiadott pápai üzenetében azt a reményét fejezte ki, hogy a természet titkainak kutatása nem csupán az emberiség kényelmét és biztonságát szolgálja, hanem a teremtett világ mind mélyebbre ható ismeretéhez is elvezet. A tudomány jó szolgálatot tehet az egyre nagyobb teret nyerő babonás tévhit és előítéletek eloszlatásában, jelentette ki a katolikus egyházfő. Konkrétan nem tett utalást rá, ám többek szerint ez a kijelentés a Los Angeles fölött a közelmúltban tapasztalt titokzatos égi jelenségekre is vonatkozhat.

CIGÁNY Hazánk fölött a hét első napjaiban kiterjedt felhőátvonulásra lehet számítani. Nagy sebességű és szokatlan formájú felhőket figyelhetnek meg mindazok, akik érdeklődéssel fordulnak a rendhagyó természeti tünemények felé. Az erős fronthatás és a fantasztikus

felhőformák vonulása nyugtalanná és feszültté teheti a térség lakóit. Ez alól négylábú kedvenceink sem kivételek. Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal közleményben hívja föl az ebtulajdonosok figyelmét, hogy ne hanyagolják el a szájkosár használatát.

JULI A neves német parafenomén a sajtón keresztül üzent az állatkert vezetőségének, hogy képes meggyógyítani a bundájukat vesztett állatokat, ám mind ez idáig nem kapott választ az ajánlatára. Mindeközben a kezdeményezés támogatása érdekében civil mozgalom jött létre, melyhez az interneten keresztül lehet csatlakozni. A szokatlan esetet követő divathullám mindamelllett nem mentes a negatív hatásoktól sem. A német állatvédő szervezetek szélsőséges eseteket tártak a nyilvánosság elé, melyek során kutya- és macskatartók szándékosan fosztották meg a szőrzetüktől háziállataikat.

VALI Dán emberi jogi szervezetek kiállnak a skandenborgi anya önrendelkezési jogának védelmében, mások ugyanakkor a borjúfej elfogulatlan, tudományos vizsgálatát sürgetik. A tüntetők és az ellentüntetők között egyre súlyosabb atrocitásokra kerül sor, s noha a skandenborgi rendőrség ellenőrzése alá vonta a kórház környékét, a város egyéb pontjain föllángoltak az összecsapások. A borjúfej mindeközben a napvilágra került hírek szerint szépen gyarapodik. Az anyatejet elfogadja, és születése óta 250 grammot hízott.

ILDIKÓ Az úgynevezett „Los Angeles-i égi asszony” megjelenését a meteorológus-szakértők a sztratoszféra sajátos mágneses anomáliáival magyarázzák. A szokatlan, valóban asszonyi alakot mintázó jelenséget a NASA is vizsgálat alá vonta, miközben Los Angeles érseke óva intett attól, hogy csodajelként tekintsünk a meghatározhatatlan tüneményre. Ezekben a napokban sokan hagyják el a várost, ugyanakkor még nagyobb tömegben érkeznek a ritka természeti képződmény iránt érdeklődők. A kétirányú invázió nehéz feladat elé állítja a biztonságért felelős szerveket: Los Angeles polgármestere konzultációt kezdeményezett Kalifornia állam kormányzójával a kialakult helyzetről.

JULI A pápaszemes medve Dél-Amerikában, az Andok hegyvidékén él. Mindenevő, tápláléka elsősorban pálma- és kaktuszfélék terméséből, gyümölcsökből, kisebb állatokból, dögökből áll. Erősen veszélyeztetett fajta, az orvvadászok kedvelt célpontja, így szerepel a Természetvédelmi Világszövetség Vörös Listáján is.

CIGÁNY Elnéztem a felhőket magam is az este, jól meg lehet őket figyelni a kilencedikről. Onnan rálátni az egész környékre. Anyám! Mintha fel akart volna borulni a lakótelep. Kikapcsoltam a tévét, aszt csak álltam az ablakban. Lila és fekete volt minden odafönn, alattuk meg olyan alacsonyan vágott be a nap... Álltak ott a házak, mint egy rakat veres dominó, ahogy éppen ráborulnának egymásra. Végig az egész: dam-dam-dam-dam-dam-dam...!

2.

Fölberreg a csengő. Mindannyian fölsorakoznak félkörben egymás mellé. A mennyezet felől, egy deus ex machina-készülék segítségével, zeneszóval kísérve alálebeg Záprel.

KÓRUS

Dam-dam-dam-dam, holnaptól

Nem félünk az új naptól!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Nem számít, ha orkán fújja,
Megtart minket egymás súlya –
Dam-dam-dam-dam, évoé!
Dam-dam-dam-dam, évoé!
Árvíz jöhet, vihar várhat,
Vessünk hamar vállat vállnak–
Dam-dam-dam-dam, évoé!
Dam-dam-dam-dam, évoé!

ZÁPREL

Akkor hát... Kezdenénk.
Elkezdenénk.
Szép napot mindenkinek!
Ezek itt a kezemben
az elmúlt havi mutatók,
ezek itt,
és azt kell mondjam,
kemény hónap áll mögöttünk,
kőkemény hónap.
Ugyanakkor örömmel jelenthetem,
hogy a kimutatások szerint
az áruházunk korrekt munkát végzett.
Anélkül, hogy a részletekbe menő adatokkal
untatnálak benneteket:
az ünnepi túlkészletet a megadott
irányszámok alatt tartottuk,
az akciós termékek eladási statisztikái pedig
egész egyszerűen a legjobbak
az elmúlt félév során!

KÓRUS

Dam-dam-dam-dam, évoé!
Dam-dam-dam-dam, évoé!

ZÁPREL

És ennek a kőkemény hónapnak
a kőkemény munkájáért – a munkátokért! –
szeretnék is ezúttal
mindenkinek
köszönetet mondani.
Tudom, hogy néha eléggé nehéz volt,
persze,
és hogy megviselt mindannyiunkat.
Nagy volt a hajtás, túlóráztunk,
azt kell mondjam, több mint eleget,
és bizony az ünnepi időszakban
nyilván mindenkinek magának is...
Magának is megvolt a maga baja.
Otthoni dolgok, meg az itteni nagyüzem,
egyikünknek sem könnyű ilyenkor.

Nekem sem, persze.
Én is gondolkozom rajta, hogy hogyan lehetne
gördülékenyebbé tenni
az ügymenetet,
de hát tudjuk jól, mi a helyzet.
Megvetettük a lábunkat, azt kell mondjam.
Az árukereskedelem verseny, és ha mi
ebben a versenyben talpon maradunk,
az, akárki akármit mond is, eredmény.
Kőkemény eredmény!

KÓRUS

Dam-dam-dam-dam, évoé!
Dam-dam-dam-dam, évoé!

ZÁPREL

Megvetettük a lábunkat tehát
ilyen kőkemény – kőkemény! – körülmények között is,
amikor világszerte recesszió van,
és a recesszió idején a verseny,
tudjuk jól, még kiélezettebb,
mint egyébként.
Ez nagyon nagy dolog,
és ezt most nagyon-nagyon komolyan mondom.
Ismertek jól, nem vagyok a nagy szavak embere,
de most hadd mondjam ki ez egyszer:
mindaz, amit elértünk,
igenis büszkeséggel tölt el.
Igenis, ez teljesítmény, igenis ez...
ez valami!

ELSŐ FÉLKÓRUS *(Cigány és a Pénztárosnők)*

Valami, valami, valami!!!
Valami van!
Valami kell!
Valami lesz!
Ez a siker!

MÁSODIK FÉLKÓRUS *(Biztonsági őrök, eladónők és anyagmozgatók)*

Recesszió –
Kemény dió!
Kemény meló,
hahó, hahó!

TELJES KÓRUS

Hahó, hahó, hahó!!!

ZÁPREL *(csendre inti őket)*

Igen, igen...
Hátradólni azonban persze

most sem szabad.
Nincs lazítás.
Arra kérnék mindenkit, hogy a lazítás szót
satírozza ki a szótárából.
Megvívjuk ezt a csatát, de a verseny
folytatódik.
És nem csak a cégért vívtuk,
hanem persze
önmagunkért is.
A családjáért vívtuk meg,
az ünnepért vívtuk meg.
Hogy mindenki otthon ünnepelhetett
a családjával,
és hogy kenyeret rakhatott az asztalra.
Merthogy ebben az áruházban
nem volt elbocsátás,
és ez nem a magam érdemének tudható be,
hanem a ti munkátoknak.
Mert ennek a munkának *így*
igenis van értelme!

KÓRUS

Dam-dam-dam-dam, évoé!
Dam-dam-dam-dam, évoé!

ZÁPREL

Vessük meg hát a lábunkat
még szilárdabban.
Tudom, hogy nehéz idők járnak.
Tudjuk jól, hogy mi a helyzet.
Tisztában vagyunk.
És persze a főnökség felé
folyamatosan kommunikálom
mindezt.
Közvetítem feléjük,
mert nekik is ismerniük kell,
hogy tisztában lehessenek velem,
hogy mit várhatnak el tőletem.
Azt hiszem, ez így korrekt.
A korrekt, zökkenőmentes kommunikáció
mindannyiunk közös érdeke.
Mert ha sikerorientált – sikerorientált! –
csapatként tudunk együtt dolgozni,
ahol mindenki ismeri a helyét
és a feladatát
– és tudom, hogy tudunk,
hiszen az elmúlt időszak fényes bizonyíték volt rá –,
akkor továbbra is hozni fogjuk tudni
a jó mutatókat.

TELJES KÓRUS

Hahó, hahó!

Jó mutató!

Hahó, hahó, hahó!!!

ZÁPREL *(ismét csendre inti őket, kikapcsolja a biztosító csatokat, és lekászálódik a földre)*
Rendben, emberek, de ne ünnepeljük magunkat, maradjunk két lábbal a földön. Tegyük azt, ami a dolgunk: adjuk el az árut. Adjuk el az ünnepek után is, amink van. Ami eddig történt, annak örülünk persze, de tegyük mostantól mindezt egy nagy – hatalmas nagy! – zárójelbe. Elmúltak az ünnepek, és elmúlt vele az ünnepi roham. Tegyük fel a kérdést: ez gondot jelent vajon? Látszólag persze igen, de én mégis azt mondom, hogy nem feltétlenül. Kevesebb a vásárló – azon kell elgondolkodni, hogy miképp is tudnánk a magunk hasznára fordítani ezt a helyzetet! Tehát? *(Csönd)* Senki többet? Na, kérem. Tegyük föl magunknak egy igen egyszerű kérdést: vajon mit is kínálunk eladásra? Nagyon fontos, hogy ezzel tisztában legyünk. Ha ezt tudjuk, mondhatni, nyert ügyünk van. Tehát meg tudná mondani bárki közületek, hogy mivel is kereskedünk egész pontosan? Mit adunk el vajon? Frissárut? Élelmiszert? Vajon?

SZERÉN Ööö... Élelmiszert...

HELÉN Főképp. Üdítőitalt, ööö... Háztartási szereket...

ZÁPREL Jaj, Heléna, Heléna...! Rajta, gondolkodjunk hát még egy csöppet! Na, vajon mit árulunk? Tejet, cukrot netalán?

SZERÉN Ööö... Hát többek között...

ZÁPREL Erőltessük meg a kis fejecskénket! Miért jön be hozzánk bárki is, amikor mindent megtalál a kurva multinál? Mi az a plusz, amivel megvethetjük a lábunkat ezen a kurva piacon, ahol napról napra elkeseredettebb a küzdelem?

HELÉN Fúú... Zakciók?

SZERÉN Jajaja! Zakciók!

ZÁPREL Zakciók, zakciók! Ugyan, lányok. Akciók mindig is voltak, jönnek és mennek. Másfél kiló lábszár, hoppsza! – be se kell tenned a szatyorba, hazáig kísér. Akciókkal tele van a padlás máshol is. Mit csinálunk, ha bejön ide valaki, fel-alá császál, és forgatja a fejét a polcok között?

HELÉN Hát... Hát megkérdezzük, hogy mi van. Hogy mit keres.

SZERÉN Jajaja! Megmutatjuk neki a zakciósat. Kitésszük a táblát. Meg meg is megkérdezzük....

ZÁPREL Pontosan! Ez az pontosan! Megmutatjuk, megkérdezzük – *kommunikálunk* velük! Ez az, amiért mihozzánk jönnek be, ha jól csináljuk: a kommunikáció. Még csak nem is az áru az első. Az is fontos, persze. Hogy legyen mit eladni. De hát áru mindenhol van, nemde? Áruval tele a padlás.

HELÉN Áruval tele a raktár.

SZERÉN Tele az áruraktár.

CIGÁNY A vámáruraktár.

ZÁPREL A kereskedelmi siker – kommunikációs siker. Az információ az, ami mozog, és az árut is ez mozgatja. Mit is árulunk tehát?

HELÉN In... Információt árulunk?

ZÁPREL

Hitet árulunk, lányok!

A jól informáltság hitét!

Hogy a vevő jól informálnak
tudhassa magát!

Hogy észnél volt,

hogy odafigyelt,

és kihasználta

a kedvező alkalmat.

A hosszú távú kapcsolat feltétele

a hosszú távú bizalom.

Kommunikálni, tehát tájékoztatni –

tájékoztatni, tehát beavatni –

beavatni, tehát ajánlatot tenni!

Olyan ajánlatot, amelyet botorság
volna kihagynia.

Ez a mi erősségünk.

A kurva multi

odaömleszt a sok szemetet:

vegye-vigye!

Mit tehet ezzel szemben

egy kisebb

– egy relatíve kis –

áruház?

Olyan szolgáltatást nyújt, amely

a közvetlen kereskedelmi kapcsolat

kötőerején alapszik.

A gyengeségünk az erősségünk:

hogy kicsik vagyunk,

kevesen vagyunk –

erősségünk

az emberi oldalunk!

TELJES KÓRUS

Hahó, hahó, hahó!

Hahó, hahó!!!

Emberi oldal –

oldal-as-

akcióóó!!!

ZÁPREL (*tapsol*)
Rendben, mindenki munkára hát!
Fordul a Föld, és vele a világ!

Mindenki szétszéled a dolgára.

3.

A három Pénztárosnő

KÓRUS (*mindhárman*)
Szokatlan felhők szántják az eget,
Felrajzolván a baljós jeleket.
Bámuljuk őket, s ki megfejtené,
E világra tán még meg sem született.

VALI

Az orkán kiadja rettentő dühét,
Színes zászlóink tépi szertesét,

JULI

Kinn a parkoló tábláit dobálja –
Így lépünk be az Aszpirin Havába.

ILDIKÓ

S e vészes szelek hozzánk terelik
Az új idők kalandorait.

KÓRUS (*mindhárman*)

Tejnél, cukornál becsesebb a hit.
Üdvözöljük a bátor gondolást!
Gördülj be hozzánk, izmos karjaid
Cipeljék haza a boldog tudást!

Nyit az üzlet, megjelennek az első vásárlók.

4.

Irén, Szerén, Helén

SZERÉN Kommunikálni, tehát tájékoztatni – tájékoztatni, tehát beavatni – beavatni, tehát ajánlatot tenni! Búúú!

HELÉN Ajánlatot tenni? Fú, kemény volt nagyon a Totya, nem?

SZERÉN A kurrva multi! Odaömleszti a sok szemetet: boááá! Bezzeg mink tudjuk, mitől indul be a villamos...!

HELÉN Honnan szedi ezt a sok hülyeséget szerinted?

SZERÉN Mit tudom én. Biztos volt megint valami fejtágításon. Csapatépítő trrréningen! Kurrrvamulti, boááá!

HELÉN Még jó, hogy a Gömböc nem hallotta, mert beszólt volna neki, az hétszentség.

SZERÉN Hitet árulunk, lányok! Hosszú távú kapcsolat – hosszú távú bizalom! Kurrrvamulti, boááá!

HELÉN Na, pont a Totya beszélhetne a hosszú távú bizalomról. Tudod, nem, hogy visszajött hozzá az Emese? Előbb kirúgja a Totyát, aztán meg nem ám, hogy visszakérné magát, hanem visszajön csak úgy... Nagyon kemény.

SZERÉN Hát velem próbálná meg ezt akármelyik pasi... Sírva szedné össze a golyóit. Mint a nemecekernő.

HELÉN A nemecekernő?

SZERÉN Ja. Az.

HELÉN A nemecekernő... Attól inkább elvették a golyóit, nem-e?

SZERÉN Na, pont ilyesmiről beszélek én is.

IRÉN Jól van már. Elég lesz, lányok. Mindjárt itt van, szakadjatok le a témáról.

HELÉN Miért? Nem mondtam én senkire semmi rosszat...

Záprel be.

ZÁPREL Szétszakad a fejem, ajaj... Nem bírom a hidegfrontot. A melegfrontot jól viselem, de a hidegfront, az teljesen kikészít. A melegfront, az rendben. A hidegfront az, amit nem bírok. Van valakinél egy aszpirin vagy ilyesmi?

SZERÉN Nem is tudom...

HELÉN Hát ilyen izé van, főnök... Görcsoldó.

ZÁPREL Görcsoldó?

HELÉN Görcs. Női görcsoldó. De fájdalomcsillapító azért.

ZÁPREL Ja. Mindegy, nem érdekes, túlélem. Lássunk talán dologhoz. *(masszírozza a halántékát)* Nézzük az ügymenetet. Nos – Irén, a készletlista?

SZERÉN Rajtunk maradt a sok trappista.

IRÉN Lazítsál már, Szerén. Itt a kimutatás. *(mutatja)*

ZÁPREL Az árképzés – ó, igen, az árképzés! Felette nagy titok!

IRÉN A szavatossági idő figyelembevételével több kategóriára bontottam az ünnepi időszakból visszamaradt készletet. Pontos listát készítettem. Ezen visszakövethető egészen a...

ZÁPREL Igenigenigen. Nagyszerű. Átnézem, még a mai nap folyamán. *(átveszi, belelapoz)*
Árleszállítások, akciók...

IRÉN Más a formátum, mint szokott...

ZÁPREL Azt látom.

SZERÉN Beszart a Excell, főnök...

IRÉN Szerén!

ZÁPREL Jól van, azt hiszem, így is kiismerem magam rajta.

IRÉN Majd ha a Kisgömböc visszajön, átteszi olyanba, ahogy ő szokta.

ZÁPREL A Kisgömböc... *(a halántékát masszírozza)* Szétmegy a fejem. Régebben a hidegfront sem érdekelt, meg a meleg sem. Meg sem éreztem. De mostanában, ha jön a hidegfront, már egy nappal előtte... Kisgömböc, ez is milyen név már?

HELÉN Mindenki így hívja, de hát ha nem ideges érte...

ZÁPREL Na ja. Ezért nem – csak minden egyéb miatt. Nem? Minden egyéb miatt... Kemény nő, mi? Mi van vele, beteg még?

IRÉN Most megy vissza kontrollra. Azt mondta, utána benéz.

SZERÉN Szarul volt nagyon, de már nincs.

ZÁPREL Na jó, jön, amikor jön. A Kisgömböc nélkül sem állhat meg az élet. Akciózunk, Irén?

IRÉN Akciózunk, persze. Menjen a régi sajt kifele, de akkor még a héten bele kell olesztani egyet. Lehet húsz százalék?

ZÁPREL Te tudod, ezt rád bízom. *(a halántékát masszírozza)*

IRÉN Köszönöm. Akkor húsz. Aztán a másik ez a tejital. Az a vaníliás.

ZÁPREL Mi van vele?

IRÉN Savanyodik. Picikét. De nem is nagyon viszi senki.

ZÁPREL Fúj. Sztornózzuk le. Lejáratos?

IRÉN Nem. Nem nagyon.

HELÉN Írjuk ki, hogy gyümölcskefir.

ZÁPREL Szerdáig akciózzuk, aztán lesztornózzuk. Nem? Annyit kibír, nem?

IRÉN Kinek ki.

ZÁPREL Jó. Menjen egy raklapra, feltornyozva szépen. Ízlésesen. Rendben? Akkor majd elviszik. Ha szépen föltornyozzuk nekik, viszik, mint a cukrot. Ha nem akarják, akkor is. Bepakolják vakon. Ugye, mit tesz a lélektan! Otthon is szívesebben veszed, ha szépen van terítve. Ízléssel. Lám, lám. Van-e még valami?

SZERÉN Izé. Van hát. Jön az egér befele.

HELÉN Ne má'!

SZERÉN A Jóska kitette a ragacscsapdát, de akkor meg beleragad, aszt ott nyüszög ezerrel.

ZÁPREL Nyüszög?

SZERÉN Nyüszög.

HELÉN Mindjárt hányok.

ZÁPREL Hát oldjuk meg valahogy. Ha mérget rakunk ki, elseggel minket a köjáros. Egerestül. Akkor már inkább nyüszögjön.

SZERÉN Azért az se olyan frankó.

HELÉN Basszus, akkor be nem megyek hátra!

ZÁPREL Jól van, hát valamit csak kell csinálnunk vele. Ha nyüszög, akkor nem futkorászik. Valamit valamiért. Majd a fiúk összeszedik. Ugye, Irén, elintézed velük?

IRÉN Persze. Majd én szólok nekik.

ZÁPREL Remek, köszönöm! A sorvégeken kinn vannak az e heti szállítmányok?

IRÉN Kinn van az e heti.

SZERÉN Viheti, eheti.

ZÁPREL Ne fárassz, Szerénke! Még csak te kellesz a hidegfrontra. A sorvégekre figyeljetelek oda, külön szerződésünk van a kiemelt helyekre.

Kintről üvöltés. Föltűnik a Tolvaj – harmincas-negyvenes férfi –, akit Hauser vezet a karjánál fogva.

HAUSER ...hogya szíveskedjen ránk áldozni ezt a néhány percet. Azt hiszem, mindannyiunk érdekében jobb, ha tisztázzuk ezt a dolgot...

TOLVAJ Mit tisztázol te, öreg! Tudod, mit tisztázol? Nem tisztázol te semmit. Vásároltam, fizettem, aszt kész. Most pedig engedjél el! De rögtön!

SZERÉN Na, kezdődik a munkahét...

HAUSER Csak mozizunk egy kicsit. Nem tart sokáig. Megnéznénk ezt a kis felvételt, aszt jó van.

TOLVAJ Mit nézünk? Nincs rajta mit nézni. Ehhez nincs jogod. Fel foglak jelenteni. Eressz már el, baszod!

HAUSER Nyugalom már, nyugalom!

TOLVAJ Engem te ne nyugtatgassál! Milyen jogon fogod le a kezemet? Rohadék. Milyen jogon nyugtatgatol? Eressz már el, hé! Eressz már el, hé!

HAUSER Mitől ideges, ha nincsen semmi baj? He?

TOLVAJ Hát fogod a karomat, bazmeg! Attól vagyok ideges, bazmeg!

ZÁPREL Khm. Uram, ígérem, hogy a munkatársaink nem fogják a kelleténél tovább fönntartani. A biztonsági kamera felvétele mindent tisztázhat, és abban az esetben, ha....

TOLVAJ Ismerem a jogaimat. Szétszoptalak titeket, bazmeg! Abban az esetben!

HAUSER Na, jó lesz már...

TOLVAJ Rátok küldöm a rendőrséget, öreg! Én itt egy vásárló vagyok. Jogom van vásárolni, mint bárki másnak. Rohadt fasiszta burzsuj banda. Rátok küldöm a rendőrséget!

ZÁPREL Khm. Önnek ezt persze joga van megtenni. Amennyiben alaptalannak bizonyulnak a vádak...

TOLVAJ Nem tudod, öreg, ki vagyok! Velem pofára estek, öreg!

SZERÉN De nagyon mondja már...!

HAUSER Pofára esel még te is, haver. Csak odafigyelj.

TOLVAJ Ne lökdöss, tetű! Tudod, ki vagy te? Tudod-e te, hogy kivel kezdesz? He? Nem lesz könnyű menet, dagadt burzsuj!

ZÁPREL Ebből elég lesz. Megnézik a felvételt, és...

TOLVAJ Tetű vagy te is, bazmeg! Itt tetveskedsz, meg izélgetsz másokat, ahelyett, hogy a kezdenél valamit az életeddel! Rohadt csaló rablóbanda! Kilopjátok a pénzt az ember zsebéből. Belőlem éltek, vágod? Én vagyok a vásárlótok, belőlem éltek, baszod!

ZÁPREL Hagyjuk ezt. A munkatársaim alapos ok nélkül senkit...

TOLVAJ Baszogatol másokat, ezért fizetnek, he? A baszogatóért? Kezdjél már magaddal valamit! Itt ülsz a trónon, és nézed, ahogy mások bepizkolják a kezüket? Őket baszogasd, ezeket a kis macákat, öreg, ne engem!

ZÁPREL Kikérem magamnak ezt a hangot...

TOLVAJ Három macád van, ők nem elegendő-e baszogatni, he? Őket izélgessd, ne engem! *(Irének felé int)* Ezt a kicsi bögyöset!

Egy ütemnyi csönd, aztán egyszerre.

ZÁPREL Elég legyen ebből! Ami sok, az sok!

IRÉN Vigyed már innen! Vigyed a fenébe!

TOLVAJ Kicsinállak, öreg! Ne tudd meg, hogyan fogsz te sírni... Eressz már el, hé! Nem csináltam semmit. Bejöttem vásárolni, nem csináltam semmi törvénybe ütközőt. Segítség, fasiszták!

Hauser hátracsavarja a karját, a Tolvaj felüvölt. Elcipelik. Zavart csönd.

IRÉN Mekkora parasztok vannak!

ZÁPREL De mekkorák.

HELÉN Lopott a köcsög. Látszik a fején.

ZÁPREL *(zavarban)* Na jó. Izé. Irén, kérlek, a sorvégeket majd ellenőrizték, jó? A sorvég... öö... A sorvég nagyon fontos. *(El.)*

IRÉN *(zavarban)* Rendben, meglesz.

Csőnd.

HELÉN Lopott a köcsög. Fel lehet ismerni az ilyet.

SZERÉN Aha. Szerintetek?

HELÉN Ööö... Dévédét. Melgibsonososat.

SZERÉN Dévédé. Irén?

IRÉN Tudom én? Pia. Kis üveg pia.

SZERÉN Dévédé, pia. Írod?

HELÉN *(elővesz egy blokköt)* Felírtam. Hozzad mit?

SZERÉN Ööö. Koton?

IRÉN Jaj, Szerén!

HELÉN Bírnád, mi? A Jóska ráhúzná odabenn a fejére...

SZERÉN Írjad, hogy koton. Az ilyenek azt lopnak. Nincsen hova tenni nekik a tesztoszteronjukat.

IRÉN (*nevet*) De hülye vagy!

HELÉN Koton... Dévédé, pia, koton.

SZERÉN Azért a Jóskával még szerencséje van.

IRÉN Már miért?

SZERÉN Hogy nem a Gömböc kapta el.

HELÉN Fú. Az tényleg. Az aztán leharapta volna a fejit.

IRÉN Az igaz.

HELÉN Emlékszetek? Nála a múltkor se volt vámvizsgálat. Kameranézés, meg ilyesmi.

SZERÉN Leüvöltötte a pasi fejét. Kinn, a vevősor előtt. Meg mindenki előtt. Nem volt semmi tisztelt uram, meg semmi, hogy szíveskedjék így meg úgy. Semmi lacafaca.

IRÉN Igen, az kemény volt.

SZERÉN Még a gatyáját is letolatta volna vele. De a szerencsétlen is kipakolt inkább mindent. Gurultak szanaszét a kis konzervek! Szardellakarikák!

HELÉN Nem szerencsétlen az. Szemét genyók. Azért csórnak, mert rá vannak izgulva. Nem ám kifli kell nekik, meg tejföl, ugye. Nem a vacsorára gyúrnak.

SZERÉN Hát nem. Szardellakarikák...! Fúj. Azt hittem, ott megyek le hídba mindjárt.

HELÉN Mert ha azért csinálnák, hogy éhesek, még azt mondanám, hogy okés. De nem ez a szitu.

SZERÉN Nem éhesek?

IRÉN Éhesek ezek, csak nem ételre. Nem ételre éhesek.

HELÉN Tudod, mik ezek? Perverzek szerintem. Kleptomániákusok. A lopástól megy föl nekik az adrenalinjuk. Erre izgulnak föl. Szerintem.

SZERÉN Mire? Szardellára?

IRÉN Na jól van, lányok, kezdetek fárasztóvá válni. Cigiszünet.

5.

A három Pénztárosnő, ironikus előadásban.

VALI

Megvallattak, hogy vérzett a husunk.
Eltársunk, ki még sétálsz, mint a fény,
gondolj reánk, kik fel-le futkosunk
és messze nézünk cellánk szögletén.
Lágyult az izmunk, fekhelyünk kemény,
eledelünket kiköpi a szánk,
gyomor- s tüdőbajt ítétek reánk
s ha nem pusztulunk, elpusztítanak.
Még harcolunk, de testünk oly sovány.
Testvér, segítsd a lebukottakat.

JULI

Otthon a tűzhely hűvös és repedt,
hideg fazékban készül az ebéd:
a csarnok nyirkos kövéről szedett
kis káposztalevél és hulladék.
Az asszony szédül, szidja gyermekét
s a szomszédné a gangon kiabál,
hogyan tölünk sosem kapja vissza már
az ujjnyi kevés lámpaolajat.
Tél lesz, ragyog a fagy s az éhhalál.
Testvér, segítsd a lebukottakat.

ILDIKÓ

Gondoljatok a bűdös kiblire,
mely ködgomolyban küld új nyavalyát.
Adjatok szappant, lóhúst s télire
apadt testünkre adjatok ruhát.
Küldjetez könyvet, bármily ostobát,
mert megőrjíti a patkánypuha éj,
az asszony nélkül gyötrő szenvedély.
Enyhítsd kínunk, ha munkás vagy s szabad,
Eltárs, hisz te vagy a Vörös Segély!
Testvér, segítsd a lebukottakat.

MINDHÁRMAN

Küzdünk híven a forradalomért,
nem halhatunk meg, élnünk kell tovább.
Zizegve várnak a röpcsik, a hék
s éhbérrel várnak mind a burzsoák.
A mozgalom vár, munka és család,
míg megbukik a kizsákmányolás,
sarló villan, lesújt a kalapács
s börtönről, gyárról lehull a lakat.

Éljen a Szovjet, a munkástanács!
Testvér, segítsd a lebukottakat.

6.

Cigarettázásra kijelölt hely hátul, a raktár mögött. Irén, Helén, Szerén és Cigány cigarettáznak, Hauser érkezik.

SZERÉN Ohohó! Hírnök jó pihegye... Na, mi van, Jóska? Bebukott az ürge?

HAUSER Szerinted? Be hát. Meg meg is botlott szegény. Mondtam neki, hogy nézzen a lába elé, ő meg direkt nem nézett oda. Beütötte csúnyán a fejét.

HELÉN Hehe. És mi volt az? Mi volt nála?

HAUSER *(rágyújt, elteszi a gyufát, olyan mozdulatot tesz, mintha a kezét mosná)* Dévédé. A Passió.

HELÉN *(tapsikol)* Bingó! Melgibson! Ugyeugyeugye!

IRÉN Nálad a pont!

SZERÉN Nagyon tudsz te valamit, Helén!

HELÉN *(előveszi a blokkötömböt)* Írom is. Mindjárt írom is felfelé! Vezetek most már rendesen!

SZERÉN Mert mit tesz az emberismeret!

CIGÁNY Azon gondolkozom, hogy vajon minek lopta el? Hitbuzgalomból?

HELÉN Mert perverz. Mert élvezi a csórást, azért.

CIGÁNY Úgy értem, arra volnék kíváncsi, hogy miért pont *ezt* lopta el.

SZERÉN Gyűjtő biztos. Filmrajongó. Vagy csak lopni akart, és mindegy volt neki.

CIGÁNY Nem tudom, tényleg nem tudom.

HAUSER Ellopta, hát ellopta. Most egy darabig biztosan elment a kedve tőle.

IRÉN Hát sok könnyet azért ne ejtsünk érte. Oltári nagy paraszt volt.

SZERÉN Jajaja. Hogy „kicsinállak, öreg”! Meg hogy „szétszopatlak, baszod”! Osztotta rendesen.

HAUSER Nem oszt, nem szoroz. Ha ő így, én is úgy. Meg lehet beszélni kulturáltan is a dolgokat. Velem meg. Nézze, uram, ez meg ez van a zsebében, pakolja ki kérem. Jegyzőkönyv, kalap-kabát, jóéjcsakát. De ha valaki emberkedik, akkor nehogy már neki álljon följobb. Akkor én se úgy állok majd hozzá, nem igaz?

HELÉN Jajaja. Ezer százalék.

SZERÉN Aszondja: „engem te ne nyugtatgassál”! Meg hogy „te azt nem tudod, ki vagyok”! Mer már ki lenne ugyan?

HELÉN Jajaja. Meg hogy „tetű vagy, öreg”, meg hogy „fasiszták”!

CIGÁNY Ilyeneket mondott?

SZERÉN Mondott az mindent. Azt kiabálta, hogy minket dugogat a Záprel Totya. Fú, nagyon ciki volt.

HELÉN Jajaja. Hogy „három macád van, öreg, ezeket izélgessd, he”!

CIGÁNY Nem mondom...

HELÉN Meg hogy izé... (*Irénre pillant*) Mindegy.

SZERÉN Izé. Azért a Totya fejét is látni kellett volna! Akkorára dagadt, mint egy dinnye.

HELÉN Zavarba jött a nagyfiú.

IRÉN Hagyjad már. Tényleg kínos volt nagyon.

SZERÉN Szegény főnök. Hát mindenesetre húzott is el gyorsan...

HAUSER Bejött hozzám később. Megkérdezte, hogy mit találtam a fickónál. Mondtam neki, hogy egy dévédét lopott el. Aztán megkérdezte, hogy mi történt. Mondtam, hogy kihívtam a rendőrséget, jegyzőkönyvet vettek fel, feljelentést tettünk, a szokásos. Meg hogy elesett szegény, beütötte a fejét. Tudjátok mit mondott? Megkérdezte, hogy hányszor ütötte be. Most képzeljétek el! Hallani akarta a részleteket!

SZERÉN Ne már! A főnök?

HAUSER Eddig sose csinált ilyet. Sőt. Sosem akart tudni semmit, ha volt egy kis baleset. Csak hümmögött meg krárogott összevissza.

HELÉN Fú, akkor tényleg mélyre mehetett a Totyának. De vajon mi? A dugásos duma? Ööö... izé.

SZERÉN Hát tudtuk róla, hogy egy kicsit prúd a lelkem. De a részleteket hallani... Mire volt kíváncsi?

HAUSER Hát mire. Hogy hányszor kapott, meg hogy hogyan. Nem sokszor egyébként. Adtam neki kettőt-hármat, rögtön csöndben lett. A szarházi.

SZERÉN Na, de azt kérdezte a Záprel Totya, hogy hogyan verted be az orrát?

HAUSER Hagyjuk már ezt. Megbotlott, elesett. Nem kell mindenből operát írni.

SZERÉN Nem is az érdekel, hanem a Totya...

IRÉN Tényleg hagyjuk már, Szerén. Nincs jól a Totya, tudod te is.

SZERÉN Visszajött hozzá az Emese. Azóta ideges. Fura, nem?

HELÉN Ja. Furának fura.

SZERÉN Amikor elment tőle, akkor volt a nagy tragédia, meg minden. Most meg visszajött az Emese. Hogy újakezdik, nulláról. Na persze. De igazából nincsen olyan, hogy nulláról, nem? Mi az, hogy nulla?

Csend.

HAUSER Az szerintem nem is szám.

HELÉN Mindegy. Azt hiszi, hogy újjászületett, közben meg nincsen újjászületve, aztán ettől van benne a fesző. Szerintem. Hogy boldognak kellene éreznie magát. Aztán nem érzi, vagy nem úgy. Nem pont úgy.

IRÉN Mindegy, hagyjad. Most rendezik a dolgokat, már ha rendezik, aztán nem hiányzik neki, hogy még az ilyen idioták is izélgessék. Nem egyszerű neki se. Ugye.

SZERÉN Az rendben is van. Meg hogy visszajött neki az Emese, meg minden. Csak azt nem értem, hogy miért lett kíváncsi rá, hogy a Jóska hogy rendezte le a fickót. A Totya nem olyan.

HELÉN Na ja. Ha olyan lenne, akkor meg bement volna ő is csavarni a tökén egyet-kettőt, nem?

CIGÁNY Ez tényleg furcsa.

HAUSER Hagyjuk már ezt. Figyelj, Irén, kiraknám záráskor a ragacscsapdákat, aztán reggel összeszedjük őket. Jó?

HELÉN *(megborzong)* Na, ez a másik. Akkor én holnap megvárlak titeket kinn a parkolóban. Be nem megyek addig...

HAUSER Ugyan már. Összeszedjük őket, aszt jól van. Öt perc az egész.

HELÉN Nem az öt perc, Jóska. Csak az, hogy én ezt nem bírom.

SZERÉN Rosszul van a Helén tőlük.

HAUSER Mitől? De hát még nem is büdösek.

HELÉN Élnek, Jóska, hát nem érted? Élnek.

HAUSER Pont ezen próbálunk segíteni.

HELÉN Bazdmeg. Jaj, bazdmeg, bazdmeg...

Ütemnyi csönd, Hauser értetlenül a többiekre pillant, amikor nyílik az ajtó. Megjelenik Kisgömböc, a retiküljében keresgél.

KISGÖMBÖC Szevasztok, basszus, otthagytam a cigim. Anyám, de súlyos nap ez. Szétmegy a fejem. Adjon már valaki egyet!

IRÉN Á, Gömböc!

SZERÉN Szia, Gömböc!

HAUSER *(cigarettaival kínálja)* Ez jó lesz?

KISGÖMBÖC Jó hát. Kösz. *(rágyújt)*

IRÉN Na mi az? Mit mond az orvos? Rendben vagy?

KISGÖMBÖC Á, nem tudnak semmit. Azt mondják, nem mutatnak semmit se az eredmények. Hogy csak kimerültség, meg hogy pihenjek. Jó vicc. Most akkor szerinted hogyan pihenjek, ha teljesen ki van a belezetem? Pihenjek, mi? Á, fizeted a ceppet, aztán meg ha baj van, elhajtának frankón. Majd pont pihenni tudok. A Totya benn van?

SZERÉN Bennek benn.

KISGÖMBÖC Meg ez az idő is. Kiborít teljesen. Felnézel az égre, és szédülni kezdesz. Hányinger az egész.

CIGÁNY Van benne valami. Esténként elnézem őket fentről, a kilencedikről. Onnan nagyon jó a kilátás. Látom az egész lakótelepet, de még a főútig is ellátsz, meg azon túl is. És akkor olyan, mintha egy nagy rakat dominó állna egymáson, és éppen akarnának borulni fölfele! Elszédülök tőle teljesen.

HELÉN Fú!

KISGÖMBÖC Mondom én. Nem lehet ép ésszel kibírni.

CIGÁNY Nem tudom, nekem valahogy mégis tetszik. Jönnek a fények, olyan furcsa, alacsony szögben süt be a nap, és akkor mintha dőlni kezdene minden. Mint a dominók. Meg az a lilás-vöröses szín hozzá...

HELÉN Tisztára ijesztő. Mint valami filmen.

CIGÁNY Lehet. Nem tudom.

HAUSER Az a vicc benne, hogy ami ijesztő... Ami ijesztő, hát azért abban is lehet valami izé. Valami kraft, nem? Abban, ami félelmetes. Nem? *(csönd)* Mint amikor húst klopfolsz. Nem?

HELÉN Ja. Mint a Passióba. Bár én azt nem annyira szeretem.

SZERÉN Szerintem az azért súlyos. Nem is ijesztő, inkább gusztustalan. Mi abban a szép?

HAUSER Hát nem is pont arra mondtam. De végső sorba arra is igaz. A Passióra. Nézd, ha te bejössz velem a kameraszobába, és végignézed, ahogy... Szóval, ahogy egy ilyen szarrágó beüti a fejét, hát az nem fog neked tetszeni. Nem úgy nézed, mint egy filmet, érted? Vagy mint a Helénke a ragacscsapdát...

HELÉN Jaj, ne már...

SZERÉN Miért, a Jézuskrisztussal más?

HAUSER Nem az, hogy más. Vagyis persze, hogy más. Ha a Passiót nézed, akkor egy filmet nézel, nem? Úgy van megcsinálva, hogy szép legyen. Nem úgy, hogy tetszik, de mégis valahogy... Valahogy muszáj nézni.

IRÉN De mit? Hogy keresztre feszítik?

CIGÁNY Én értem, hogy mire gondol a Jóska.

HELÉN Én nem is tudom. Ami ijesztő meg ronda, az hogyan lehet szép? Vajon.

CIGÁNY Hát például ezek a felhők este. Ijesztő is, ha úgy akarom. És mellette szépek is – vagy legalábbis nekem tetszenek.

SZERÉN A felhők szerintem más, mint egy film. Meg ami a természetben van. Amikor tavalyelőtt Svájcba voltunk a vízesésnél, akkor is majd beszartam, de azt nem mondanám, hogy mert csúnya volt. Ijesztő volt, de... Mondjuk, szépnek se mondanám. De mégsem attól szartam össze magam, mert ijesztő, hanem mert... Jaj, de nehéz elmondani! Szóval nem az volt, hogy félttem volna, pedig amikor ott áll az ember a vízesés mellett, akkor tényleg nem fér egy zabszem se a seggébe. De nem azért, mert fél. Mert hát amitől igazán félsz, arra... Arra nem mondhatod te sem, hogy szép meg izgalmas...

IRÉN A Passió azért más, mert több minden van benne. A Passióban van szomorúság is. Nem csak az ütlegetés, meg a trancsír. Meg a klopf.

HELÉN Mondjuk, tanulságosnak tanulságos. Hogy látni, hogy milyen volt a Jézuskrisztusnak. Hogy tényleg milyen kemény volt. De azért nem az esetem...

KISGÖMBÖC Szívem, neked az is bőven sok, ha randán beszélnek egy moziban. Igaz, te valamiért olyankor is a szemedet takarod el...

HELÉN Jól van, na! Mert az meg olyan hülye érzés, nem? Hogy veszi ki az magát. Nem azért nézel filmet, hogy ott bazmegeljenek. Azt hallasz eleget itten is, nem?

SZERÉN Mert túlérzékeny vagy, Helénke. Eszem a gyöngö szívedet.

IRÉN

Igen, van benne valami szomorúság...

A Szűzmáriában.

Nem?

Addig ijesztő a film, onnan meg tisztára...
Tisztára szomorú.
Hogy ott van a fia a keze között.
Hogy ott hal meg neki, ő meg...
Ő meg végignézi.
Aztán leveszik a keresztfáról,
és ott van a keze között.
Azért ez szomorú, nem?
És ettől szép, nem csak a
veréstől.
Hogy ott van neki a fia,
hogy szerette őt, ő meg...
ő meg elmegy.
Ez azért
szép
szerintem.

CIGÁNY Igen, a piétától szép. Piéta nélkül csúf dolog egy kivégzés.

Kisgömböc meglepetten pillant rá. Rövid hallgatás.

HAUSER Mondjuk ha az anyja ott van, én se ütöm meg egyiket se.

KISGÖMBÖC (*hangosan fújtat*) Tudod, mit, Jóska? Ha legközelebb elkapsz valakit, tegyél a fejére töviskoszorút, bazmeg. Akkor aztán olyan szép lesz, hogy még belépőt is szedhetsz rá. (*ideges mozdulattal elnyomja a cigarettát*) Na jó. Nekem most a Totya kell. Csak beugrok. Merre van?

IRÉN Elöl a boltban.

Kisgömböc el.

HAUSER Húha. Töviskoszorú. Hú, de paprikás ma.

HELÉN Nincs jó napja, annyi látszik.

SZERÉN (*cinkosan összenéz Helénnel*) Gurult, gurult a kisgömböc, gurult, gurult...

HELÉN Gurult, gurult hegyen-völgyön át, egészen addig, amíg...

SZERÉN Egészen addig gurult, amíg szembe nem találkozott...

HELÉN ...Záprel Totyával!

MINDKETTEN Hamm, bekapta!

7.

A három Pénztárosnő, mindegyik pénztár előtt vevősor. Mindenki lassított felvételnként mozog. A Pénztárosnők a szövegük alatt elhúznak egy-egy árut az érzékelő fölött, úgy, hogy a szövegrész végén pittyen a leolvasó.

VALI

Rohanó felhők, hamuszürke ég –
leplet borít ránk az égi szürkesség.

JULI

Kinn elrejtőzik minden, ami él –
a kirakatokat csapkodja a szél.

ILDIKÓ

Az orkándzseki, a gyapjúkabát
behozza a nagy eső szagát.

VALI

Itt benn meleg van, szellős és világos,
rajtunk keresztül lélegzik a város.

JULI

Itt benn az ember emberrel rokon,
s rendet talál a tömött polcokon.

ILDIKÓ

Ellenszegül az elemek szavának,
a nehéz napokra betáraz magának.

8.

Bejön Záprel az anyagmozgatókkal, akik egy targoncán konzerveket hoznak. Ők normális tempóban mozognak, a háttérben lassításban folyik a némajáték, sűrű pittyenésekkel tarkítva. Egy tempóval később Kisgömböc is érkezik.

ZÁPREL *(a halántékát masszírozza, mindvégig a jelenet során)* ...a hidegfrontot nem. A melegfront elmegy, a melegfrontot meg sem érzem, de a hideget nem bírom egy ideje. Régen meg sem éreztem, de újabban sajnos... Újabban nagyon megkínlódok vele. Hát, az idő, ugye. Ez az átkozott hidegfront. Akkor ide. Ide.... Ide... Ide... Ide szépen betoljátok, és aztán innen szórjuk ki oda meg oda, a sorok végébe. Tegyétek ki az egészet, aztán ha kell még, akkor hozzatok ki hátulról. Jó? Hát akkor rajta. Rajta, rajta!

Az anyagmozgatók nekilátnak a pakolásnak.

KISGÖMBÖC Helló, főnök. Már nem tudtam, hol lehetsz. Kerestelek mindenütt, a végén meg kiderül, hogy dolgozol.

ZÁPREL Khm... Hát dolgozom: bocsánat. Jobb híján éppen. Te mikor jöttél? Meggyógyultál?

KISGÖMBÖC Á, lószart. Csak már így is eleget lógtam otthon, nem? Gondoltam, beugrok. *(az anyagmozgatók felé biccent)* Hát ezek meg mi a túrórt csinálnak itt?

ZÁPREL Hogyhogy mit? Pakolnak.

KISGÖMBÖC Azt látom, hogy mit, de miért *ezt* pakolják?

ZÁPREL Szerződés van a sorvégekre. Tudod: *kiemelt helyek*.

KISGÖMBÖC Nem mondd. De miért fullosan? Ki kötött fullos szerződést a sorvégekre?

ZÁPREL Nem tudom. Biztos az Irén intézte. Amíg nem voltál benn.

KISGÖMBÖC Na jó, ez hülyeség. Szedjétek le a két felső sort!

ZÁPREL Szerződés van rá, Kisgömböc. Az összes sorvégre, fullosan.

KISGÖMBÖC Az Irén ilyen idióta szerződést kötött? Azért megnézném előtte.

ZÁPREL Nem tudom. Nézd meg, ha gondolod. Ezért jöttél be? Hogy megnézd a sorvégeket?

KISGÖMBÖC Hát nem pont ezért. De ha már kérdezed, akkor mutatnék neked valamit. Tegnap kaptam. (*elővesz egy levelet*) A számviteltől.

ZÁPREL Mi az?

KISGÖMBÖC Egy frankó kis levél. Magyarázós levél.

ZÁPREL Micsoda?

KISGÖMBÖC Hát ilyen megmagyarázós levél. Tudod, megjött az utalás. A programozós melóért. Amit az ünnepek előtt csináltam.

ZÁPREL Persze, már ideje is volt. És mi a baj?

KISGÖMBÖC Mi a baj? Az a baj, hogy ez így egy eléggé nagy átbaszás. Dolgozok egy hónapot a cuccon, a rendes napi melóm mellett, és akkor ez van.

ZÁPREL De mi van? Megegyeztünk a díjazásban, nem?

KISGÖMBÖC Meg, persze. Meg hogy külön szerződésben fizeted ki.

ZÁPREL De megjött a pénz, nem?

KISGÖMBÖC Meg, de mennyi?!

ZÁPREL Na, mutassad csak. (*átveszi a levelet*) Tisztelt izé satöbbi. Pam-pam-pam – kelt levelére tájékoztatásul közlöm, hogy a megbízási szerződéséhez tartozó nyilatkozatot ugyan még tavaly töltötte ki, de a szerződés idén került az osztályunkra, így adóját az idei jogszabályok alapján kell levonnunk. Ön az általános szabály szerinti adóelőleg-levonást jelölte meg, s ennek értelmében a bruttó összeg 90%-a képezi az adó- és járulékalapot. Az idei évtől azonban érvénybe lép egy adóalap-kiegészítés is, amely az adóalapot további 27%-kal

növeli. Tehát a 132.000 forintnak az adóalapja 118.800 forint, plusz ennek a 27%-a, azaz 32.076 forint. Ebből következően az Ön a teljes adóalapja 150.876 forint.

KISGÖMBÖC Százötven az adóalap. Százharmincas kifizetés után. Vágod?

ZÁPREL Várj egy kicsit. Ööö. Az általános szabály szerinti adólevonás pedig a magasabb adókulcsot jelenti, ami idén 32%. Mindezt figyelembe véve 48.280 forint adólevonásra került sor, amihez hozzájárul még 4 plusz 2% egészségbiztosítási járulék, valamint 9,5% nyugdíjjárulék. Ez utóbbi két tétel – melyek alapja csak az említett 118.800 forint – összesen 14.880 forint, amely a 48.280 forint adólevonással együtt csökkentette a fizetendő összeget. Megértésében bízva, tisztelettel satöbbi.

KISGÖMBÖC Vágod, basszus? Százharminckettő bruttóból maradt szűk hatvankilenc. Mindezt figyelembe véve.

ZÁPREL És én most mit csináljak, Kisgömböc?

KISGÖMBÖC Szerinted normális ez?

ZÁPREL Nem, szerintem sem normális. Nem normálisak az adószabályok. De én mit tudok ezzel csinálni?

KISGÖMBÖC Abban egyeztünk meg, hogy száz nettót kapok. Hogy így hozzátok ki.

ZÁPREL Abban egyeztünk meg, de látod, hogy idén került be a szerződésed a rendszerbe. És az új évtől változott az adózási rend. Erről aztán tényleg nem én tehetek.

KISGÖMBÖC Nem, erről nem tehet senki sem. Csak én szopok egy nagyot.

ZÁPREL Ami pénz volt rá, azt kifizettük. Most már csak mondd meg, hogy innentől fogva én mit tudok csinálni. Az adótörvényeket meg nem én hozom. Ha nem tetszenek, menj el szavazni, válassz egy másik kormányt, az majd másfajta törvényeket hoz.

KISGÖMBÖC Bazd meg, Totya. Most komolyan beszélsz? Nem hiszem el.

ZÁPREL De hát mit nem hiszel el, a francba is?

KISGÖMBÖC Például azt, hogy ennek az egésznek el kellett feküdnie idénig. Hogy ennyit tököltetek velem. Kész voltam a melóval november elején.

ZÁPREL Igen, aztán elkerült a központba, a gazdasági osztályra, aztán most ért vissza. Mégis, mi a fenét csinálhattam volna?

KISGÖMBÖC Mozdulhattál volna, Totya. Rámozdulhattál volna november elején. Aznap, amikor leadtam a munkát.

ZÁPREL Rámozdultam, amikor tudtam. Jöttek az ünnepek. Meghalni se volt időnk.

KISGÖMBÖC Már bocsánat, de meghalni *nekem* nem volt időm. Végignyomtam a műszakokat, túlóráztam is rendesen, és emellett megcsináltam ezt a kurva programfejlesztést.

Amit, megjegyzem, biztosan gyorsabban és profibban megcsinált volna egy külsős cég. Ötször ennyiért, Totya. Hatszor ennyiért.

ZÁPREL Nézd, szerződést kötöttünk. Megegyeztünk az árban. Te elvégezted a melót, én kifizettem a pénzt. Az, hogy a szerződésed az idén került oda a gazdaságisokhoz, az nem az én saram. Viszmajor.

KISGÖMBÖC Viszmajor, Totya? Viszmajor? Eszem-faszom megáll. És ha már ennyire belefutottunk a jogi szörszálhasogatásba, akkor elmondanám, hogy a szóbeli megállapodás is kötelező érvényű. Ha nem tudnád. Kötelező, érted? Megegyeztünk a nettó összegben. A kezedet adtad rá, Totya!

ZÁPREL Hát ezt most már én nem hiszem el. Most mi a бүdös francokat akarsz? Harmincat buktál a bolton? (*hallgat*) Tudod mit, odaadom. Gyere, kimegyünk az automatához, most rögtön kiveszek neked a saját számlámról harmincezret! Ha ez megnyugtat. De komolyan mondom. Nem vicc. Odaadom kézbe. Nem viccelek. Gyere.

KISGÖMBÖC Baszódj meg.

ZÁPREL (*csöndesebben*) Komolyan beszélek. Gyere, tényleg adok neked harmincezer forintot. Aztán zárjuk le ezt az ügyet. (*hallgatás*) Na, gyere. Ha ez boldoggá tesz, kiveszem, elviszed, felejtjük el. Nem érek rá sokáig. Nekem még ezer dolgom van ma.

KISGÖMBÖC De nagy egy görény vagy te.

ZÁPREL Aha. Értem, görény. Legörényezel. Szaros harmincezerért átharapod akárkinek a torkát, Kisgömböc?

KISGÖMBÖC Neked szaros, bazmeg. Tudod jól, hogy mennyit viszek haza. Nagy egy görény vagy.

ZÁPREL Jó, ha görény, akkor görény. Túlélem. De azért beszéljük már meg ezt a dolgot. Mert itt nem ám a harmincezerről van szó. Nem bizony.

KISGÖMBÖC Nem-e?

ZÁPREL Nem ám. Sőt, mást mondanék! Még az is lehet – még az is meglehet, hogy igazad van. Bizony, igazad. Elvégezted a melót, és kevesebbet kaptál, mint amire számítottál.

KISGÖMBÖC Mint amit megígértél, Totya. Nagy kettő.

ZÁPREL Kevesebbet kaptál, rendben. Szar ügy. De figyelj egy kicsit: nem én tehetek róla, nem is a gazdaságisok tehetnek róla, nem is a Mikulás tehet róla. De nem is erről a nyomorult harmincezerről van itt szó szerintem.

KISGÖMBÖC Miről van szó szerinted?

ZÁPREL Arról van szó, hogy elfogadhatatlan, amit csinálsz.

KISGÖMBÖC Ez kezd érdekes lenni. Mit is csinálok én pontosan?

ZÁPREL Elharapod a kurva torkát bárkinek. Bármiért. Azt csinálod. Meg se mukkan, te meg már ugrasz is neki. Ezt csinálod folyton.

KISGÖMBÖC Aha. Értem. Átnyomtak harminc ronggyal, és még én vagyok a hunyó. Érdes a modorom, mi?

ZÁPREL Ne haragudj, nem vagyok humoromnál ma. Arról van szó, Kisgömböc, hogy nehéz veled együttműködni, épp az ilyen jelenetek miatt.

KISGÖMBÖC Jelenetet rendeztem volna? Mégis, mit kellett volna csinálnom? Jó pofát vágnom az egészhez? Még meg is köszönöm talán?

ZÁPREL Figyelj, lehet, hogy ebben a konkrét dologban részben – részben! – igazad van. Valóban: kevesebbet kaptál kézhez, mint amennyire joggal számíthattál. De az összes többiben – az összes többiben nincs igazad.

KISGÖMBÖC Milyen összes többiben nincs igazam?

ZÁPREL Elmondom még egyszer, lassan, tagolva. Még egyetlenegyszer. Tehát: nem én tehetek róla, hogy későn ért oda az az istenverte papír. Lehet, hogy a számvitelen fektette el valami maca. Ezt itt és most nem tudjuk megállapítani. Ha akarod, utánakérdezek, hogy mikor ment el tőlünk. De könyörgöm, ne borítsd itt ki rám az egész lavórt!

KISGÖMBÖC És akkor mi is az az összes többi, amiben nincs igazam? Erre még azért nagyon kíváncsi lennék.

ZÁPREL Abban nincs igazad, Kisgömböc, hogy mindenkinek leüvöltöd a fejét az első blikkre! Ez az, amit tényleg egészen elképesztő!

KISGÖMBÖC Vagyis részben talán igazam van, amblok pedig kurvára nincs igazam. Értem. Szép gondolatmenet volt nagyon, Totya, gratulálok tényleg.

ZÁPREL Nagyon kérlek, hogy ne gúnyolódj. Most ez az, ami nagyon nem hiányzik. Mi idebent éppenséggel kidolgoztuk a belünket az ünnepek alatt. Kőkemény volt. Tartottuk a frontot éppenséggel.

KISGÖMBÖC Ja, tartottad. Az Irénnel.

A háttérben elhallgat a pittyegés, a háttérfigurák mozdulatlaná válnak.

ZÁPREL Ha tudni akarod, éppenséggel az Irénnel. Ő vette át a munkádat, és nem volt neki sem egyszerű.

KISGÖMBÖC Nem volt egyszerű. Jól dolgozott az Irén?

ZÁPREL Na, *most* hagyjuk ezt abba.

KISGÖMBÖC Jól dolgozott, Totya?

ZÁPREL Befognád végre a szád?

KISGÖMBÖC Most mit vagy úgy oda? Csak megkérdeztem, hogy milyen volt az Irénke. Nem gondoltam semmi rosszra. Totya.

A háttér újra mozogni kezd, pittyegés folytatódik.

ZÁPREL Irén kőkeményen dolgozott. A te munkádat is ő látta el, úgyhogy most nagyon szépen kérlek...

KISGÖMBÖC Merthogy én meg feküdtem odahaza. Beteg voltam, ha nem tűnt volna fel. Azért nem dolgoztam. Kőkeményen.

ZÁPREL Beteg voltál.

KISGÖMBÖC Beteg.

ZÁPREL Beteg.

KISGÖMBÖC Bazmeg, beteg voltam. Hozok orvosi igazolást! Holnap megyek kontrollra, bazmeg, ide dugom az orrod alá!

ZÁPREL Azt hiszem, neked nem a belgyógyászatra volna szükséged, Kisgömböc. Az is könnyen lehet, hogy más oka van ezeknek a dolgoknak.

KISGÖMBÖC Hogy most mi van?

ZÁPREL Az van, hogy keress egy jó pszichiátert szerintem. Nem bántásból mondom. Ha meg is haragszol érte. Itt neked föl kellene tárni egy-két dolgot. Ezt teljesen komolyan gondolom.

KISGÖMBÖC Na jó, ebből elég. *Most* hagyjuk abba. Szia, Totya. És kösz a megértést. Kösz mindent, nagyon. *(el)*

9.

Záprel benn marad a színen, ahogy az anyagmozgatók is, néma élőképet alkotva.

VALI

Szép vihar jön. Ijesztő vihar.
Gyúlik, gyúlik a város fölött.
Tetőinket permet hinti be.
Villámlik, és mégsem mennydörög.

JULI

Ilyenkor hónapok kéne esnie.
Tavaly ilyenkor szakadt épp a hó.
Jégvirágok arabeszkjei.
Puha, fehér, hűvös takaró.

ILDIKÓ

Idén hiába zárjuk ablakunk.
Hiába minden bölcs intézkedés.
A nedves szél átfúj a réseken.
A zezugokban gyűlik a penész.

Mind el.

10.

Szerén és Helén árut rendez a polcokon. Cigány be, a takarítószettet húzza maga után.

CIGÁNY Kapitulált, így mondták. Nem hiszem el. Tél tábornok kapitulált! Hogy miket tanítanak ezeknek mostanság!

HELÉN Kiknek ezeknek?

CIGÁNY Hát a rádióban. A médiásoknak. A *médiamunkásoknak*. Azt mondják: Tél tábornok kapitulált. Kezdjük ott, hogy nem is volt tél az idén.

SZERÉN Pont ettől kapitulált, nem?

CIGÁNY Ugyan, Szerén. Kapitulálni akkor lehet, ha ott van az ember valahol. Ha harcol valamiért. Kapitulálni – letenni a fegyvert. Megadni magát. Nem?

HELÉN Ugyan már, Cigány, ki harcol itt? Nem mindegy, hogy mit mondanak? A tél az nem harcol. A tél az van és kész.

SZERÉN Vagy éppen nincs.

HELÉN Vagy éppen nincs. Mint most. Mint éppen most. Csak ez a hülye eső. Meg a szél.

SZERÉN Ja, legalább melegebb volna. De csak fúj, meg zuhog, meg szakad. Tavaly jó nagy hó volt mondjuk. És emlékszel, milyen sokáig megmaradt?

HELÉN Emlékszek, persze. Szerintem ha már tél, akkor legyen havas. Abban van valami izé... Valami megnyugtató.

SZERÉN Én azt szeretem benne, hogy olyan, mintha átmennél egy radírral a városon.

HELÉN Vagy egy festékszóróval.

SZERÉN Vagy egy festékszóróval. Zsupsz, jön, aszt eltakarja az egészet!

IRÉN (*be*) Ez a nap teljesen kész van! Hát ilyen nincs, gyerekek.

HELÉN Mi történt?

IRÉN Ilyen nincs. Teljesen kész. És éppen most, amikor már úgyis a nyakunkra jönnek.

HELÉN Mondjad már, mi az?

CIGÁNY Megint a panaszkönyv?

IRÉN Naná. Hát persze. A panaszkönyv. A *Vásárlók Könyve*. Hogy a franc esne belé. Az egyik vevő beletaknyolt megint. Közben meg azt kiabálja, hogy azonnal megy a fogyasztóvédelemhez. Megáll az ész. Ha beleír, akkor minek megy a fogyasztóvédelemhez? Ha meg úgylis odamegy, akkor meg minek ír bele?

SZERÉN Biztos biztosra akart menni. Hm? Biztos, ami biztos.

HELÉN Előbb-utóbb már úgylis jönniük kell. Na, legalább egyszerre túl leszünk az összes tételen. Jobb, mint ha minden héten ide járkálnának, és egyenként szednének elő mindent. Elintézzük az egészet egy füst alatt. Olyan ez, mint a nagybevásárlás. Ott is megvan egyszerre minden. Csak most éppen... Most a másik oldalról, merthogy nem vásároltunk, hanem eladtunk... Izé.

SZERÉN Helén! Hagyd már abba.

CIGÁNY A Henteseknél történt, ugye?

IRÉN Hát persze, hogy ott. Hentesáru. Kibontotta a nejlont, és beleszagolt.

CIGÁNY Boá.

HELÉN Fúj! Ne már! Mindjárt rosszul vagyok.

SZERÉN Én azért nem értem az ilyet. Minek szagolgatja? Neki sem lesz jobb attól, nem? *(szünet)* Büdös volt nagyon?

IRÉN Nagyon? Drágám, mi az, hogy nagyon? Egy hús vagy büdös, vagy nem büdös. Ha egy kicsit büdös, akkor az már épp eléggé büdös.

HELÉN Ne már, gyerekek. Nem bírom ezt.

CIGÁNY A Hentesek, ugye? Megint elfelejtették a lábszárvédőt.

IRÉN Bingó. El hát.

SZERÉN Micsodát? A lábszárvédőt?

IRÉN A lábszárvédőt.

CIGÁNY Úgy tették ki a hétvégi árut, hogy elfelejtették átmosni. Tudod, ecetes vízzel.

HELÉN Na, most már tényleg hányok.

SZERÉN *(énekel)* Dam-dam-dam-dam, évoé...

A TÖBBIEK MIND Szerén!

ZÁPREL *(be)* Hol vagy már, Irén, kerestelek. A Henteseknél már megint botrány van...

IRÉN Tudok róla. Épp azt mesélem.

SZERÉN Lemaradt a lábszárvédő.

HELÉN Fúj!

ZÁPREL *(a halántékát masszírozza)* Hát ez roppant mód hiányzott. Roppant mód. Most már hétszentség, hogy ránk húzzák a vizes lepedőt. A бүdös életbe!

IRÉN Beszélni kellene a vásárlóval, hátha meg lehet nyugtatni valahogyan. Ajándécsomag, vagy ilyesmi. Bónuszpontok?

ZÁPREL Próbáltam beszélni vele, de nagyon felhúzta magát. Üvöltött egy sort, és elrohant. Attól tartok, hogy ez most tényleg elmegy megint a fogyasztóvédelemig.

SZERÉN Szólni kellett volna a Hauser Jóskának. Két nagy pofon időnként csodákra képes.

ZÁPREL Ez most nem vicces, Szerén. Marhára nem vicces! Szerinted az? Mi? Szerinted az?

SZERÉN Bocsánat. Ha már viccelni se lehet. Én kérek elnézést.

Csend.

HELÉN Mondjuk, hogy előbb-utóbb már úgylis kijöttek volna. Összegyűltek a dolgok.

ZÁPREL Hát összegyűlni összegyűltek. Ez egyszer hétszentség. A бүdös életbe!

CIGÁNY Nem-e kéne beszélni a Hentesekkel, főnök? Mégiscsak náluk történnek folyton ezek a dolgok.

IRÉN Igaza van a Cigánynak. Most már kicsit sok volt ezekből.

ZÁPREL A Hentesekkel? Hát igen. Majd... Majd beszélek a fejükkel. Leülök velük. Ha ugyan lehetséges.

IRÉN Mondtak egyáltalán valamit?

ZÁPREL Hát... Nem sokat. De tudod, milyenek.

IRÉN Igen. Tudom, milyenek.

SZERÉN Hát mintha nem ezen a földön járnának. Nem is tudom. Van egy unokaöcsém, ő egy időben azt hitte magáról, hogy művész. Hogy festőművész. Fölvették a képzőre is, oda járt pár évig. Az volt ilyen. Nem nagyon érdekelte semmi. Úgy értem, önmagán kívül. Azt se tudta, hogy mi van. Ott álltál, beszéltél hozzá, ő meg azt se tudta... A hülyegyerek. Persze, most már van valami normális állása. Valami számítógépes, vagy ilyesmi. Na, nála minden csupa paca meg festékfolt volt, nem csak a műteremben, de az egész lakásban, meg a ruháján

is, meg a körme alatt is. A füle is festékes volt. Nem foglalkozott vele. A Henteseknél ugyanez megy. Igaz, hogy ott vérből...

HELÉN (*halkan*) Fú. Én nem is tudom. Nem nagyon bírom a Henteseket.

CIGÁNY Furcsák, az szentigaz. De hát ők is csak a... Csak a munkájukat... (*elhallgat*)

Megjelenik a Hentesek Kara. Kísérteties figurák, falfehér arc, véres köpeny stb. A jelenlévők némán figyelnek.

HENTESEK

Tél tábornok
nem adja meg magát
szembefordul
elzuhan
a hóban
hatalmas, véres angyalkát kaszál
rajzol a hóba
Tél tábornok
rózsaszín angyalszárnyakat

A hús dolgozik
a hús nem pihen
a hús nem halott tárgy, nem halott anyag –

A hús lélegzik, a hús figyel
a hússal vigyázni kell!

Kockás pléd a térdén
Tél tábornok
kezében biblia
a kandallóban tűz lobog
díszkard a falon
a falakon táncol a láng
a tábornokné behozza a délutáni teát

Olvad a hó
és olvad a hóban a hús
nézik az ablakból az esőt
életük tavaszán
nézik az ablakot –

A tavasszal vigyázni kell
mert föltámad a hús
a hús nem halott!

Hentesek Kara el.

11.

Időközben Szerén, Helén és Cigány is kisurrant. Színen marad Irén és Zápriel.

IRÉN Te jó Isten! Jóságos istenem...

ZÁPREL Én nem tudom, mi lesz ebben a boltban. Most beszéljek velük? Mi értelme volna.

IRÉN Te jó Isten... Fú. *(megborzong)* Ne beszélj velük. Nem kell velük beszélni. Jobb, ha nem. Főlöslleges. Inkább a vevőt kellett volna utolérni gyorsan. Ilyenkor csak az segít.

ZÁPREL Most már késő. Újabb akta nyílik. Egy újabb kurva akta!

IRÉN *(odalép hozzá, megsimogatja a hátát)* Nem a világ vége azért. Előfordul. Túléljük valahogy.

ZÁPREL Túléljük. Mi az, hogy túlélés? De tényleg, mi az? Nekem kell majd odaállnom a szőnyeg szélére a bírságok miatt. Nekem, nem másnak.

IRÉN Ha oda kell állnod, hát odaállsz. Nem lesz semmi baj. Legfőljebb kapsz egy kis fejmosást.

ZÁPREL *(elhúzódik, Irén követi)* Egy kis fejmosást. Kösz szépen. Tudod, hogy milyen világ ez. Sokan figyelik ezeket a kis fejmosásokat. Hátha legurul vele maga a fej is – grátisz!

IRÉN Szerintem jól csinálod a dolgodat. Jó boltvezető vagy. Ne aggódj.

ZÁPREL Jó boltvezető vagyok. Na igen. De lehet, hogy az kevés. Hogy az itt nagyon-nagyon kevés.

IRÉN Nem, egyáltalán nem kevés. Miért mondod ezt? Ugyan miért volna az?

ZÁPREL Nem elég, ha jól csinálod a dolgodat. Ha normálisan csinálod. A hátadat... *(odébbhúzódik)* A hátadat is védened kell. Néha már az az érzésem, hogy egy túlélőshow az egész rohadt életem. Figyelni kell arra is, hogy mi történik a hátad mögött, érted?

IRÉN *(utánalép)* Nem történik a hátad mögött semmi. A hátad mögött... A hátad mögött itt vagyok én. Kitől tartanál?

ZÁPREL Nem is az, hogy innen bentről. De odafönn éppenséggel nem mindenki hullatna krokodilkönnyeket, ha beleszaladnék egy korrekt pofonba.

IRÉN *(mosolyogva)* Nagyobba, mint a Hauser Jóskáé?

ZÁPREL *(elmosolyodik)* Hát annál egy kicsit nagyobb. Tényleg hülye ez a Hauser. Neki se kéne sportot csinálnia ebből a pofzkodásból. A végén miatta is én ütöm majd meg a bokámat.

IRÉN Az mondta a Hauser, hogy megkérdezted tőle, hogy mi volt odabenn. Hogy hogyan rendezte le a fickót, aki dévédét lopott. Hogy megkérdezted tőle a részleteket. Mi ez az egész, Totya?

ZÁPREL Ugyan már. Csak tudnom kellett, hogy pontosan mi folyik. Mert ha a Hauser Jóskával elszalad a ló, végső soron abból is nekem lesz bajom. Én állok az egész sor végén.

Csend.

IRÉN Fejed?

ZÁPREL Megvagyok. Ez a kurva hidegfront... A meleget még kibírom, de a hidegfront...

IRÉN Tudom. *(megmasszírozza Záprel halántékát)* De téged régen nem érdekeltek az efféle a részletek. Egyáltalán nem voltál kíváncsi rájuk. Sőt, nem is akartál tudni róluk. *(szünet)* Aggódok érted, Totya.

ZÁPREL *(odébbhúzódik)* Kedves, hogy aggódsz, de hidd el, hogy tényleg nincs semmi baj. De tényleg. Egy kicsit fáradt vagyok így, az ünnepek után. Kimerült, mint mindenki. Ennyi az egész.

IRÉN Emesével... jól vagytok?

ZÁPREL Kösz, jól. Minden oké.

IRÉN Nem... Nem azért kérdezem, hogy... Szóval persze semmi közöm hozzá. Sőt, szerintem pont így a jó, hogy megint összejöttetek. Csak ha bármi volna...

ZÁPREL Nem, kösz. Tényleg nincs semmi gond. Kezdünk belerázódni a dologba. Előbb-utóbb visszatalálunk a régi kerékvágásba. Illetve hát az újba...

IRÉN Az jó.

ZÁPREL Igen, belerázódunk.

IRÉN Emese is... jól van?

ZÁPREL Jól, persze. Minden oké.

IRÉN Az jó.

ZÁPREL Csak tudod, most az ünnepi hajtás miatt kicsit nehezebb minden. Most jön ki idebenn mindenből a gőz, amit eddig nem tudott kiengedni. Ami persze természetes folyamat, nem? Az lenne pont a furcsa, ha nem így lenne. Tudom magamról, hogy én is fáradtabb meg feszültebb vagyok.

IRÉN Hallottam, hogy kiakadtál a Gömböcre.

ZÁPREL Hát mert hülye az a nő! Nem normális szerintem. Nem komplett. Jó szervező, nem mondom, de egész egyszerűen elviselhetetlen. Kibírhatatlan. Annyira, de annyira tudja, és mindenkinél jobban tud mindent. És ezt persze érezteti is mindenkivel.

IRÉN *(közelebb húzódik)* De most mi volt? Mit akart tőled pontosan?

ZÁPREL Valami hülye megbízási szerződés. Kevesebbet kapott, mint amire számított, mert idéntől változtak a szabályzók... Mindegy. Nem is ez az érdekes. Nem lehet vele semmit sem normálisan megbeszélni. A marha nagy öntudata meg az igazságérzete! Egész egyszerűen elviselhetetlen.

IRÉN De mit csinált? Bekattant?

ZÁPREL Mi az, hogy! Üvöltözött velem. Kinn a boltban, mindenki előtt. És én ezt nem engedhetem meg magamnak. Végére is én vagyok a főnöke, nem? Ő meg a beosztottam.

IRÉN Sosem érezte, hogy hol van a helye. Mindig is előbbre tolakszik pár lépéssel a kelletténél.

ZÁPREL Most gondold bele, hogy milyen barom helyzet! Rettentő kínos. Ott áll és üvölt veled. Aztán persze én is megmondtam neki a magamét.

IRÉN Mit mondtál neki?

ZÁPREL Hogy szerintem kezeltesse magát. Mert ez már kóros, amit csinál. Miért, nem az?

IRÉN Kemény! De, mondjuk, igazad volt.

ZÁPREL Egyszerűen nem lehet így dolgozni. Emberek között van, az Isten szerelmére! Ha úgy érzi, hogy valami méltánytalanság érte – nem csak őt, bárki mást is, érted?, bárki másért is képes felborítani ezt a polcsort egy másodpercen belül. Ez már kicsit beteges szerintem. Nem is kicsit.

IRÉN Hát nem is.

ZÁPREL Úgyhogy megmondtam neki. Végül is én vagyok a főnöke. Nem? Dehogynem. Szóval helyre tettem...

IRÉN Helyre? És ő mit csinált?

ZÁPREL Izé... Hát elszaladt. Felfújta magát és elszaladt. Valahova hátra, basszus.

IRÉN Tudod, mit, Totya? Ha akarod, én majd beszélek vele. Benn van még valahol. Hátha lecsillapodik...

ZÁPREL Köszönöm, de... Nem tudom, hogy jó ötlet-e.

IRÉN Beszélgetnék vele. Semmi extra.

ZÁPREL Nem, azt hiszem, inkább nem akarom.

IRÉN Csak segíteni akarok neked.

ZÁPREL Tudom. És köszönöm. De inkább ne beszélj vele. Kérlek. Ez az én dolgom, én vagyok a főnöke. És ez a bolt is az enyém még. Én vezetem – legalábbis egyelőre. Majd én rendezem vele ezt a dolgot. Jó? Jó? Jó.

12.

Cigarettazásra kijelölt hely. Cigány és Kisgömböc.

KISGÖMBÖC Jaj, Cigány, már megint nincs nálam bagó.

CIGÁNY *(megkínálja)* Tessék.

KISGÖMBÖC Kösz. *(rágyújt, némán fújja a füstöt)*

CIGÁNY Történt valami? Hallottam, hogy összebalhéztatok.

KISGÖMBÖC Hallottad?

CIGÁNY Hallottam...

KISGÖMBÖC Össze. Tényleg hihetetlen. Megáll az ész. Nem fizetnek ki rendesen, kevesebbet kapsz, mint amiről megállapodtatok – én csak ezt akartam megbeszélni a Totyával, mondom neki normálisan, de érted, normális emberi hangon, mint ahogy most veled beszélek, hogy figyelj már, kedves Totya, mi a faszom van ezzel a kifizetéssel, miért nem kapom meg azt, amiben megállapodtunk, amikor pedig meló mellett meg meló után dolgoztam ezen a munkán, ezen a programozós izén, tudod...

CIGÁNY Tudom.

KISGÖMBÖC És akkor az ember kidolgozza a belét, de frankón, még ki is dőltem a végére, és ha engem kérdezel, akkor ez is benne volt a dologban, ebben a kidőlésben, szóval megkérdezem rendes, normális hangon a Totyát, normális emberi hangon, és erre az a vége, hogy én kavarom itten a szart, meg hogy nem lehet velem együtt dolgozni. Ha nem, hát nem, ő tudja. Amúgy meg ha mondjuk itt vagyok, és együtt dolgoztunk volna, akkor nem ülnek azon a szaros papíron ennyit, az hótziher!

CIGÁNY Ja. Gondolom.

KISGÖMBÖC Meg hogy nem ő hozza az adótörvényeket. Hogy menjek el, válasszak más kormányt. Hát az eszem megáll! Most ez az én főnököm, érted? Mihez kezdjen az ember az ilyenekkel? Viszmajor. Azt mondja, viszmajor. Meg hogy majd ad nekem harmincezret – a sajátjából!

CIGÁNY Ezt mondta tényleg?

KISGÖMBÖC Ezt bizony. Most mi lehet szerinted az ilyeneknek a fejében? Átvág a palánkon, és aztán még fel is mosatná veled a padlót? Én meg elküldtem a jó édes anyjába a harmincezrével. Miért, te mit csináltál volna?

CIGÁNY Hát ez elég súlyos. Ha tényleg ezt mondta, akkor ez elég súlyos.

KISGÖMBÖC Na ugye! És a végén még volt pofája azt mondani, hogy menjek el pszichiáterhez! Érted? Elküldene dilidokihoz, de teljesen frankón, csak azért, mert az orra alá

dörgölöm, hogy két hónap alatt nem volt képes elintézni azt a rohadék papírmunkát! Pszichiáter! Nem hiszem el, de tényleg. De most őszintén: mit gondolsz erről az egészről, Cigány? Szerinted mit lehet egy ilyen helyzetben csinálni?

CIGÁNY Nem tudom. De azért... Azért gondolj bele azért az ő fejével is. Nem mentetetni akarom, mert ilyet tényleg nem lett volna szabad mondania. De ettől eltekintve – végül is ő a főnököd... Ő viszi a boltot.

KISGÖMBÖC Ő ám! Majdnem mondtam valamit. Tudod te is nagyon jól, hogy mennek itt a dolgok. A Totyától akár össze is dőlhetne ez az egész kupleráj.

CIGÁNY De hát akkor is ő a főnököd. Jog szerint. Nem nagyon ugrálhatsz, mert előbb-utóbb ráüt a fejedre.

KISGÖMBÖC A Totya? Próbálja csak meg. Egyébként sunnyogni fog szerintem. Tudja ő is nagyon jól, hogy ebben a dologban nincsen igaza. Amikor gond van, akkor persze ugrik rögtön, hogy jaj, Kisgömböc így, meg jaj, Kisgömböc úgy, oldjuk meg ezt valahogy... Amikor recseg az egész, akkor bezzeg jól jövök neki.

CIGÁNY Lehet, hogy nem kéne akkora ügyet csinálnod belőle. Buktál rajta persze, és részben a főnök sara persze, de akkor is... Mindenkinek jobb, ha nem durvul be a dolog. Persze, könnyű azt mondani, hiszen nem az én pénzemről van szó. Ha arról volna szó... Hát... Nézd, azt hiszem, akkor is ezt mondanám. Mondjuk én nem te vagyok, meg te se vagy én.

KISGÖMBÖC Nem érted, Cigány, hogy itt az elvről van szó? Nem a harmincezerről, bár megmondom neked, hogy momentán az sem jönne rosszul... De nem arról van szó, ebben éppenséggel igaza van a Totyának. Csak ő pont azt nem látja, hogy miről van szó. A rohadt vállvonogatásáról van szó. Arról, hogy szalmaszálat nem tesz keresztbe, ha éppen nem ég a feje fölött a ház. Ha túlórázni kell, jó vagyok neki, ha rendbe kell tenni a dolgokat, akkor is jó vagyok neki. Viszem a hátamon a kurva boltot, és akkor ennyire nem képes, hogy elélem álljon, és azt mondja, hogy sajnálom. Egy gesztusról van szó, érted? Arról, hogy annyit lássak, hogy nem csak igavonó baromnak vagyok itt.

CIGÁNY Ez túlzás azért. Nézd a másik oldalról. Neki sem egyszerű...

KISGÖMBÖC Tudom, hogy neki sem egyszerű. És tudod, mit mondok én erre? Hogy leszarom. Hogy nem érdekel. Mi közöm hozzá, hogy tavaly szétmentek az Emesével, most meg összejöttek utána. Örülök, gratulálok, sok boldogságot nekik. Mondjuk, az Irén mellette állt a Totyának, ami azt illeti, talán szorosabban is a kelleténél. De persze, oké – oké, ehhez sincs semmi közöm. Magánügy. Viszont ami itt folyik a boltban, az rám is tartozik, nem? Sőt, minél többet viszek a hátamon, annál több tartozik rám. És ez az a része a dolognak, ahol átverve érzem magam, és nem a harmincezer forinttal. És hadd mondjam el, hogy én sem hozom be a boltba a magánügyeimet. Kívül hagyom őket az ajtón.

A három Pénztárosnő megjelenik az utolsó mondatok közben.

VALI

Vigyázz, vigyázz! mert ezen az ajtón
nem hagyatsz kívül semmit, jól tudod!
Amid csak van, mind itt van, idebent –

ott kinn csupán a szél örvénye zúg.

JULI

Odakünn már készül a vihar.
Vigyázz, vigyázz! A hentespultok mélyén
újra dobogni kezd a marhaszív!

ILDIKÓ

Adjatok egy cigit. Elmondjuk cserébe
a kiscigány tanulságos meséjét.

KISGÖMBÖC Nekem nincs cigim. Kérjétek Cigánytól. *(el)*

VALI

Nincs cigije és dohányozni jár.
Nincs egyebe, csak a büszke öntudat.
Nincs hatalma, csak a fene lendület.
Nincs senkije — ó, nagyon köszönöm!

Cigány megkínálja őket cigarettával. A Pénztárosnők rágyújtanak.

JULI

Jó cigaretta. Köszönjük, Cigány.
Aromás, könnyű, mégse mentolos.
Az ízlésed figyelemre méltó.

ILDIKÓ

Elnézünk, ahogy kora reggelente
fölmosol a bejárat előtt.
Szorgos kézzel, és mindig gondosan.

VALI

Aprólékosan és nagy türelemmel.
Mindig precízen végzed el a munkád.

JULI

Alapos és figyelmes férfi vagy.
Annyit mondunk, tartsd nyitva a szemed.
A vihar, mely a kapunkon dörömböl,
nem marad kívül féltett falainkon.
Előbb vagy utóbb eljön az idő.

ILDIKÓ

Előbb vagy utóbb meredek utak
nyílnak meg, s ami lendületbe jön,
bajos lesz ismét megállítani.
A kiscigány meséjét ismered, nem?

VALI

Feltehetően ismered, Cigány.

És köszönjük a finom cigarettát.

CIGÁNY Ugyan. Szóra... Szóra sem érdemes.

13.

Záprel egyedül, mobiltelefonon beszél.

ZÁPREL

Halló. Szia, édes.

Igen, én vagyok.

Hát persze, hogy én.

Nem, még bent a boltban.

Igen, idebent.

Ó, nem, nincsen semmi,

semmi különös, csak

gondoltam, felhívlak.

Most van egy szusszanás

szünetem.

Á, nem egyszerű.

Bolondokháza.

Telefonban hosszú,

este elmesélem.

Rosszkor hívtalak?

Visszahívlak később.

De nem, nem, komolyan.

Amúgy sem akartam

semmi különösezt,

csak a hangodat...

Na, igen.

Hát persze.

Jó, akkor siess,

találkozunk este.

Nem, nincs semmi baj.

Fárasztó napom van –

este majd mesélek.

De tényleg nincs semmi,

semmi különös.

Semmi.

Akkor este.

Én is.

Semmi baj.

Szia.

Tényleg semmi.

Semmi baj.

Szia.

14.

Benn az áruházban. Irén polcot rendez, észreveszi a közeledő Kisgömböcöt.

KISGÖMBÖC Hát szia.

IRÉN Szia.

KISGÖMBÖC Szevasz!

IRÉN Szia. Köszöntem.

KISGÖMBÖC Süket vagyok, bocs. Megyek el, húzok haza. Holnaptól vagyok.

IRÉN Jó, pihenj egy kicsit.

KISGÖMBÖC Pihenjek?

IRÉN Persze, amíg lehet.

KISGÖMBÖC Pihenjek, amíg lehet? Húha. Na jó – azon leszek. *(eszébe jut valami)* Ti meg addig pakoljátok át a sorvégeket. Benn hagytam a listát, csináljátok az alapján.

IRÉN Szerződések vannak a sorvégekre a hónap végéig. Nem pakolhatjuk át.

KISGÖMBÖC Ti csak pakoljátok át nyugodtan. Majd holnap megnézem azokat a szerződéseket. Te kötötted őket, nem?

IRÉN Én, amíg te nem voltál benn.

KISGÖMBÖC Jó. Majd csak találunk bennük valami izét – felfelő szálat. Hülyeség volt fullosra kötni őket.

IRÉN Így alakult.

KISGÖMBÖC Így alakult. Hát majd alakítjuk máshogy. Szerződésalakításban amúgy is elég jók vagyunk idebenn.

IRÉN Most muszáj ezt, Gömböc? Nem mindegy neked?

KISGÖMBÖC Már megbocsáss, de miért lenne mindegy? Én vagyok itt a részlegvezető, nem? Van egy bizonyos üzletpolitikánk, azt követjük, és kész. És ha én innen kiteszem a lábam, mert mondjuk lerobbanok egy időre, akkor sem kellene felrúgni azt, és mindent összebarmolni.

IRÉN Most tényleg ez a legnagyobb bajod, hogy mi van kinn a sorvégeken?

KISGÖMBÖC *Most* tényleg ez a legnagyobb bajom. Elárulom neked, édesem, hogy persze vannak más bajaim is, ennél amúgy nagyobbak és kisebbek, de itt és most, ebben a pillanatban tényleg ez a legnagyobb. Úgyhogy nagyon szépen kérlek, szedd össze a lányokat, és pakoljátok át a sorvégeket a leírás szerint, amit az irodában hagytam. Most. Én pedig majd holnap bejövök, és megpróbálom helyrehozni azt a káoszt, amit a szerződésekkel csináltatok.

IRÉN Ó, nem. Tudod, mit fogok csinálni, Gömböc? Most szépen fogom magam, megkeresem az üzletvezetőt...

KISGÖMBÖC A Totyát.

IRÉN Megkeresem az üzletvezetőt, és megkérdezem, hogy megfelelőnek találja-e a szerződéseket. És az ő utasítása alapján fogok eljárni. Te pedig mint részlegvezető alkalmazkodni fogsz az ő döntéséhez.

KISGÖMBÖC Aha. Hát ez aranyos. Persze, még az is lehet, hogy igazad lesz. A Totya életében először dönteni fog valamiről.

IRÉN Na idefigyelj! Ő a te főnököd, Gömböc. Ez egy eléggé világos viszony, amit tiszteletben kéne tartanod.

KISGÖMBÖC Aha. Aranyos. Világos viszony. Azért egyet-mást tisztázhatnánk azokról a viszonyokról, amik itt uralkodnak ebben a boltban.

IRÉN (*hívösen*) Mégpedig?

KISGÖMBÖC Jól van, drágám, ne szívd mellre. Nem célozgattam én semmire.

IRÉN Mire nem célozgattál.

KISGÖMBÖC Hát semmire. De tényleg.

IRÉN Jó. Hát akkor öntsünk tiszta vizet a pohárba. Nagyon is jó tudom, hogy mi folyik a hátam mögött. Rám és a Totyára nem célozgattál, ugye?

KISGÖMBÖC Pontosan. Éppen hogy rátok *nem*. És semmi olyasmire sem, amihez nekem amúgy sincs közöm. Hidd el, de most nagyon komolyan kérlek, hidd el nekem, hogy még csak nem is érdekel ez az egész. Hogy mi *nem* volt. Ismerhetsz annyira, hogy ha tényleg érdekelne, megkérdezném nyíltan, nem pedig célozgatnék. De az a helyzet, hogy nem érdekel. Az a helyzet, hogy *ti engem nem érdekeltek*, Irén. Engem a viszonyok érdekelnek, itt, ebben a boltban. Hogy mi az én szerepem ebben az egész szarságban, amikor tolom a melót éjjel-nappal, hogy haladjanak a dolgok. Ez az, ami viszont kurvára érdekelne.

IRÉN Tőlem akarod hallani, hogy mi a szereped?

KISGÖMBÖC Ugyan, Irén. Dehogyan tőled. Csak éppen érdekelne, hogy miért van az, hogy amint kiteszem a lábam innen, szétszalad az egész, mint az ökörhugyozás. Én rakom össze itt a boltot, és amikor én kérnék valamit, amikor nekem van szükségem valamire, akkor tojik mindenki a fejemre. Erre gondoltam, amikor a viszonyokról beszéltem. Hogy alkalmazott valaki, vagy munkatárs. Hogy mi a különbség a kettő között. Merthogy baszottul más viszony a kettő.

IRÉN Kíváncsi vagy a véleményemre?

KISGÖMBÖC Őszintén? Nem nagyon.

IRÉN Azért ha van még egy perced, mégis elmondanám. Ugyanis, ha nem vettek volna észre, dolgozik itt még egy pár ember rajtad kívül. Nem te vagy a világ közepe, Gömböc, és lehet, hogy fájdalmas lesz megtudnod, de amikor kiteszed a lábad innen, akkor sem áll meg a világ. Talán nem minden úgy működik, ahogy te azt megálmodtad, és ez az, ami olyan borzasztóan fáj neked. Képtelen vagy elviselni, ha nem úgy mennek a dolgok, ahogy te azt jónak ítéled. Ez a te bajod.

KISGÖMBÖC Tehát az a bajom, hogy a legtöbbet akarom kihozni? Hogy maximalista vagyok? Hogy nem bírom a trehánytságot? Hát igen, lehetséges, hogy ezt nem mindenkinek könnyű elviselni.

IRÉN Én ezt nem maximalizmusnak nevezném. Inkább egoizmusnak. Én, én, én, én, én! Beletenyersz mindennek a közepébe, és nem engedsz senkinek sem helyet. Mintha a te játszód volna az egész bolt, azok meg, akik itt dolgoznak, valami játékfigurák hozzá.

KISGÖMBÖC Tudod mit, Irén? Elárulok egy nagy titkot. Szarok én a boltra. Nagy tévedésben vagy te. Marha nagy tévedésben.

IRÉN Mégpedig?

KISGÖMBÖC Mit tudsz te rólam, Irén? Úgy őszintén, mi a fenét tudsz te rólam? (*hallgat*) Na jó, pakoljátok át a polcokat még ma. Holnap jövök.

IRÉN Nem, Gömböc. Nem pakolom át, hanem megkérdezem előbb az *üzletvezetőt*.

KISGÖMBÖC Megkeresed a Totyát. Szaladj csak. Nem kell nagyon keresned, menni fog az neked szag után.

IRÉN Mocskos egy szájad van, mondták már neked?

KISGÖMBÖC Várjál csak... ööö... Igen, azt hiszem, valaki már említette egyszer. Nem emlékszem. Régen volt. Na szia. (*el*)

15.

A Pénztárosnők és a Hentesek

PÉNZTÁROSNŐK

Néma villámok szántják az eget.
Nem érthetjük a vihar szavát.
Suttog és hörög, mint a tébolyult
koldus kinn az áruház előtt,
vadul rángatja a kabátod ujját,
markolja bevásárló-gondoládat.

HENTESEK

Egy ág leszakadt, a Mitsubishi
fájdalmában keserűen vijjog,
s panaszzavát az egész parkoló

átveszi, akár a rémült kutyák,
kiket kórusba kényszerít a pánik,
mikor mennydörgés rázza a falut.

PÉNZTÁROSNŐK

A csöndes düh, a hangtalan harag
tépázza a csenevész kis fákat,
a parkolóba tavaly telepített
vesszőcskéket, gyöngye gallyakat –
Vajon miért nem csattog, mennydörög,
vajon miért nem robajlik az ég?

HENTESEK

Ó, összekarcolt motorháztető!
Ó, a szegény Ford Fiesta Kombi
az ablakához csapódott galambbal!
Ó, Mister Ford, ó, Mitsubishi szan!
Ilyen nyomorult sorsra szántad volna
csillogó, fényes teremtményeid?

PÉNZTÁROSNŐK

A rémületből nő a némaság,
vagy a némaság válik rémületté?

HENTESEK

A harsonák szavára nincs fülünk:
tébolyult hangjuk maga tesz süketté.

16.

A bolt belseje, vásárlók, anyagmozgatók, háttérben a némán figyelő Cigány és Irén. Hatalmas üvöltés. Vásárló – jól szituált harmincas-negyvenes nő – beront, nyomában Hauserrel, háttérben a némán figyelő Cigány és Irén.

VÁSÁRLÓ *(üvöltve)* Ennyi volt! Kész, vége! Ennyi! Mindenki tűnjön innen!

HAUSER Asszonyom, kérem, várjon egy pillanatra...

VÁSÁRLÓ Tűnjön innen! Hozzám ne érjen! Ha csak egy ujjal hozzám ér, magát is följelentem! Tűnjön innen! Mégiscsak mindennek van határa!

HAUSER Kérem, engedje meg, hogy megmagyarázzam...

VÁSÁRLÓ Megmagyarázni? Ugyan mit akar ezen megmagyarázni? Maguk most igencsak elvetették a sulykot, és ezen nincs semmi, de semmi magyaráznivaló. Nagyon-nagyon csúnyán túllóttak a célon!

HAUSER Engedje meg. Hauser József vagyok, a biztonsági szolgálat vezetője...

VÁSÁRLÓ A biztonsági szolgálat? Ugye, most tréfál? Mégis, árulja már el, hogy mi volt ez az egész? Legyen olyan jó, kedves izé... Hauser úr! Legyen már szíves, és avasson be, hogy miképpen működik ebben az áruházban a biztonsági szolgálat?

HAUSER Nos, ööö...

VÁSÁRLÓ Várjon csak, kitalálom. Nyertek valami pályázatot. Szociális foglalkoztatás. Elmebetegeket alkalmaznak, nem? Dühöngő örülteket, akik véletlenszerűen kiválasztanak egy-egy vásárlót, és nyílt színen, mindenki szeme láttára megalázzák. Üvöltenek vele, és a pénztár előtt kipakoltatják a táskájukat. *(sírva fakad)* Kipakoltatják mindenki szeme láttára!

HAUSER Kérem, hölgyem... Súlyos félreértés történt...

VÁSÁRLÓ *(sírva)* Egy közveszélyes, dühöngő örült. Nem normális az a nő. Ezt nem hiszem el! Az arcomba üvölt, közvetlen közletről...

HAUSER Kérem, hölgyem, csak egy pillanatra! Már jön is az üzletvezető.

Záprel sietősen be.

ZÁPREL Hölgyem, engedje meg... Bocsánatkéréssel tartozunk.

VÁSÁRLÓ *(sírva)* Kipakoltat mindent. A retikulómet is. És mindenki csak bámul és hallgat. Nem hiszem el. És amikor nem talál semmit...

ZÁPREL Hölgyem, kérem, engedje meg...

VÁSÁRLÓ Mit akar? Mit engedjek meg? Megdobnak egy ajándékosárral, vagy mi? Édes pezsgő, kardvirág, bonbon, meg egy csomag kávé? Fogja be a száját. Hallgasson. Nagyon kérem, ha jót akar, ne mondjon semmit.

HAUSER Itt, kérem, félreértés történt...

VÁSÁRLÓ Maguknak nem szükséges bocsánatot kérniük. Ő már bocsánatot kért. Amikor látta, hogy nem talál semmit, elhallgatott, és bocsánatot kért. Nagyon... nagyon ijesztő volt. Ijesztőbb, mint amikor az arcomba üvöltött. Néz rám, pislogás nélkül, mintha csak azt játszanánk, hogy farkasszemet nézünk... Hát ezt nem hiszem el. Most mit csináljak? Azt mondják meg, hogy maguk mit csinálnának a helyemben? *(csönd)* Felejtsem el? Nem történt semmi? *(Hauserhez)* Hozzám ne nyúljon!

HAUSER Kérem...

VÁSÁRLÓ Csak néz, mereven, egyenesen a szemembe, rezzenéstelen arccal... És körül körül senki nem szól egy árva hangot sem. Szégyelljék magukat, uraim. És ha elfogadnak tőlem egy tanácsot, figyeljenek oda a kis kolléganőjükre. Én óvatos volnék a maguk helyében. Örültem a szerencsének. *(el)*

IRÉN Mi a túró folyik itt?

HAUSER Nem túró ez. Ez lassan már vér. Úgy tűnik, a kis kolléganőnk elveszítette a fonalat.

ZÁPREL Hazaküldtem. Épp az imént beszéltem vele. Amint meghallottam, hogy mi történt, rohantam ide, és közben pont belefutottam a Kisgömböcbe. Elküldtem haza.

IRÉN Hogyhogy haza?

ZÁPREL Annyit közöltem vele, hogy erről az ügyről holnap tárgyalunk. Meg hogy ő ma még betegszabadságon van, úgyhogy nincs semmiféle joga intézkedni. Se a sorvégekkel, se bármilyen áruházi lopásokkal kapcsolatban. Hogy ő most itt egy vásárló, se több, se kevesebb. Fogjon szépen egy kosarat, vásároljon be estére, aztán menjen haza és pihenje ki magát. Holnap innen folytatjuk.

IRÉN Nagyon helyes. És ő mit mondott erre?

ZÁPREL Hát, nem mondott semmit. Sarkon fordult és elment. Én pedig rohantam ide.

HAUSER Azt hiszem, ebben a dologban igaza volt, főnök. Mindent már mégse lehet megcsinálni...

CIGÁNY Nem tetszik ez nekem. Nagyon nem tetszik. A Gömböc nem volt mindig ilyen.

IRÉN Nehogy őt kezdjük már sajnálni! Iszonyú szar kínos helyzetbe hozott minket.

ZÁPREL És ezt a dolgot nem is fogom annyiban hagyni, de egyelőre talán tényleg az a legjobb, ha hazamegy, és nem feszítjük túl a húrt. Így is elég volt mára a cirkuszból, nem?

IRÉN Dehogynem. Jó döntés volt.

HAUSER Vége a nagy ünnepi hajtásnak, azt hittük, végre szusszanhatunk egyet, és tessék. Nagyobb az örültekháza, mint valaha.

ZÁPREL Most jön ki mindenkin a feszültség. A gőz. Az ünnepi gőz.

IRÉN Már megbocsáss, de nem pont mindenkin. Elsősorban a Gömböcön. És ő aztán nem panaszkodhat az ünnepi hajtásra, hiszen azért otthon van már egy jó ideje.

HAUSER Hát, lehet, hogy mégsem pihent eleget.

ZÁPREL Most majd fog. Most majd fog, az hétszentség. Én teszek róla!

Helén és Szerén lélekszakadva be. Innentől a párbeszéd hangsúlyozottan és parodisztikusan jambikus.

HELÉN
Főnök! Főnök!

SZERÉN
Jaj, főnök! Jaj nekünk!

ZÁPREL

Mi az, mi történt?

HELÉN

A Kisgömböc... A Gömböc...

ZÁPREL

Mi az, mi történt már megint?

SZERÉN

A Kisgömböc és a Hentesek...!

IRÉN

Na, ez aztán szépen alakul!

ZÁPREL

Állj! Elmondanátok értelmesen, mi történt?

HELÉN

Főnök, éktelen ordítózást hallok
odaát, a hentespult felől.
Ott áll a Gömböc, bevásárol éppen,
s kezében egy csomag párizsi.

SZERÉN

Megvolt huszonöt – sőt, harminc deka!

HELÉN

Harminc deka romlott párizsi.
Ott áll, lóbálja, szórja átkait,
akár a bosszú dühödt istennője!

SZERÉN

Üvölt, tajtékzik, tombol, tombol egyre!
A Hentesek meg...

ZÁPREL

Nos, a Hentesek?

HELÉN

A Hentesek némák, akár a sziklaszirt.
Kőből faragott maszkok, és mögöttük
vadul villogó, lángoló szemek.

SZERÉN

Vadul villogó szemekkel figyelnek.
S ekkor Kisgömböc elhallgat. Néma csönd.

HELÉN

Ekkor Kisgömböc elhallgat. Előlép
a gondola mögül, és a falról...

IRÉN
Jaj, Istenem!

HAUSER
Mondd, mi történt aztán?

HELÉN
...leemeli a Vásárlók Könyvét.

Csend.

ZÁPREL
Azt mondd, a Kisgömböc beírt?

SZERÉN
Láttuk főnök. A saját szemünkkel.

IRÉN
Jaj, Istenem! Én el sem hiszem...

ZÁPREL
Ez több a soknál. Itt betelt a mérték.

CIGÁNY
Ó, vihar, törj ki! Szakadj le, te zápor!
Moss el mindent, mert halálra égünk
az ünnepi gőz dögletes hevében!

Függöny, vége az első felvonásnak.

MÁSODIK FELVONÁS

1.

Kora reggel, nyitás előtt, mint az első felvonásban, csak az összes fény jóval hidegebb. A Pénztárosnők ülnek a helyükön, a körmüket reszelik, kis tükröt vesznek elő, ellenőrzik a rúzsukat stb. A rádió szól, később elhalkul.

A RÁDIÓ HANGJA: ...immár negyedik hónapja folyamatosan csökken a fogyasztói bizalom: az előreutató bizalmi index decemberre 3,2 pontra esett a novemberi felülvizsgált 3,4 pontról. Az elemzők a közzétett mutatónál is alacsonyabbat, 3,1 pontot vártak az idei év első hónapjára. A mutató továbbra is a munkapiac gyengélkedése kapcsán csökken. A decemberi átfogó mutató alindexei közül a jövedelmi várakozások almutatója 12,5 pontra esett 15 pontról, míg a gazdasági várakozásoké 1,5 pontra a novemberi 1,7-ről. Elemzők szerint a belső fogyasztás szempontjából az idei év a tavalyinál is nehezebb lesz...

VALI Három szavazattal esett ki! Három szavazattal! Hát én ezt nehogy bevegym már. Hát ez most hogy? Van ilyen? Szerintetek van ilyen? De most tényleg. Nagy lószar az egész. Bejön háromszázvalahányezer esemes az egyikre, a másokra meg hárommal kevesebb, és akkor így? Tudjátok, mikor...!

ILDIKÓ Én mondjuk nem küldtem esemest egyikre sem. Nem érdekelnek már. Foglalkozok én velük. Kiszavazgatnak meg beszavazgatnak.

VALI De érted, nem? Hogy az egyikre háromszázezer-mit-tudom-én-mennyi, a másokra meg pont hárommal kevesebb. Mert ha még volna köztük, mit tudom én, ötszáz szavazat. Arra azt mondom, hogy szoros a verseny, nem? De ezt ne akarják már bebeszélni nekem!

ILDIKÓ Mondjuk, ha én is küldtem volna esemest, akkor már csak kettő lenne a különbség.

VALI Hárman meg felhozhattuk volna döntetlenre, mi? Rajtunk múlt végül is, ha úgy vesszük. *(nevet)* Belenyúlhattunk volna a történelem menetibe, lányok! A sors menetibe! Amúgy meg csak azt csodálom, hogy ez a döntetlen-dolog még nem jutott az eszükbe odafenn. Abból milyen fesztivál lett volna! Ha kihozzák döntetlenre, és indul egy új kör.

JULI Majd lesz olyan is, csak várd ki a végét. Aztán meg hát így is lehet majd tüntetni, meg újraszámolni az esemeseket. Csinálják a drámát. Így fokozzák a feszkót. A hülye nép meg lesi tátott szájjal. Aztán van miről beszélni heteken át.

ILDIKÓ Jaja. A hülye nép. Egyébként meg azt ne hidd már, hogy ez fog menni heteken át. Kell mindig az új szenzáció. Mi volt a múltkor, égi asszony vagy mi, nem-e? Las Vegasba', vagy hol.

VALI Los Angelesbe'.

ILDIKÓ Na, az is hol van már? A Los Angeles-i égi asszony. Meg hogy vizsgálják a meteorológusok.

JULI Meg a kopasz medvék, emlékszetek? Csak kinőtt azóta azoknak is...

ILDIKÓ A kopasz medvék szőre. Meg mi is volt még? Tényleg, mi. Ne mondjátok meg... Borjúfejet szült a dán anya...!

VALI Az nem volt olyan vicces. Meghalt a kis fej.

JULI Komoly? Nem is tudtam. Szegény.

ILDIKÓ Szegényke!

VALI Ja. Meghalt. Egy hétre rá.

ILDIKÓ Mielőtt még felgyújtották volna az egész szigetet.

JULI Dániába' volt.

ILDIKÓ És? Nem sziget?

VALI Végül is az. De csak félig.

JULI Kell a hülye népnek a feszkó. Minden héten más.

VALI Ez a három szavazat akkor is nagyon súlyos. Már mindennel meg lehet mindenkit hülyíteni, de tényleg. Most ezek után, komolyan, minek szavazzak be? Ha úgyis csak a dráma felé tolják el az izét... A végeredményt. Tiszta hülyeség. Csinálják direkt a feszültséget. Mintha nem lenne így is épp elég belőle.

2.

A Pénztárosnők. Cigány be, a szokásos kiskocsival, rajta a tisztítóeszközök.

CIGÁNY Látni a napot. Egy hete először, hogy látni lehet. Kikukucsált, elbújt, újra előjött. Ilyenkor kora reggel besüt még az előcsarnokba is. Csak úgy ragyog a domesztoszos víz, ahogy végigöntöm a járólapokat. Mint a szívárvány. Az illatát is szeretem nagyon. Olyan reggel-szaga van, friss, tiszta reggel-szaga. Frissen sült briós-, forró kávé- és domesztosz-illat.

Nyikorgás-csikorgás odafönről, a deus ex machina-szerkezeten a mennyezetről – ezúttal zeneszó nélkül – leereszkedik Masavári, a kezében aktatáska.

MASAVÁRI Hahó! Jónapot! Jónapot kívánok. Segítene, kérem?

Cigány odalép, segít kicsatolni a biztosító szijakat.

MASAVÁRI Nagyon köszönöm. *(kezet nyújt)* Masavári vagyok. Masavári Benedek.

CIGÁNY *(kezet fog Masavárral)* Cigány.

MASAVÁRI *(meghökken, de nem kérdez semmit)* Ööö... A fogyasztóvédelemtől jöttem. Gondolom, már kézhez kapták az értesítést. A vizsgálatról.

CIGÁNY Bizonyára.

MASAVÁRI (*a Pénztárosnők felé*) Kezit csókolom!

A Pénztárosnők válaszként transzba esnek, a szemük fönnakad, fenyegető, torokhangú, ütemes hörgésbe kezdenek, ami aztán hirtelen abbamarad.

MASAVÁRI (*visszafordul Cigány felé, olyan, mintha nem vett volna észre semmi különöset*)
Az üzletvezető... Ööö... (*a papírjait lapozza a táskában*) ...Záprel úr, ugye?

CIGÁNY Még nem jött be. Ma később érkezik.

MASAVÁRI Később? Értem. Ez esetben majd később beszélek vele. Elsősorban persze szemügyre kell vennem magát az üzlethelyiséget. Ön itt, ugyebár...

CIGÁNY Takarítok itt.

MASAVÁRI Értem. Takarít. Remek, remek.

CIGÁNY Hát... Ami azt illeti...

MASAVÁRI Barátom! Barátom, barátom. Úgy tűnik számomra – és ezt, nagyon kérem, ne vegye a szívére –, mintha némi tartózkodó bizonytalanságot látnék a tekintetében. Ugyan, ugyan, ugyan! Biztosíthatom, hogy semmi oka tartania tőlem. Mi több, senkinek sincs semmi oka tartania. Az ügy, amely engem ideszólított, hogy úgy mondjam, közös ügyünk, közös érdekünk. Köz-érdek, érti. *Köz-érdek!*

CIGÁNY Közérdek.

MASAVÁRI Köz-érdek. A köz érdeke. Ami a mi közös érdekünk, az egész társadalomé, beleértve a szolgáltató szférát és a fogyasztói szférát is. A szolgáltató szférát, amelyet itt és most önök képviselnek, s a hangsúly – ő, a hangsúly, kedves barátom, ez esetben az *itt*-en és a *most*-on van!

CIGÁNY Aha.

MASAVÁRI Mert hát ezek a bonyolult viszonyok, nemdebár, mintegy keresztbe metszik társadalmunkat. Mindannyian fogyasztók vagyunk, bizony, még ön is, barátom: amint leveszi csinos munkaköpenyét, és gondolat ragad, azon nyomban a fogyasztói szférában találja magát. Gondolt már ön erre?

CIGÁNY Izé. Nos, én még nem nagyon...

MASAVÁRI Szolgáltatunk és fogyasztunk, kedves... ööö... kedves Cigány. Hol szolgáltatást nyújtunk, teszem azt, egy élelmiszer-áruházban, mint ez itt, hol pedig igénybe veszünk bizonyos szolgáltatásokat. S amiért én most itt vagyok, az nem pusztán felügyeleti munka. De nem ám. Azért vagyok itt, akár a mérleg nyelve, ugyebár, hogy egyensúlyt teremtsék e két szféra között. Igazságos, ámde törékeny egyensúly ez, *mon ami*, s meggyőződésem szerint a feladatom jóval kényesebb és összetettebb annál, mintsem hogy pusztán megbizonyosodjak holmi megbüdosödött húsárak fennforgásáról. Különösképp ebben az esetben, ebben a, be kell vallanom önnek, egyszerre fölöttébb nyugtalanító, ámde ugyanakkor rendkívül

izgalmasnak és tanulságosnak is ígérkező esetben. Merthogy itt bizony meglehetősen furcsa bejelentések érkeztek hozzánk.

CIGÁNY Tényleg?

MASAVÁRI Úgy bizony. Hiszen az egyik bejelentő éppenséggel a bolt alkalmazottja, aki ellen viszont egy másik bejelentés él panasszal. Érti? Mert én nem biztos, hogy értem. Vagyishogy bizonynal cifra ez a helyzet.

CIGÁNY Hát... Ami azt illeti, valóban eléggé cifra.

MASAVÁRI Megalázó viselkedés egyfelől, romlott parizer a másik oldalon. Az a gyanúm, hogy itt a szolgáltatói és a fogyasztói szféra eredendő, s minden bizonynal mélyebb értelemben föloldhatatlan ellentéte került napvilágra. Vagy föltehetem a kérdést egyszerűbb, hétköznapi módon is: kérném szépen, mi az ördög ez az egész?

IRÉN (*bejön*) Nem olyan egyszerű megmagyarázni. Megpróbálhatom, csak hát egyáltalán nem olyan egyszerű. Üdvözlöm. Szász Irén. (*kezet fognak*)

MASAVÁRI Masavári. Masavári Benedek.

IRÉN Cigány, kérlek, nézd meg, hogy a hűtőpultoknál minden rendben van-e. (*Cigány értetlenül néz rá*) Cigány! (*Cigány el*) Nos, gondolom, a bejelentések miatt érkezett. Sajnos nem tudtuk, hogy épp ma látogat meg minket. Záprel úr még nincs itt, ma kivételesen később jön be.

MASAVÁRI Értem. Ha később, hát később. Addig is roppant mód szeretnék tájékozódni a kérdéses az ügyekben.

IRÉN Nézze, az az igazság, hogy nálunk valóban sajátos helyzet alakult ki...

MASAVÁRI Szó, mi szó, az én számomra is úgy tűnik.

IRÉN És hát – persze, ezt nem a mi dolgunk megítélni, hiszen ön éppen ezért van itt, de... De voltaképpen arról van szó, hogy minden probléma egyetlen személy körül... izé... csúcsosodik ki.

MASAVÁRI Nos, igen... (*a jegyzeteiben lapoz*)

IRÉN Vagyis úgy értem, hogy nem annyira magában a bolt működésében mutatkoznak zavarok, hanem... Hát igen. Arra kérném, hogy maradjon köztünk, amit most elmondok. Nem szeretnék indiszkrét lenni. De nem nagyon lehet megmagyarázni az eseményeket anélkül, hogy ne ejtenénk szót a Kisgömböcről.

MASAVÁRI A Kisgömböcről?

IRÉN Ja, igen. Ez a beceneve. Idebent csak így szólítja mindenki. Nem haragszik érte. Sőt.

MASAVÁRI Aha. Értem.

IRÉN A kérdéses napon nem állt munkában. Táppénzen volt, és éppen csak bejött egy kis időre megbeszélni valamit. Tehát bármi is történt, azt nem az áruház alkalmazottjaként követte el.

MASAVÁRI (*jegyzetel*) Értem. De mégis, mi ebben az indiszkréción?

IRÉN Az eset után megint kiíratta magát, és csak tegnap jött vissza dolgozni. Nemigen vált szót senkivel, csak amennyit muszáj. Az a gyanúm, és nem csak nekem, hanem a kollégáimnak is, hogy idegösszeomlást kapott. Szóval hogy inkább orvosi eset volna ez, nem annyira – nem annyira kereskedelmi... És hát – ezért kértem, hogy mindez maradjon köztünk – az az érzésem, hogy még nem jutott túl a dolgon...

MASAVÁRI Nézze, kedves Irén, ez az eset elég komolynak tűnik. Őszinte leszek. Ha el is fogadhatjuk azt az érvet, hogy vevő... hogy is mondjam?... terrorizálása...? zaklatása...?, jó, legyen zaklatása. Nos, ha el is fogadjuk, hogy mindez nem a bolt hibája, nem a kereskedelmi szervezeté, hanem személyes, ha tetszik, polgári jogi ügy, vagy esetleg éppenséggel orvosi vonatkozásai vannak – hangsúlyozom, mindez még további alapos vizsgálatok tárgyát kell, hogy képezze, de tegyük föl, hogy elfogadható érvek bizonyul –, úgy a másik eset még mindig fönnáll. A romlott áru, az romlott áru. Ezt ön is nagyon jól tudja. Persze tájékozódni fogok, és szeretnék majd beszélni... izé... az illető hölgygel... (*a jegyzeteiben lapoz*)

IRÉN Kisgömböc. Nevezze csak nyugodtan így. Szerintem nem is hallgat másra.

A Pénztárosnők ismét torokhangú, fenyegető kántálásba fognak, néhány ütemen keresztül. Addig a két szereplő megáll. Ezután Masavári természetes hangon fejezi be a jelenetet.

MASAVÁRI Hát legyen. Hát legyen Kisgömböc. Beszélni fogok vele, és szem előtt tartom, amit most elmondott. Ennyit tudok ígérni jelen pillanatban. De ennyit valóban megígérek. (*el*)

Irén felsóhajt, cigarettát vesz elő, de rádöbben, hogy idebenn nem gyűjthet rá, ideges mozdulattal visszateszi a dobozt a zsebébe, aztán kimegy.

3.

Diszkófények, zene. Helén, Szerén és a három Pénztárosnő. Énekelnek: a sort az adott szereplő, a sorok végén a „Dam-dam-dam”-ot a három Pénztárosnő.

HELÉN

A belső piac megroggyan – Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dolgoznunk kell még jobban! – Dam-dam-dam-dam, évoé!

SZERÉN

Negyedévünk el fog szállni – Dam-dam-dam-dam, évoé!

Indexálni, indexálni! – Dam-dam-dam-dam, évoé!

MIND

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

HELÉN

Kilátási alindex – Dam-dam-dam-dam, évoé!

Ránézel és legyintesz – Dam-dam-dam-dam, évoé!

SZERÉN

Dolgoznunk kell, irány, lányok – Dam-dam-dam-dam, évoé!

Tartani az irányszámot – Dam-dam-dam-dam, évoé!

MIND

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

HELÉN

Dominóelv, pánikhatás – Dam-dam-dam-dam, évoé!

Nem jött be a ráolvasás – Dam-dam-dam-dam, évoé!

SZERÉN

A statisztikát leginkább – Dam-dam-dam-dam, évoé!

Megszívják a statiszták – Dam-dam-dam-dam, évoé!

MIND

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

4

Irén és Záprel. Záprel mobiltelefonon hív egy számot, kicsöng, de nem veszi föl senki. Ahogy meglátja Irént, kikapcsolja a telefont.

IRÉN Itt vagy? Szia. Már kerestelek.

ZÁPREL Mi az? Mi az? Mi van? Megjöttek?

IRÉN Egy ember jött. Fogyasztóvédelem. Beszéltem vele.

ZÁPREL És?

IRÉN Jaj, Totya. El sem hiszem ezt az egészet. Mintha minden egyszerre állt volna a feje tetejére. Az egyik pillanatról a másikra. El sem hiszem. Pedig előtte nyilván voltak jelei, csak...

ZÁPREL De mi van a fogyasztóssal, azt mondjad! Beszéltem vele.

IRÉN Elmondtam neki, hogy idegösszeomlást kapott a Gömböc. Még csak nem is hazudtam. Annyit mondtam, hogy innen nézze a dolgot. Hogy tudjon róla...

ZÁPREL Aha. Jó. És ha tud róla, akkor mi van?

IRÉN Hogy tudjon róla, hogy ez nem a bolt sara. Hogy a Gömböc még csak nem is állt munkában. Hogy amit a vevővel csinált, az izé... Egyéni szocprobléma.

ZÁPREL Tehát vigye el ő a balhét. Na persze. Miután beírt a Vásárlók Könyvébe...

IRÉN Azt vissza kell vonnia.

ZÁPREL Visszavonni? Hogy érted ezt?

IRÉN Rá kell vennünk, hogy vonja vissza a panaszát. Jelentse ki, hogy felindultságból cselekedett. Hogy beszámíthatatlan volt. Akkor leállnak a vizsgálattal, nem tehetnek mást.

ZÁPREL Várjunk csak egy kicsit. Várjunk egy kicsit. Hogy jól értem-e. Tehát azt akard, hogy beszéljek a Gömböccel, és vegyem rá, hogy vonja vissza a panaszát?

IRÉN Pontosan.

ZÁPREL És emellett ismerje be, hogy nem normális. Persze, sosem volt az.

IRÉN Figyelj, meg kell próbálnunk kezelni valahogy ezt a helyzetet. Ami történt, azon már nem tudsz változtatni. Most az a feladat, hogy...

ZÁPREL Feladat. Feladat. Ne osztogass nekem feladatokat, kérlek szépen. Nagyon is jól tudom, mi a helyzet.

IRÉN Totya... Szedd össze magad.

ZÁPREL Ne nyugtatgass! Nagyon szépen kérlek, hogy ne nyugtatgass engem!

IRÉN Itt van a fogyasztóvédelem, Totya. Ha most bepánikolsz, akkor annyi. Most nincs más, csak a tűzoltás. Ennyit tudsz csinálni. De ennyit igenis tudsz. Beszélni a Gömböccel. Csak ahhoz előbb össze kell szedned magad...

ZÁPREL Összeszedni. Összeszedni. Legalább te ne csináld ezt velem! Legalább te.

IRÉN Totya, bazmeg, én csak segíteni akarok.

Csend.

ZÁPREL Kijön a főnökség. Kijön tőlük valaki. Máma. Pont amikor itt van a fogyasztós fickó is.

IRÉN Ó, basszus. A legjobbkor.

ZÁPREL Teljesen kész az egész. Nem hiszem el. Ezt most tényleg nem hiszem el. Olyan gyomoridegem van, érted, hogy reggel majdnem hányanom kellett a kávétól, pedig tejszínnel

ittam. Nem is szeretem a tejszínt, mondjuk, nem is utálok, de különösebben nem szeretem, csak azért ittam így, hogy ne égesse a gyomromat, és akkor mégis...

IRÉN *(közelebb lép)* Figyelj, Totya. Figyelj rám. Nézz ide.

ZÁPREL Mi van.

IRÉN Nézz a szemembe. Figyelj. Most össze kell kapnod magad. A Kisgömböc bekattant, hülye volt. Kezelhetetlen. Ez a helyzet. Ezt mindenkinek be kell látnia.

ZÁPREL Be kell. Hát persze. Aki nagyon be akarja látni, az majd belátja.

IRÉN Be fogják látni. És neki is be kell látnia. Meg tudod csinálni. De ezt most nem passzolhatod. Ezt most az egyszer végig kell játszaniod.

ZÁPREL Én nem tudom, mi lesz.

IRÉN Minden rendbe jön. Itt állok mögötted. Hiszen tudod.

Csönd. Záprel nagyot sóhajt, és megcsóválja a fejét.

5.

Dohányzásra kijelölt hely. Helén, Szerén, Hauser, Cigány.

HELÉN *(zaklatott)* Hallom, ahogy nyüszögnek. Odabentről is, meg idekintről is hallom őket. Ez kibírhatatlan. Hallgassátok csak!

Csönd, mind fülelnek.

SZERÉN Én nem hallok semmit.

HELÉN Nem hallasz semmit.

SZERÉN Hát jó. Valamit, talán. Ha nagyon figyelsz rá. Ha direkt odafigyelsz.

HAUSER Nem olyan zavaró. Olyan kis halkan csinálják. Meg aztán összeszedik őket a fiúk minden nap.

HELÉN De hát ezt nem lehet kibírni! Így nem lehet dolgozni. Képtelenség.

SZERÉN Mert direkt odafigyelsz rá, és akkor ezen paráztatod magad. Helénke, vedd már lazábbra. Lécci, lécci. Pakolod a göngyöleget ide meg oda, szóba állsz a vevőkkel, mozogsz erre, mozogsz arra. Érted? Ha mozgásban vagy, nem parázol. Nincs is időd odafigyelni rá, ha nem akarsz direkt odafigyelni.

HELÉN Azt hiszed, olyan egyszerű az? Látom őket magam előtt. Oda vannak ragadva a ragacshoz, izegnek-mozognak, és vinnyognak közben.

SZERÉN De most mi van? Sajnálod őket, vagy mi?

HELÉN Dehogy sajnálom. Csak gusztustalanok. Látom őket magam előtt. Gusztustalanok eleve, és akkor még ott szenvednek. És akkor még gusztustalanabbak. Pfuj!

SZERÉN Te főbiázol szerintem. Befőbiáztál tükre.

HELÉN Benek be, de hát mit tudok csinálni? Ez van.

HAUSER Ijesztő, mi? *(nevet)* Mint a Passió...

HELÉN Na, nem úgy. Ez kurvára nem úgy. A Melgibson, az végül is egy film, nem? Ez meg itt valóság, nem? Nem?

SZERÉN Hát nézzed úgy, mintha izé volna... Színdarab.

Masavári belép, de nem veszik észre.

HELÉN Ne haragudj, Szerén, de te teljesen hülye vagy. Kösz a segítséget.

SZERÉN Miért, mert most mi van? Próbáld úgy nézni, hogy nem valóság. Csak egy izé. Egy dolog. Nem veled történik meg. Nézel valamit, de csak egy kép. Ha mindenbe tényleg belegondolnál, ami megtörténik odakinn, belepurcannál teljesen.

HELÉN Nézzem, mint egy képet. Mert hülye vagyok nyilván. Odahúzok egy széket, és nézem őket, ahogy nyüszögnek, mi? Ha már nézni akarok valamit, akkor valami szépet néznék, nem-e? Minek nézném ezt? Minek? A Passiót is minek... Elég volt egyszer, sok is.

HAUSER Pedig tanulságos! Történelem. Történelmi film.

HELÉN Tudom, hogy történelem, de akkor is elég volt egyszer. Miért, a történelemből is nem elég volt egyszer? Még sok is.

MASAVÁRI Khm. Ha megengedik. Ha megengedik, ez roppant érdekes téma. Úgy gondolom, hogy a Passió bizonyos értelemben... Bizonyos értelemben gyerekfilm. De legalábbis ifjúsági. Tudom, meglepő lehet, amit mondok, de mégis, gondoljunk bele. A vad és zabolátlan kamaszfantáziának szolgáltat nyersanyagot. Hiszen kellő érettségre szert téve az ember képtelen élvezettel viszonyulni mindazoknak a motívumoknak az erőszakosságához, amelyeket Mel Gibson alkalmaz. S ilyenformán a Passió, hiába ötletes és ügyes darab, végső soron esetlenné válik. Merthogy létezik a természetben csúfság, amely félelmet kelt, és amellyel a művészetnek, nyúlják ehhez bármily költői módon is, sem foglalkoznia, sem kibékülnie nem szabad...

Meglepetten nézik.

SZERÉN Ööö... Ja.

CIGÁNY *(bemutatja őket egymásnak)* Masavári úr, a fogyasztóvédelemtől. Kollégáim.

MASAVÁRI Üdvözetem. Ha megengedik. Masavári. Masavári Benedek, a fogyasztóvédelemtől. Nem, nem, jaj, kérem, nem kell megijedni! Hogy úgy mondjam, nem

hivatalos minőségben vagyok itt. Idekint. *(elővesz egy cigarettatárcát, abból pedig egy cigarillót, felmutatja)* Időnként bizony magam is... *(rágyújt)* Nem gondolnám, hogy az ördögtől való. Bevallom, vannak vitáim ebben a tárgyban odabenn, a hivatalban. Kényes kérdés ez, fölöttébb kényes. Személy szerint úgy találom, hogy mint annyi mindenben, itt is elvétettük az egyensúlyt. Dohányzásra kijelölt helyek – rendben van. Egészségügyi kampányok, a kockázatok tudatosítása – ez is rendben van, sőt, mi több: elengedhetetlen. Aláírom. De hogy aki mértékkel bár, de mégiscsak dohányzik, a magamfajta kocadohányos, aki időnként el-elszív egy szál könnyű cigarettát, megbélyegezve és kirekesztve érezze magát hovatovább minden emberi közösségből... A mértéktartás hiánya – íme, itt is a mértéktartás hiánya köszön vissza! Akár az olyan műalkotások esetén, mint amilyen a Passió, ahol az alkotó a félelem és az undor felkorbácsolása révén igyekszik megrázó hatást kiváltani.

HAUSER No igen, izé... Masavári úr, de hát mégiscsak milliók nézték meg, nem? Milliók! Ennyi ember nem tévedhet. Mégiscsak kell legyen valamilyen hatása.

MASAVÁRI Hát persze. Önnek ebben tökéletesen igaza van. Ám attól tartok, hogy ez esetben a hatáskeltés titka a sokkírozásban rejlik. A sokkhatásban. Nem pedig a bibliai történet mélyén meghúzódó dráma kibontásában.

HAUSER Ne haragudjon, de ez nem értem. Mégiscsak a Bibliára épült az egész, nem?

CIGÁNY Én azt hiszem, értem, hogy mit mond a Masavári úr. Hogy a sok vér meg korbács meg mittudoménmi eltakarja vagy... vagy eltereli a figyelmünket az izéről...

MASAVÁRI Elfedi a történet igazságát. Pontosan erről van szó, köszönöm, barátom. Elfedik a drámát a látványelemek. De hadd említsek egy közelebbi példát. Vegyük szemügyre azt az esetet, amelynek a folytán most itt vagyok... *(tiltakozó mozdulat)* Nem, nem, kérem, most abszolút nemhivatalos minőségben beszélek! Csak éppen érdekelne a véleményük – amúgy nemhivatalosan. Hiszen, ha nem tévedek, ennek az esetnek a háttérében is... Nos, itt is meghúzódhatik valami. Mert hát nézzük csak mit mutatnak a pusztá tények? Az önök kolléganője nekítámad az egyik vásárlónak, és itt nem is az a fő kérdés, hogy alaptalanul tette-e – egyébiránt igen –, hanem az, hogy rendkívül agresszív és megalázó módon tette, ráadásul úgy, hogy éppen nem is állt, hogy úgy mondjam, szolgálatban. Munkaidőn kívül. *(csönd, senki nem akar megszólalni)* Éppen ezért én hivatalos minőségemben nem is foglalkozhatom az esettel. Nem vizsgálom, hiszen nem is vizsgálhatom. Akkor és ott nem az üzlet valamelyik munkatárs inzultálta a szóban forgó vásárlót, hanem egy civil, hogy úgy mondjam. És ez az, ami engem roppant mód elgondolkodtat. Ez a botrányos eset mintha valami mélyebb drámát takarna el, ahová nem nyílik bepillantásunk.

SZERÉN Ez hülyeség. Egyszerűen csak kivolt a Gömböc. Kiakadt. Bárkivel előfordulhat.

MASAVÁRI Úgy véli?

SZERÉN Na jó, nem bárkivel. Ő tényleg könnyen fölkapja a vizet. Így van bedrótozva. De akkor sincsen itt semmi titok szerintem. Bárkinél betelhet a pohár, legföljebb nem úgy játssza le, mint a Gömböc.

MASAVÁRI Értem én – no, de mi az, hogy betelik a pohár? Mivel telik be? És mitől? És mi ez a pohár, úgy egyáltalán?

SZERÉN A pohár?

MASAVÁRI A pohár.

HELÉN Nem is tudom. Énszerintem mindenki kibukhat, nem? Ideges az ember, nagy a stressz, a hajtás...

MASAVÁRI Pontosan erről beszélek én is. Betelik a pohár, azt mondjuk. Ám ez az eset, ez a szerfölött különös eset, ez az elképesztően extrém megnyilvánulás mégsem magyarázható ennyivel. Micsoda feszültségnek, micsoda nyomásnak kellett itt fölgyülemlenie, hogy ekkora erővel robbanjon ki! És aztán ezt követi a panaszkönyv. A Vásárlók Könyve. Látják-e önök mindennek a paradoxonát? A kolléganőjük botrányt rendez, mintha éppenséggel az üzlet érdekeit képviselné – holott abban az adott pillanatban erről szó sincs –, aztán pedig panaszt emel az üzlet ellen, mégpedig mint egyszerű fogyasztó. Ki ő? Hol áll? És mivégre cselekszik vajon?

HAUSER Hogy mivégre, azt nem tudom. De hogy hülyeséget csinált, az biztos.

MASAVÁRI Hogy őszinte legyek, zavarba ejt ez a dolog. Nemigen látom át, hogy mi folyik itt. Meg kell mondjam egyenesen: ahhoz, hogy tiszta képet alkothassak, szükségem lenne a segítségükre.

Kényszeredett csönd.

HELÉN Nézze, mi nem nagyon tudunk mit segíteni. Kiakadt a Gömböc, ennyi. De hát ennyit maga is tud. Hogy mi van mögötte, hááát...

CIGÁNY Nem biztos... Azt hiszem, nem biztos, hogy mélyebb indítékokat kell mögötte keresnünk. Ez orvosi ügy – talán.

MASAVÁRI Vagyis nem fogyasztóvédelmi...

CIGÁNY Jaj, nem úgy értem. Nyilván az is... Az is, persze, hiszen ha más nem, ott van a Vásárlók Könyve.

MASAVÁRI Persze, persze, nem is támadólag mondtam. De valahogy az a benyomásom, hogy nem fogok tiszta képet alkotni az esetről, ha nem látom át a mozgatórugóit. Persze, lehetne az is, hogy megvizsgálom a jegyzőkönyveket, áruminta, bírság, aztán kész-passz.

SZERÉN Na ja. Miért, nem így szok lenni?

MASAVÁRI Persze, lehetne így is. Mindamellet... Van valami ebben a történetben, ami nem hagy nyugodni. Aminek a végére kell járnom, mert azt gyanítom – vagy legalábbis valami azt súgja nekem –, hogy elárul valamit erről a bonyolult és kényes egyensúlyról, amelyben... amelyben élünk adatik.

HAUSER Hát... Ja. Az is lehet. Ja.

MASAVÁRI Persze tájékozódnom kell, most az a legfontosabb. Az üzletvezető úr nyilván megérkezett időközben. Ha így van, vajon merre található?

CIGÁNY Elkísérem. Mutatom az utat.

MASAVÁRI Köszönöm. Igazán kedves. Hát akkor – a legjobbakat!

Cigány és Masavári el.

SZERÉN Fú. Asztakurva.

HAUSER (*vihog*) Bonyolult és kényes egyensúly... Édesapám, ha tudnád, mit beszélsz...

HELÉN Na, én azt hiszem, rágyújtának megint. A mértéktartás kedvéért.

6.

A három Pénztárosnő.

KÓRUS

Mondjuk ki nyíltan, ne féljünk a szótól:

Pitiánerség, faszariság,

Fingfestés, pizlicsáré, tyúkszaros

Békaegérharc, bolhaköhögés,

Fikamikádó, árnyékbokszolás.

VALI

Tetőnk fölül a vihar elvonult hát,

Behintve sűrűn papírhulladékkal

Parkolóinkat, jól ápolt gyepünket,

Szemetet szórva szerte két marékkal.

JULI

Üveggyapot-gubancok vándorolnak,

Fákon fennakadt molinók rezegnek,

Műanyag zacskók, színes celofánok,

Munkát adva a szorgalmas kezeknek.

ILDIKÓ

Mondjuk ki nyíltan, ne féljünk a szótól:

Pitiánerség, faszariság,

Fingfestés, pizlicsáré, tyúkszaros

Békaegérharc, bolhaköhögés,

Fikamikádó, árnyékbokszolás.

VALI

A lomok közt mi kotor?

Szimatoló, fényes orr.

JULI

Egy haragvó hörcsög orra:

Az egeket ostromolja.

VALI

Aki harmincezret bukott,
Milyen tájra nyit ablakot?

JULI

Pulykaméreg hogy vezetne
Világbíró lendületre?

ILDIKÓ

Mondjuk ki nyíltan, ne féljünk a szótól:
Pitiánerség, faszariság,
Fingfestés, pizslicsáré, tyúkszaros
Békaegérharc, bolhaköhhögés,
Fikamikádó, árnyékbokszolás.

7.

*Záprel, telefonál. Kisgömböc nagyjából a szöveg közepénél belép, a továbbiakban fültanúja
Záprel monológjának.*

ZÁPREL

Halló. Szevasz, édes.
Nem, ma nem lehet.
Későn jövök, tudod.
Szörnyű ez a nap.
Két vizsgálat lesz.
Kettő egy napon.
Az eszem megáll.
Reggel azt hittem, hogy
kidobom a kávé.
Hát, gondolhatod.
Nem tudom, hogyan.
Tényleg nem tudom.
Semmi.
Semmi.
Semmi.
Most legszívesebben
azonnal haza...
Nem, de nem azért.
Tudod, hogy van ez.
Néha úgy érzem,
ahogy megy az idő,
egyre nehezebb.
Nem hülyéskedek.
Semmi.
Semmi.
Semmi.
Arra gondoltam,
hogy ha véget ér

ez az örület,
akkor majd talán...
Jól van, megbeszéljük.
(észreveszi Kisgömböcöt)
Figyelj, le kell tennem.
Én is téged.
Jól van.
Semmi.
Semmi.
Semmi.

8.

Záprel, Kisgömböc.

KISGÖMBÖC Itt vagyok.

ZÁPREL Remek. Örülök, hogy itt vagy.

KISGÖMBÖC Örülsz neki.

ZÁPREL Két vizsgálat lesz ma, Gömböc. Ezen az egy napon. Már itt van egy fogyasztóvédelmis, és kiszáll valaki a főnökségtől is.

KISGÖMBÖC Ez van.

ZÁPREL Nézd, meg kell beszélünk ezt a dolgot. Tegnap nem volt rá időnk, és most hirtelen szakadt a nyakunkba minden. Ahogy szokott, olyan hirtelen. Ahogy szokott.

KISGÖMBÖC Jól van. Beszéljük meg.

ZÁPREL Figyelj. Figyelj, Gömböc. Azt szeretném, ha egy kicsit pozitívabban állnál hozzá ehhez az ügyhöz. Bármi is történt, most előre kell tekintenünk. Szerintem tegyük az egész istenverte botrányt egy hatalmas nagy zárójelbe.

KISGÖMBÖC Milyen zárójelre gondolsz, Totya? Mégis, hogyan?

ZÁPREL Arra gondolok, hogy most közösek az érdekeink. Jó, igen, beismerem, hülye voltam, nem figyeltem oda eléggé a problémádra. Jogosan orroltál meg rám. Igen. Elismerem, hogy jogos volt, és bocsánatot is kérek érte. Fáradt voltam nagyon, kimerült, kikészültek az idegeim. Egyszerűen nem tudtam a problémákra koncentrálni, pedig ez lett volna a dolgom.

KISGÖMBÖC Mielőtt elsírnád magad, Totya, térj a tárgyra, kérlek.

ZÁPREL Ne csináld ezt, nagyon szépen kérlek. De nagyon szépen. Most az egyszer fogd vissza magad.

KISGÖMBÖC Jó. Visszafogtam.

ZÁPREL Mert ami utána történt, az, ugye, a te sarad volt. Azt, ugye, te sem tagadhatod.

KISGÖMBÖC Nem is tagadom. Eszem ágában sincs.

ZÁPREL Az a te sarad volt, hogy nekimentél a vásárlónak. Hogy a földbe döngölted. Teljesen ártatlanul, minden indok nélkül. Az a te sarad volt.

KISGÖMBÖC *(sóhaj)* Igen, Totya, az az én saram volt. Nem a te sarad. Totya.

ZÁPREL Szépen kérek, Kisgömböc, most ne veszekedjünk. Egy percig, egyetlenegy percig figyelj oda rám. Kérek. Hallgass végig.

KISGÖMBÖC Rendben, Totya, mondd. Hallgatom.

ZÁPREL Figyelj rám. Most egy cipőben járunk. Vagy egy csónakban evezünk, mindegy...

KISGÖMBÖC A csónak jobban tetszik.

ZÁPREL Kérek! Most kértelek nagyon szépen, nem? *(csönd)* Szóval. A helyzet az, hogy amikor te bejöttél, és elintézted azt a szerencsétlen nőt, te aznap *nem álltál munkában*. Táppénzen voltál még. Jogilag az a helyzet, hogy nem az üzlet munkatársa voltál, hanem egy izé... Egy civil, egy valaki az utcáról. Innentől fogva tehát ez nem fogyasztóvédelmi, hanem jogi ügy – lenne. Lenne! Csak hát az a nő nem tett feljelentést. Mindössze bejelentést tett a felügyeleti szervnél, de hát ez így könnyen kivédhető. Okafoyottá válik a vizsgálat.

KISGÖMBÖC Értem.

ZÁPREL És nem hiszem, hogy most már feljelentést tenne. Elmúlt az első dühe, lecsillapodott. Ilyenkor már nehezebben mozdul meg az ember. Elpárolgott a harag, nem maradt más, csak a rossz emlék...

KISGÖMBÖC A szégyen, Totya. A szégyen.

ZÁPREL ...a rossz emlék, amit igyekszik minél hamarabb elfelejteni. Mindannyian így teszünk, nem? Így vagyunk bedrótózva.

KISGÖMBÖC Nem hinném. Nem hinném, hogy el tudja felejteni. Én sem fogom, azt hiszem.

ZÁPREL Ez most mindegy, Gömböc. Nem érted, miről beszélek? Úgy néz ki, hogy ez az ügy nem von magával további következményeket. Ez legalábbis nagyon-nagyon-nagyon valószínű. Ezt most az egyszer megúszod, Gömböc. Érted?

KISGÖMBÖC Értem, miről beszélsz. És te érted vajon, hogy én miről beszélek?

ZÁPREL Azt ígérted, hogy végighallgatsz. Hogy végig. És még nem fejeztem be. Hallgass végig, kérek. Mert most jön a lényeg.

KISGÖMBÖC A lényeg. Jól van, Totya, mondd a lényeget.

ZÁPREL A lényeg az, hogy vissza kell vonnod a bejelentésedet.

Csend.

KISGÖMBÖC Ugyan miért?

ZÁPREL Azért, mert akkor leállítják a vizsgálatot. Ilyen egyszerű. Leáll a vizsgálat, nem lesz feljelentés, mi pedig spongyát boríthatunk az egészre. Elfelejtjük az egészet, és újrakezdjük a nulláról.

KISGÖMBÖC Mit kezdünk újra, Totya? Milyen nulláról? Hol az a nulla?

ZÁPREL Hát nem érted, hogy ez egyszer megúszhatjuk? Az egész csak rajtad áll. Csakis rajtad.

KISGÖMBÖC Nem, ez nem rajtam áll. Amit aznap csináltam, az állt rajtam. De lehet, hogy az se. Mert tudod, Totya, az sem a nulláról indult. Nincs olyan, hogy nulla...

ZÁPREL Idefigyelj...

KISGÖMBÖC ...és ha nincs olyan, hogy nulla – várjál már, Totya!, várjál, hadd mondjam ezt végig –, ha nincs olyan, hogy nulla, akkor nincs is hová visszatérnünk. Vagy újrakezdenünk. Nem kezdhetjük újra ártatlanul.

ZÁPREL Idefigyelj, most ne kezd ez, nagyon szépen kérlek. Egy egyszerű technikai megoldásról beszélek, nem a mit tudom én, az élet értelméről, a pokolba is! Ki tudunk szállni ebből az egészből, mindannyian. De te is kellesz hozzá.

KISGÖMBÖC Nem értesz semmit, Totya. Én nem tudok miből kiszállni. Nem tudok hova.

ZÁPREL Én nem értem ezt. Itt dögöljek meg, ha értelek. Jaj, Gömböc. Idefigyelj, ha azt a harmincast... Na. Szóval nem akarom, hogy túske maradjon benned. Találunk majd rá valami módot, hogy odaadjuk neked azt a harmincast.

KISGÖMBÖC Figyelj, Totya. Tudod, mire volna most igazán szükségem?

ZÁPREL Hallgatlak.

KISGÖMBÖC Nyald ki a seggem, arra. Nyald ki a seggem. Ez most kellőképpen érthető volt, ugye?

Csend.

9.

Ugyanők.

CIGÁNY (*kintről*) Azt hiszem, itt kell lenniük. Erre, erre, kérem! Itt is vannak!

Belép Masavári és Cigány.

MASAVÁRI Jó napot kívánok. Üdvözlöm, Záprel úr. Masavári. Masavári Benedek, a fogyasztóvédelemtől.

ZÁPREL Üdvözlöm. Záprel.

MASAVÁRI És ön... Ön lenne, ugyebár...

KISGÖMBÖC Én vagyok az.

ZÁPREL Ööö... A kolléganóm, aki...

MASAVÁRI Igen, tudom. Persze.

KISGÖMBÖC Én vagyok az. Sajnálom, amit tettem, és vállalom a felelősséget. Másfelől pedig fenntartom a panaszomat.

(Záprel felnyög)

MASAVÁRI Nos, ez tiszteletreméltó és világos beszéd. Én, ha megengedi, mégsem zárnám ilyen rövidre ezt az ügyet. Több kérdés is nyitott még a számomra... *(kinyitja az aktatáskáját, az iratai közt lapoz)*

KISGÖMBÖC Zárjuk le őket akkor. Minél hamarabb.

MASAVÁRI Remek. Remek, remek, remek. Ami azt az incidenst illeti, nos hát... A véglegesen bizonyító erejű dokumentumok egyelőre ugyan nincsenek még a kezemben – bár ebben a kérdésben bizvást számíthatok, ugyebár *(Záprel felé biccent)*, az üzletvezető úr hathatós segítségére, hiszen, hogy is mondjam, itt bizonyos érdekezésszerűség áll fenn, már ami az ügy mihamarabbi lezárását illeti...

ZÁPREL Természetesen. Természetesen mindenben a rendelkezésére állunk.

MASAVÁRI Nos, egyszerűen, noha még nem rendelkezem véglegesen bizonyító erejű dokumentumokkal, az eddigi információk alapján joggal feltételezem, hogy ön a kérdéses napon nem az üzlet alkalmazottjaként járt el, mi több, nem is járhatott el ilyen minőségében, hanem, hogy úgy mondjam, magánemberként...

ZÁPREL Így igaz. Így történt, kérem.

MASAVÁRI A kérdés tehát az én szempontomból könnyen és hamar lezárható. És mégis, mégis! Az a gyanúm – és arra kérem, cáfolja ezt, vagy erősítsen meg benne –, hogy mindez mégsem független attól a panasztól, amit ön tett, ama fogyasztóvédelmi bejelentéstől. Hogy a kettő között szoros, noha nem feltétlenül ok-okozati összefüggés rejlik.

KISGÖMBÖC Nézze, izé... Masavári úr. Felőlem azt gondol, amit csak akar. Ha az első ügyben nem indít vizsgálatot, hát tegye. Ami a másodikat illeti, fenntartom a panaszomat. Ennyi. Hogy a kettő között milyen összefüggést lát vagy nem lát, az nekem teljesen tökmindegy.

ZÁPREL *(keserűen)* Na jó. Na jó. Azt hiszem, én itt fölösleges vagyok.

KISGÖMBÖC Nem mondod, Totya.

MASAVÁRI Záprel úr nyilván úgy értette, hogy nem szeretné, ha a pusza jelenlétével befolyásolná a beszélgetésünk menetét. Így van?

ZÁPREL Pontosan így. Köszönöm. Ha végzett, megtalál az irodámban, előkészíttem a szükséges dokumentumokat.

MASAVÁRI Köszönöm, Záprel úr. *(Záprel fejcsóválva el)* Nos, tehát... Hol is tartottunk?

KISGÖMBÖC Nem nagyon tartottunk sehol. A panaszomat fenntartom, és ennyi.

MASAVÁRI Tudja, min gondolkodom? Azt hiszem, száz esetből kilencvenkilenc alkalommal bárki kapva kapna a lehetőségen, hogy kihátráljon egy ilyen kellemetlen helyzetből. Hiszen ki tudja, hogy mindez hová vezethet... Nagyon kérem, ne értsen félre, nekem roppant módon imponál ez az intranzigencia...

KISGÖMBÖC Tessék?

MASAVÁRI Mondom, roppant módon.

KISGÖMBÖC Roppant módon mi van?

MASAVÁRI Roppant módon imponál az ön intranzigenciája.

CIGÁNY Hajlíthatatlanság, szigorú következetesség, engesztelhetetlenség. Latin.

KISGÖMBÖC Ó, bazmeg...

MASAVÁRI Köszönöm. Egyszóval roppant módon. De mégis van itt valami, ami nem hagy nyugodni. Tudja, az én szakmám, a fogyasztóvédelem egyszersmind hivatás is. Úgy értem, tetten érhető a mélyén valamiféle morális mag, valamiféle törekvés az ellensúly szerepére egy szerfölött egyenlőtlen, noha szimbiotisztikus viszonyban.

KISGÖMBÖC Mi van?

MASAVÁRI Nézze, modern világunkban egyszerre termelünk, szolgáltatunk és fogyasztunk. Ezek a bonyolult piaci viszonyok, hogy úgy mondjam, mintegy keresztbe metszik a társadalmat. És az ön esete, mindaz, ami itt történt, azért roppant figyelemreméltó a számomra, mivelhogy föllobbenti a fátylat a termelői-szolgáltatói és a fogyasztói szféra, úgy gondolom, eredendő ellentmondásáról. Hiszen mindkettőnek a tagjai vagyunk, és ez időnként paradox, ha nem éppen skizofrén helyzeteket eredményez.

KISGÖMBÖC Nézze, izé...

MASAVÁRI Masavári.

KISGÖMBÖC Nézze, Masavárikám, nem tudom, hogy mit akar kihozni ebből. Vizsgálja meg, mi történt, szabja ki a büntetést, és alászolgálja. Ez a dolga, nem? Ezért fizetik.

MASAVÁRI De hát nem mindig azt tesszük csupán, amiért fizetnek. Ezt ha valaki, hát ön is nagyon jól tudja. Éppen ezért érdekel a dolog.

KISGÖMBÖC Éppen ezért.

MASAVÁRI Éppen.

KISGÖMBÖC Na jó. Legyen. Arról van szó, egyszerűen, hogy torkig vagyok az egészszel. Ezzel az egész rohadt csiki-csukival. Hogy amíg jó vagy, addig, úgymond, emberi a viszony, amikor meg gáz van, akkor „ne haragudj, de ez jogi helyzet”. Amíg kiteszed a beled, addig megy a haverság, meg egy csapatot alkotunk, meg egyetlen hatalmas család vagyunk – ez a legjobb, ez az egyetlen nagy család... Ettől hánynom kell. Aztán ha gáz van, magadra maradsz, a kezekben egy halom papírral. Kisbetűs részek. Legyen elég ebből. Ha jogi viszony van, akkor legyen jogi viszony, de ne kelljen smúzolni, basszus, senkivel.

MASAVÁRI És nem gondolja, hogy ezzel mindent fölír maga körül? Hogy ezzel a bejelentéssel, amikor fölmondja a szolidaritást a munkahelyével...

KISGÖMBÖC Nem mondok föl semmit, mert nem volt mit fölmondanom. Ez eléggé világossá vált azokban a napokban. Legyen elég ebből. Elvégzem a munkámat, és kész. Nincs többé nagy család, nincs többé a jó öreg csapat. Ahonnan bármikor kirakhatnak, ha arról van szó.

MASAVÁRI De hát így működnek a szavak, nem gondolja? Tudjuk jól, hogy a csapat fogalma, a család fogalma: mindezek a piaci szférában csak metaforák. Hasznos metaforák, de mégis. A dolgoknak megvan a maguk menete. A maguk logikája. Nem várhatja el egy vállalati közösségtől, hogy ténylegesen valódi családként viselkedjen. Azt hiszem, ezt az eredendő ellentétet, ennek a kettős szerepnek vagy kettős kötődésnek az eleve adott feszültségét más, talán hatékonyabb módon is megpróbálhatta volna föloldani. Hiszen léteznek más módszerek, finomabb módszerek is.

KISGÖMBÖC Nem tudom. Lehet, hogy igaza van. Lehet, hogy mindenkinek igaza van. És? Akkor mindenki elmehet a búsba. Magamat is beleértve, persze. Ha ennyit tudunk, mindannyian együtt. Sokat beletettem, keveset kaptam vissza. Kész-passz. Akkor most nyissunk új lapot, és inkább jöjjenek az egyértelmű viszonyok.

MASAVÁRI Értem. Illetve nem tudom, hogy értem-e, de érteni vélem.

KISGÖMBÖC Oda se neki. Dolgozzon csak, Masavári úr. Végezze a munkáját.

MASAVÁRI Fenntartja tehát a panaszát. Akkor nincs más hátra, kivizsgálom az ügyet. A tisztább viszonyok érdekében.

KISGÖMBÖC Úgy is van.

MASAVÁRI Rendben. Nos... Hát legyen. Izé... Cigány úr... Nekem most fel kell keresnem a húsáru-osztályt...

CIGÁNY A húsáru-osztályt. *(összenéznek Kisgömböccel)* Hát, mindig csak lefelé. Ha keresi, hamar megtalálja. Én sajnos nem kísérhetem tovább. Nagyon sajnálom, Masavári úr. Innen már egyedül kell mennie.

MASAVÁRI Értem. Semmi baj. Azt hiszem, magam is odatalálok.

CIGÁNY Mindig csak lefele, egyenesen. És vigyázzon azért. Furcsa figurák.

MASAVÁRI Rendben, vigyázok. Akkor hát: a legjobbakat. *(el)*

10.

Kisgömböc, Cigány.

KISGÖMBÖC Intranszigencia. Megáll az ész. Honnan tudsz te ilyeneket?

CIGÁNY Keresztretjvények. Sokat tanul belőlük az ember. Csinálom már vagy huszonöt éve.

KISGÖMBÖC Ne már!

CIGÁNY De bizony. Versenyezni is szoktam, meg minden.

KISGÖMBÖC Ez igen. És nyersz is?

CIGÁNY Előfordul. Vannak helyezéseim. Meg hát persze beküldök mindenféle megfejtéseket. Ha összeszámolom, hogy mennyi jött be harminc év alatt – könyvutalványok, kenyérpíritók... Hajsütővas!

KISGÖMBÖC *(nevet)* Hajsütővas. Beszárás! Van egy cigid?

CIGÁNY Vanni van. Kimegyünk?

KISGÖMBÖC Francokat. Elszívjuk itt. Most ez legyen a legnagyobb bajom.

CIGÁNY Nem lesz ez jó. Beindul a riasztó.

KISGÖMBÖC Be ám. Nincs is bekötve. Hausertől tudom. Csak azért van ott, hogy rá ne merjen gyújtani senki.

Cigány vállat von, cigarettával kínálja, rágyújtanak, leülnek.

CIGÁNY Te, figyelj csak. Tulajdonképpen semmi közöm hozzá, de azért... Szóval jó lesz ez neked így?

KISGÖMBÖC Hogyan?

CIGÁNY Úgy értem, nem szívatod meg magad a kelleténél jobban?

KISGÖMBÖC Nézd, Cigány... Nem. Azt hiszem, nem. Volt időm gondolkodni rajta. Azt hiszem, a kelleténél jobban éppen hogy idáig szívatam magam.

CIGÁNY De mégis. Nem fizetsz túl nagy árat ezért az egészért?

KISGÖMBÖC Figyelj, Cigány, ha kirúgnak, na bumm. Majd lesz valami. Vagy olyan szerencsétlennek nézek én ki, aki nem képes megállni a saját lábán?

CIGÁNY Félreértesz. Nem erről beszélek. Az egy dolog. Hanem hogy bosszút akarsz állni – talán saját magadon. Hogy haragból csináltad azt a dolgot, és most is haragból csinálod.

KISGÖMBÖC Haragból.

CIGÁNY „Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr.” Római levél, tizenkettő.

KISGÖMBÖC Ne csináld már.

CIGÁNY Hogy mondjam? Nem, nem, nem... Ne ijedj meg. Nem prédikálni akarok. Csak arról van szó, hogy ez így nem egészséges. Nem jó a lelki háztartásnak. Megterheli a micsodát. A lelkiismeretet.

KISGÖMBÖC És ha meg. Akkor mi van. Elbírom.

CIGÁNY Dehogy bírod. Csak pakolod magadra a súlyokat. Mint valami mutatványos. Erőművész. Ez az egész... Ne haragudj meg érte, ha kimondom nyíltan.

KISGÖMBÖC Dehogy haragszom. Mondjad csak.

CIGÁNY Ez az egész félreértés. Önmagadat érted félre. Tudod, amolyan szélmalomharc. Kapsz egy pofont, visszaadod, oké. Csak éppen nem jó helyre. Nem annak, akitől kaptad.

KISGÖMBÖC Hát ez az. Éppen ez az, Cigány. Hogy nem arról a szerencsétlen Totyáról van szó. Merthogy azt sem tudhatod pontosan, hogy kitől is jött a pofon. A Záprel Totyától-e? Vagy csak rajta keresztül, valahonnan?

CIGÁNY De ha nem tudhatod, hogy honnan jött a tasli, hogyan tudhatnád, hogy kinek add vissza?

KISGÖMBÖC Még mindig nem értesz. Ugyanarról beszélünk. Pontosan erről van szó. Ha valakivel bajom van, megmondom neki szemtől szembe. Hiszen ismersz. Tudod, hogy ilyen vagyok. Megmondom szemtől szembe. De itt most nincs kinek megmondani. Most nem a Totyával lett tele a hócipóm. Először én is azt hittem, hogy csak az ő balfaszágáról van szó, de aztán volt időm gondolkodni. Gondolkodtam, és rájöttem, hogy nem vele van bajom. Mondjuk hányni tudnék, ha ránézek, de mégis. Itt és most nem belőle lett elegem, hanem az egészből anblokk. És pontosan ezért nem vonom vissza a panaszomat. Hogy ami ott van a papíron, leírva feketén-fehéren, azzal ne csak engem lehessen már revolverezni. Ha jogi viszonyok vannak, akkor legyenek is jogi viszonyok. De mindkét irányba!

CIGÁNY Nem nagyon értem én ezt. Végül is miféle igazságot keresel? Mi az, hogy jogi viszonyok?

KISGÖMBÖC A jogi viszonyok, az az, hogy neked is igazad lehet. Hogy nem a személyektől függ, nem valakinek a jóindulatától, hogy igazad van-e. Hanem hogy mégiscsak léteznek szabályok.

CIGÁNY Szabályok. Jó. És ha meg is ítélik a büntetést, azzal mit billentesz helyre? Csak annyit érsz el, hogy rá fogsz menni erre az egészszre. És most nem az állásodra gondolkodok. Hanem rád, ahogy vagy. Hogy belenyomorodsz ebbe.

KISGÖMBÖC Azon már túl vagyunk, Cigány. Attól tartok.

CIGÁNY Miért nem próbálsz egy kicsit távolabbról nézni ezt az egészet? Miért kell mindjárt odacsapni? Biztos, hogy minden gubancnak megvan az oka, még ha nem is látod át abban a pillanatban. Ha nem hagyod magad, és nem roppansz bele, akkor erősebben fogsz kikerülni az egészből. Ha valahogy értelmet tudsz adni neki.

KISGÖMBÖC Nem tudom. Talán megvan az oka, talán nincs. De én nem hiszem, hogy átláthatjuk az okokat, sem abban a pillanatban, sem később. Igazából soha. És szerintem itt a különbség kettőnk között. Én nem nagyon hiszek az ilyesmiben.

CIGÁNY A milyenekben?

KISGÖMBÖC Az utólagos magyarázatokban. Hogy majd minden részlet szépen bekerül a helyére, és összeáll az összkép. Hogy végül kiderül, hogy mit tudom én, minden tasli a javamra vált. Ez csak egy nagy bemagyarázás – szerintem.

CIGÁNY De hát ez semmi. Nem érted? Ez piti ügy. Mi lesz akkor, ha tényleg bajba kerülsz? És nem efféle munkahelyi csetepatéokra gondolkodok. Hanem amikor tényleg jönnek a nagy taslik, és nem tudod, hogy miért. És hogy kitől.

KISGÖMBÖC Senkitől. Hát ez az, Cigány. Ez az: hogy nem áll senki a taslik mögött, akitől számon lehetne kérni bármit is.

CIGÁNY Vagy éppen áll. Csak olyasvalaki, akitől nem kérhetsz számon semmit.

KISGÖMBÖC Hát... Te tudod. Szerintem meg éppen hogy nem személyre szabott taslik ezek. Egyik sem az. Éppen ezért nehéz bármit is kezdeni velük.

CIGÁNY De hát akkor mégis – mit akarsz elérni? Egy fogyasztóvédelmi bírságot? Ugyan már.

KISGÖMBÖC Azt akarom elérni, Cigány, hogy legyen egy hely, ahol megvethetem a lábam. Hogy ne csak pofozgassanak ide-oda. Ebből elegendem van. Kivághatnak, mint a taknyot, jó: állok elébe, de ezt a dolgot akkor is végigviszem. Nem bosszúból, meg nem is haragból. De ha most visszatáncolnék, akkor tényleg leköphetem magam. Ezt most már végig kell csinálnom.

11.

Kuncogás. Megjelenik a Pénztárosnők kara, összehajolnak, vihorásznak. Kisgömböc és Cigány némán dohányozik.

VALI Gyerünk, csajok! Egy kis komolyságot.

JULI Okéokéoké. Kezdhethük azonnal.

Moira-maszkokat húznak, átöltöznek.

ILDIKÓ Attól félttem, bepisilek a röhögéstől... „Enyém a bosszúállás, én megfizetek!” Nagy duma, nem?

JULI *(újra erőt vesz rajta a vihogás)* Jajaja. Jogi viszonyok. Legyenek tiszta, jogi viszonyok... Merthogy mégiscsak léteznek szabályok...

ILDIKÓ *(röhögve)* De hülye vagy! Ne csináld már...

JULI Hogy legyen egy hely, ahol megvetheti a lábát... Hehe. Szegény drágám, ha tudnád...

VALI *(ő is nevet)* Jól van, csajok, komolyság. Jelenés van.

Komolyságot erőltetnek magukra. Rövid hatásszünet, torokköszörülés. Kisgömböc és Cigány odafordulnak feléjük.

VALI A Kisgömböc meséje.

JULI Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Volt annak egy felesége meg egy leánya. Nagy szegénységben éltek ezek, nem volt egyebük a kerek világon, mint egy kövér hizójuk. Amikor eljött az ideje, a hizót levágták annak rendje és módja szerint... *(elneveti magát)* Jaj, basszus, bocsi, bocsika... *(nevet)* Ne haragudjatok. *(Vali – maga is a nevetés határán – csitítgatja, közben a fejével odaint Ildikónak)*

ILDIKÓ *(átveszi a szót)* Levágták tehát a hizót, és azt ették egész télen. Igen ám, de csakhamar elfogyott a hurka-kolbász, elfogyott a sonka, és a zsírosbödön alján sem maradt egy nyalintásra való. Nem maradt egyéb, csak egy kis gömböc, föllógatva a padláson az öreggerendára.

VALI Így szól egy napon a szegény ember a lányához: eridj lányom, vágd le azt a gömböcöt a gerendáról, oszt hozd ide nekünk, hadd együk meg vacsorára. Föl is ment a lány a padlásra, hogy levágja a gömböcöt a gerendáról. Igen ám, de amint nyúl feléje a nagy késsel, a gömböc hirtelen hamm!, bekapja a lányt. Szegényke annyit se tudott mondani, hogy bikkmack.

JULI *(megint kitör belőle a nevetés)* De hülye vagy! Ez nincs is benne. Ne csináld már... Így is... *(mindhárman nevetnek, majd erőt vesznek magukon, kis hatásszünet)*

ILDIKÓ Várják, várják odalent a leányt, hát csak nem jön. Így szól akkor a szegény ember a feleségihez: eridj, asszony, nézd meg, hol késik az a haszontalan leány. *(szünetet tart, elkomolyodik a hangja)* Föl is megy az asszony a padlásra, néz jobbra, néz balra, nem látja sehol a leányát. Hol lehet... az egyetlen leánya? Hogy, hogy nem, megakad a szeme a nagy késen. A kezébe veszi, és közelebb lép a gömböcöz, hogy levágja a gerendáról. Ekkor aztán... *(felüvölt, mindhárman megborzonganak)*

Csend. Juli a földön kuporog, a tenyerét a fülére szorítja, nyöszörög.

VALI Várja a férje odalent a konyhán, hát csak nem jön az asszony. Így végül ő maga kerekedik föl, hogy megnézze, mi is történt velük. Fölmegy a padlásfeljárón, nem látja sehol egyiküket sem.

ILDIKÓ Észreveszi a kést a padlón. Épp lehajol érte, hogy fölvegye, amikor... Amikor hirtelen óriási robajjal leszakad a gömböc...

VALI Nekivágódik a szegény embernek, és hamm!, bekapja őt is. Gurul, gurul tovább, lefelé a padlásról...

ILDIKÓ Húzza a föld súlya! Húzza a súly a kiscigomböcöt, így gurul ki a házból! Így gurul ki a házból, így gurul végig az utcán!

VALI Húzza a föld súlya a kiscigomböcöt, így gurul tehetetlenül! Így gurul, végig, végig, hosszan a falu főutcáján...

12.

Megjelenik Irén. A Pénztárosnők a háttérbe húzódnak, Cigány továbbra is némán dohányzik.

IRÉN Szia, Gömböc. *(Kiscigomböc nem válaszol, Irén leül mellé)* Bagózol? Végül is... *(elővesz egy doboz cigarettát, odakínálja)* Kérsz?

KISGÖMBÖC Kösz. *(mindketten rágyújtanak)*

IRÉN Na?

KISGÖMBÖC Mit na?

IRÉN Mi lesz?

KISGÖMBÖC Mi lenne.

IRÉN Nézd, Gömböc... Nem akarok veszekedni. Hagyjuk ezt. Gáz van, te is jól tudod.

KISGÖMBÖC Gáz?

IRÉN Gáz. Vizsgálat, revízió. Ne csináld már.

KISGÖMBÖC Gáz. Hát az gáz.

IRÉN Ezért kérdezem, hogy mi lesz. Ha visszavonod a panaszodat a hülye parizer miatt... Ó, istenem. Édes istenem. Negyed kiló parizer...

KISGÖMBÖC Lófaszt. Harmincegy deka. Előre szeletelve.

Egymásra pillantanak, elnevetik magukat.

IRÉN Előre szeletelve. Nem mondom...

KISGÖMBÖC Nézd, Irén...

IRÉN Igen?

KISGÖMBÖC Nem vonom vissza. Ez most már fix. Végigcsinálom ezt a dolgot.

IRÉN (*hidegen*) Értem.

KISGÖMBÖC Nem a Totya miatt. Nem azért, mert haragszom rá. Haragszom amúgy, de az most nem érdekes. Nem azért döntöttem így.

IRÉN Mindegy is. Teljesen mindegy.

KISGÖMBÖC Mindegy. Csak annyit el akarok mondani, hogy ezt most nem haragból csinálom. Nem akarok kibaszni senkivel.

IRÉN Mégis az lesz a vége. És ezt te is tudod nagyon jól.

KISGÖMBÖC Én is benne vagyok a pakliban, Irén. Ez most rólam szól, egyes-egyedül.

IRÉN Hát persze, hogy rólad. (*csönd, tétovázik, hogy folytassa-e*) De az az igazság, hogy sose szólt másról. Én. Én, én, én, én, én. Szemben az egész világgal. Egyes-egyedül. Na persze.

KISGÖMBÖC Mi akarsz mégis? Vonjam vissza a panaszt, aztán kérjek bocsánatot? Folytassam onnan, ahol abba hagytuk?

IRÉN És ha igen? Ha gondolnál egy kicsit a többiekre is? Ránk. Mert akkor nem onnan kellene folytatni, ahol abbamaradt. Benne volna mindaz, amit történt, de benne volna ez a gesztus is. Máshonnan lehetne újratekdeni a dolgot.

KISGÖMBÖC Másról se szólt az a sok év, amit itt töltöttem, másról se szólt mindvégig, mint hogy mindig gondoltam egy kicsit a többiekre is. A kollégákra. A cég érdekére. És tessék. Mihez voltam lojális? Mi maradt a végén, amikor tényleg éles volt a helyzet? Hát nem érted?

IRÉN Nem. Nem értem.

KISGÖMBÖC Nagyon sajnálom.

Csönd.

IRÉN Gondolom, ha megkérnélek, hogy állj el a panasztól, az se számítana. Ha szépen megkérnélek. (*csönd*) Ha könyörögnék neked. Az se érdekelne, gondolom.

KISGÖMBÖC Te tényleg nem értesz semmit.

IRÉN Na, ebben az egyben igazad van. Az igazat megvallva: tényleg nem. Meg tudnád mondani, hogy tulajdonképpen kinek akarsz bizonyítani, és mit? Nekem, a Totyának, a többieknek? Hogy milyen kemény csaj vagy?

KISGÖMBÖC Most mondtam az előbb. Nem nektek. Nem akarok én töletek semmit. Talán – talán önmagamnak.

IRÉN Önmagadnak. Nem érted, Gömböc, hogy ez is csak egy szó? Egy szófordulat. Mi az, hogy önmagad? Hol az az önmagad, egyedül, mindentől függetlenül? Hiszen *vagy* valahol, bejössz ide minden reggel, teszed a dolgodat, csinálsz ezt, csinálsz azt – nem vagy egyedül, sose vagy önmagadban. Azt mondod, hogy nem akarsz te tőlünk semmit. Hát éppen ez a baj. Te csak játszod a magányos harcost, de nem gondolsz bele, hogy felelősséggel is tartozol másokért.

KISGÖMBÖC Ne kezd ezt, nagyon kérlek. Nem egy kibaszott csapatépítő tréningen vagyunk. A közösség. A nagy család. Faszomba.

Csend.

IRÉN Jó. Én kérlek. Nem a többiek. Nem a *csapat*. És nem is a Totya küldött. Azt se tudja, hogy... Mindegy. Én kérlek, Gömböc. Sosem kértem tőled semmit.

Csend.

KISGÖMBÖC (*sóhajt*) Figyelj, Irén. Beleálltam valamibe, amit végig akarok csinálni. Lesz, ami lesz. Azért, hogy bele tudjak nézni a tükörbe. Hogy vállaljam ez egészet, azzal együtt, amit én csesztem el benne. Meghozok egy ilyen döntést, és erre te azt kéred, hogy... Hogy a kedvéért álljak el tőle. Ez így nem fair. Ez nagyon nem fair kérés. Te mit csinálnál az én helyemben? De most őszintén. (*Irén hallgat*) Na? De tényleg. (*Irén a tenyerébe temeti az arcát*)

13.

A Pénztárosnők, egy szál zongora kíséretére, sanzonszerű, lassú dalként. Ezalatt a többi szereplő eltűnik a színről.

VALI

Végtelen ég alatt papírhajó suhan.
Látom, a hullámok hogyan dobálnak.
Semmi sincs legbelül, átázik, elmerül –
Ne kérd az ördögöt keresztkomának!
Ne kérd az ördögöt keresztkomának!

JULI

Gyülnek a víz fölött, gyülnek az ég alatt,
A sápadt napkorong felhőbe öltözött.
Papírhajó suhan, ázott papírdarab –
Keresztkomának ne kérd az ördögöt!
Keresztkomának ne kérd az ördögöt!

ILDIKÓ

A jognak asztalán az abroszt rángatod,
Az írás elfolyik a vízen tintaként:

Végtelen ég alatt sodródó tintafolt –
Keresztkomának az ördögöt ne kérd!
Keresztkomának az ördögöt ne kérd!

14.

A zongora tovább játssza a dallamot, miközben nagy csikorgással aláereszkedik a deus ex machina-szerkezet, rajta Dr. Berg.

DR. BERG *(a közönséghez)* Berg vagyok. Dr. Berg Miklós. Közgazdaságtudományi egyetem, aztán jogi diploma. Üzleti jog, nemzetközi fejlesztések. Két gyerek, elvált. Ötéves külföldi gyakorlat. A cégnél éppen hét esztendeje. Igazgatótanácsi, felügyelőbizottsági tagság. Úszás, futás – félmaraton. Isten, ha van, odafönről vigyáz ránk. A cégnél kerek hét esztendeje. Hét év alatt kicserélődik az emberi test: a mi dolgunk az, hogy egyre jobbra és jobbra cseréljük.

ZÁPREL *(be, őt követi Cigány, Helén, Szerén és Hauser, illetve további áruházi dolgozók)*
Dr. Berg! Dr. Berg! Hadd segítsék. *(Záprel és Cigány közösen segítenek Dr. Bergnek, hogy kicsatolja magát a szerkezetből)*

DR. BERG Záprel úr. Ezer éve! Ugye? Mikor is? Ezer éve. Köszönöm. Nagyon kedves.

ZÁPREL Ezer éve. Úgy bizony! Üdvözlöm, Dr. Berg!

SZERÉN Nézd ezt a pecsétgyűrűt! Nézd a mandzsettáját!

HELÉN Ne nézd olyan közelről! Nem tesz jót a szemednek.

HAUSER Dr. Berg! Isten hozta minálunk! Remélem, jól utazott.

DR. BERG *(ügyet sem vet Hauserre)* Üdvözlöm, Záprel úr. *(kezet fognak)* Kár, hogy ilyen körülmények között, de azért mégis...

ZÁPREL Igen. Persze. Mégis.

DR. BERG Mégis.

ZÁPREL Mégis?

DR. BERG Mégis örülünk egymásnak, nem?

ZÁPREL Igen. Hát persze. *(észreveszi, hogy Cigány még mindig ott áll)* Ööö.. Kollégám.

DR. BERG *(kelletlenül)* Örülök. Berg.

CIGÁNY *(zavartan)* Cigány.

Dr. Berg döbbenten nézi.

ZÁPREL Ez csak a neve...

DR. BERG Vagy úgy. Értem. Nos, tehát, Záprel úr... Régi kollégák, régi motorosok. Sajnálom, őszintén sajnálom, hogy ilyen körülmények között. Ha megengedi... Ha megengedi, mielőtt tájékozódnék, szeretnék néhány szót a munkatársakhoz...

ZÁPREL Persze. Tessék csak.

DR. BERG Kérem, kérem! Mindenki! Egy perc figyelmet szeretnék. Jöjjenek, kérem, közelebb! (*mindenki közelebb lép*) Nem fogom sokáig rabolni az idejüket. Bizonyára többen ismernek már. A nevem Berg – Dr. Berg Miklós, az igazgatótanács és a felügyelőbizottság megbízottja. Nyilván mindannyian értesültek a jövetelem céljáról. Itt és most csupán annyit szeretnék közölni önökkel, hogy tekintsék ezt... ööö... ezt az *aktust* olyasvalaminek, mint... – mint mondjuk egy orvosi ellenőrzés. Értik, ugye. Vérnyomás, vérvétel, vér... izé. Egyszóval nem öncélú kellemetlenkedés, hanem mindannyiunk közös érdeke, ha tetszik: cégünk közösségének a higiéniáját szolgálja. Nna. Nem kell félni. Köszönöm, ennyi. (*félrevonja Záprelt*) Egy szóra még, Záprel úr.

ZÁPREL Igenis, Dr. Berg, parancsoljon!

DR. BERG (*félrevonja Záprelt, a többiek tisztos távolságból bámulják őket*) Egyetlen szóra még. Feltett szándékom, hogy alaposan a végére járjak ennek az ügynek, és hát nemcsak feltett szándékom, hanem a kötelességem is. Az igazgatótanács nyomtatékosan felhívta rá a figyelmemet, hogy minden vonatkozásában, ha tetszik: minden ízében vizsgáljam ki a konfliktust. Azt szeretném, ha pontosan értené: ami az első pillantásra talán túlzott szigorúságnak tűnhet, az pusztán a kötelességtudat diktátuma, és nincs semmilyen személyes vonatkozása. Az a megbízásom, hogy tegyek félre minden személyes ellen- és rokonszenvet, és a legnagyobb alapossággal járjak az ügy végére, ha tetszik: vágjam ki, távolítsam el a beteg részt.

ZÁPREL Igenis. Értem. Értem, Dr. Berg.

SZERÉN Hallottad? A beteg részt... (*Helén csöndre inti*)

DR. BERG Rendben. Örülök, hogy érti. Akkor ezzel meg is volnánk. Nekem még akad némi elintéznivalóm, de ha önnek is megfelel, egy óra múlva kezdhetünk.

ZÁPREL Persze. Megfelel, Dr. Berg. Tökéletesen megfelel.

DR. BERG Az ember változik, barátom. Hétévente kicserélődik minden sejtje. Tudta ezt? Minden egyes sejtje! Vajon hol kezdődik a betegség? Egyetlen sejtnél, vagy egy sejtcsomónál? Mikor válik beteggé egy szervezet? És mi a teendő akkor, amikor észleljük a bajt? Vajon mi a teendő, barátom? Ez a kérdés! Ez a nagy kérdés. Akkor hát: egy óra múlva álljanak készen. (*el*)

SZERÉN Mi lesz, főnök?

HAUSER Maradjál már, Szerén! Tényleg, főnök: mi lesz?

ZÁPREL Mi lenne? Dr. Berg kivizsgálja az ügyet. A tőle telhető legnagyobb alapossággal, szigorúan, de pártatlanul.

HELÉN Vagyis?

Záprel vállat von.

SZERÉN El leszünk mink picsázva. Attól tartok.

ZÁPREL Na jó, dologra. Egy-kettő. Hallotta mindenki, van még egy óránk. Talán nincs elég dolgunk?

Záprelt kivéve mindenki elkezd levonulni a színről, innen kifele menet folyik a jelenet. Záprel ezalatt előveszi a mobiltelefont, hív egy számot.

HAUSER Kivágni a beteg részt. Eltávolítani. Ez igen!

HELÉN Kicsit olyan gusztustalan, nem?

HAUSER Gusztustalan, de muszáj. Keményen, határozottan.

CIGÁNY Kérdés, hogy mit szól ehhez a beteg rész.

HAUSER Beteg rész! Ugyan már. Mi köze a beteg résznek az egészséghez. Itt az egész test érdekét kell nézni. Egész-ség. Egészség. Érted, Cigány?

CIGÁNY Attól félek, értem. Sajnos.

HELÉN Egész-ség. Egészség. Tényleg! De baró! Szerén, te tudtad ezt? Azt a mindenit!

SZERÉN Mit?

HELÉN Egész-ség. Egészség. Vágod? Egész-ség.

SZERÉN Na, ezt vegyük csak át még egyszer... *(kimennek)*

15.

Záprel beszélni kezd a mobiltelefonba, a monológ eleje táján, hátulról lép be Irén.

ZÁPREL

Szia. Én voltam.

Csak kerestelek.

Hívjál vissza, hogyha...

Nem, nem,

nem azért.

Tiszta gyomorideg.

Hát persze, hogy szedem.

Semmi.

Semmi.

Semmi.

Itt vannak, igen.

Nem tudom, mi lesz.

Az helyzet, hogy
egyedül vagyok.
Nem számíthatok
itt benn senkire.
Semmi.
Semmi.
Semmi.
Hiányzol nagyon.
Ha egyszer vége lesz...
Ha túl leszünk rajta,
arra gondoltam,
akkor majd talán...
Talán elmehetnénk...
Maradt még tavalyról
vagy másfél hetem.
Jó, majd megdumáljuk.
Semmi.
Semmi.
Semmi.
(észreveszi Irént, összerezzen)
Figyelj, le kell tennem.
Én is téged.
Jól van.
Semmi.
Semmi.
Semmi.

16.

Záprel, Irén.

IRÉN Itt vagyok.

ZÁPREL Remek. Örülök, hogy itt vagy.

IRÉN Örülsz neki.

ZÁPREL Azt sem tudom, hol áll a fejem. Két vizsgálat. Ma. Ezen az egy napon. Vajon mit vétettem? Tudod, hogy kit küldtek a cégtől? Találd ki.

IRÉN Mit tudom én.

ZÁPREL Dr. Berget! *(Irén nem felel)* Dr. Berget, érted? Vele aztán nem lehet szórakozni. Dr. Berg! Mit vétettem vajon?

IRÉN Mit vétettél.

ZÁPREL Most mi az? Mit nézel így? Mi történt már megint?

IRÉN Nem történt semmi, Totya.

ZÁPREL Úgy állsz itt, mintha... Történt valami? Valami... rossz fejlemény?

IRÉN Semmi. Beszéltem a Kisgömböccel. De nincs semmi.

ZÁPREL Hogyhogy nincs semmi? Mondott valamit?

IRÉN Csak annyit, hogy végigviszi. Úgyhogy ez ennyi. Nem tudod kirobbantani belőle.

ZÁPREL Ez ennyi. Végigviszi. Remek. Tényleg, mi vétettem?

IRÉN Nem tudom, mit vétettél, Totya. Ezt neked kellene tudnod.

ZÁPREL Most mi van? Mit kellene tudnom? Most mit nyomasztasz még te is?

IRÉN Bocsánat. Nem akartalak nyomasztani. Csak annyit akartam mondani, hogy Kisgömböccel nem jutottam semmire. Erre készülj.

ZÁPREL És akkor... És akkor most mi lesz?

IRÉN Nem tudom. *Az helyzet, hogy egyedül vagy. Nem számíthatsz itt benn senkire.*

ZÁPREL Jaj, Irén... *(csönd)* Tudod, hogy nem úgy...

IRÉN Tudom. Na, szia. Én ebből most kiszálltam.

ZÁPREL Ne csináld most ezt. Nagyon szépen kérlek. Nem kell mindent... mindent mellre szívní. *(csönd)* Félek, Irén. Az a helyzet, hogy be vagyok tojva. Tessék, kimondtam. Most igazán... Tekintettel lehetnél rám. Tiszta egy gyomorideg vagyok. A kávé se ment le ma reggel.

IRÉN Igyad tejszínnel. Totya.

ZÁPREL Megpróbáltam tejszínnel is, csak nem nagyon szeretem. Mondjuk, nem is utálom, de különösebben azért...

IRÉN *(közbevág)* Segítettem neked, Totya, amennyit bírtam. Ott álltam mögötted. Beszéltem a Masavárral, beszéltem a Gömböccel, mindenkivel. Többet nem tudok tenni. Kész-passz. Nem sokra mentem, az igaz. Úgyhogy ha egyedül érzed magad, bizonyára úgy is van. *(el)*

ZÁPREL *(hangtalan, kétségbeesett dühroham)* Nem hiszem el. Jaj, picsába, picsába, picsába!

17.

Dr. Berg és a Pénztárosnők – utóbbiak a helyükön ülnek.

DR. BERG Áh, áh, áh, ismerős arcok! Komoly arcok, komoly, de jó szándékú, kedves arcocskák. Ezer éve, drága hölgyek, ezer éve! Mióta is, egész pontosan?

VALI Ezer éve, Dr. Berg. Egész pontosan ezer éve.

JULI Tudta, hogy ezer év alatt száznegyvenkétszer kicserélődik az egész testünk, mi több...

ILDIKÓ ...mi több, közel jár a száznegyvenharmadik átváltozáshoz?

VALI Lám, ön félig már ki is bújt a régi bábból...

DR. BERG Ohó! Ám önök, úgy látom, nem változtak semmit, drága hölgyeim!

ILDIKÓ Nagyon kedves, Dr. Berg. Igazán nagyon kedves.

VALI Kezeljük a kasszát, jön és megy a pénz. Mi valóban nem változunk.

DR. BERG Nem fog önökön az infláció! Hehe. Ez jó. Nem fog önökön az infláció...

JULI Szellemes, Dr. Berg, mint mindig. Szellemes és pontos. És ezt a tulajdonságát mindig is nagyra értékeltük.

DR. BERG Köszönöm, kedves. Felteszem, ismerik látogatásom célját.

VALI Tudjuk, miért van itt, ha erre gondol. Hogy mi a célja voltaképpen – nos, azt önnek kell eldöntenie.

ILDIKÓ Az igazságot keresi talán? Dr. Berg.

DR. BERG Nos, igen. Azért jöttem, hogy feltárjam az igazságot.

A Pénztárosnők összemosolyognak.

VALI De Dr. Berg....

JULI Dr. Berg, Dr. Berg... Csalódtunk magában.

ILDIKÓ Próbálja meg még egyszer. Próbálja meg pontosabban megfogalmazni, hogy miért is érkezett!

VALI Legyen szíves.

DR. BERG Nos, rendben. Tehát... Ha nem azért jöttem, hogy feltárjam az igazságot, akkor... Akkor nyilvánvalóan azért jöttem, hogy... igazságot tegyek!

JULI Bravó, Dr. Berg! Bravó, bravó!

ILDIKÓ Szellemes és pontos. Igyekezzék hát, barátom. Minden perc drága.

DR. BERG Igyekeztem? Hová igyekeztem?

VALI Valaki már megelőzte önt, doktor. Valaki már itt jár, és az *igazságot* keresi.

JULI Valaki már itt jár, egy lépéssel ön előtt.

DR. BERG Miről beszélnek, hölgyeim? Ki vele!

VALI Valaki itt jár, és az igazságot keresi, és ez az ön számára – az ön számára, aki igazságot tenni érkezett...

ILDIKÓ ...nos, Dr. Berg, ez az ön számára sem lehet tanulság nélkül való.

A Pénztárosnők ismét transzba esnek, ijesztő, mély torokhangon hörögnek.

JULI (*torokhangon*) Figyeld Masavárit! Jöjj és lásd! Masavári itt van, idelelni!

ILDIKÓ (*torokhangon*) Masavári lenni jár, a Henteseknél!

VALI (*torokhangon*) Jöjj és lásd! Alászállt... Alá...

18.

Látomásként megjelennek a Hentesek, karjukban az ájult Masavári. Dr. Berg és a Pénztárosnők néma szemlélői a jelenetnek.

HENTESEK (*strófánként más-más Hentes mondja*)

Aludj, nagyfiú. Átjár a hideg.

Egy kedves arc, egy kellemes mosoly,

semmi több. Mindössze

ennyi a nagyfiú.

Aludj hát, barátom.

Nem tud a húsról. A hús természetéről

mit sem tud. Keres, szaglász, szimatol,

kutat, feltár, cáfol, igazol –

folytonos lázban ég. Aludj, nagyfiú.

Az igazságot – csakis azt szeretné!

Nem tud semmit a hús természetéről.

A húsról mit sem tud. Cáfol, igazol:

a húson nincs mit cáfolni,

igazolni.

Nincs cáfolat, csak cafatok maradnak,

a mélyreható kutatás nyomán.

Kiveti, kiköpi,

kilöki a hús.

Folytonos lázban ég. A húsnak hideg kell,

a hús álma a jégen szökken szárba.

Az igazság a lázas agy virága.

Egy kedves arc, egy kellemes mosoly,

Átjár a hideg. Aludj, nagyfiú.

Elhelyezik a földön Masavárit, aztán eltűnnek.

19.

Csönd, egérnyüszögés. Masavári moccan, ébred. A háttérben Dr. Berg és a Pénztárosnők. Masavári fölül, a halántékát dörzsöli, feltápáskodik, szédeleg. A jelenet során mindvégig bizonytalanul mozog. Helén, Szerén és Cigány be, észreveszik Masavári, megtorpannak, Cigány odalép segíteni..

CIGÁNY Masavári úr! Masavári úr! Rosszul van?

MASAVÁRI Nem, nem, köszönöm. Nincs semmi baj, csak... Csak egy kicsit megszedültem, azt hiszem.

CIGÁNY Jöjjön, üljön le...

MASAVÁRI Nem, nem szükséges. Már jobban vagyok. Nagyon szépen köszönöm. Csak múltó gyöngeség.

SZERÉN A Hentesektől jött.

MASAVÁRI Igen, a Hentesektől. Azt kell mondjam, roppant... Roppant érdekes volt. Roppant tanulságos. A kollégáik megmutattak mindent... Végigvezettek. Az egész részleg működését bemutatták.

SZERÉN És?

MASAVÁRI És...? Mi és?

ZÁPREL *(be, a hóna alatt egy dossziéval)* Á, Masavári úr! Égen-földön kerestem.

SZERÉN Föld alatt kellett volna, főnök.

ZÁPREL El nem tudtam képzelni, hova tűnt. Itt a dokumentáció, amit ígértem. Jegyzőkönyvek, hivatalos jelentések, mindenféle.

MASAVÁRI *(átveszi a dossziét)* Köszönöm, Záprel úr. Igazán kedves.

CIGÁNY Lenn volt a Henteseknél.

ZÁPREL Ó, értem. Akkor hát ezért nem találtam... És?

SZERÉN Mi is pont ezt kérdeztük.

MASAVÁRI Mi és...?

HELÉN Ő is pont ezt kérdezte.

ZÁPREL Hát, ugyebár... A vizsgálat... Fényt derített valamire valamit? Új információk, esetleg?

MASAVÁRI Nem is tudom. Fényt, azt nem. Azt hiszem.

HELÉN Nincsen túl jól a Masavári úr.

SZERÉN Megszédült szegény.

ZÁPREL Ó, ha gondolja, felajánlhatom az irodámat. Ott ablakot nyithatunk esetleg...

MASAVÁRI Köszönöm, nagyon kedves, de fölösleges. Már sokkal jobban vagyok. (*csettint egyet, csikorogva aláereszkedik a deus ex machina-szerkezet*) Azt hiszem, most ideje indulnom. Holnap összesítem az anyagot, és elkészítem a jelentésemet.

ZÁPREL Kérem, ahogy gondolja, Masavári úr... (*csönd*) És ha esetleg egy kávéra még... Hiszen jószerével nem is nyílt alkalmunk szót váltani...

MASAVÁRI Köszönöm, de azt hiszem, jobb, ha most megyek. Ami azt illeti, nem érzem magam valami jól...

ZÁPREL És ha esetleg holnap fölkeresném? Hátha jól jön ehhez az anyaghoz némi szóbeli kiegészítés, amennyiben... ööö... új szempontok bukkannának föl...

MASAVÁRI Köszönöm, ez remek volna. Nagyon kedves magától, Záprel úr. Akkor hát a legjobbakat...

DR. BERG (*előlép*) Ohó, barátom! Csak egy szóra még. Csak egy aprócska kérdés, mielőtt távozik. Az igazság... Az igazsággal mi lesz?

MASAVÁRI Dr. Berg! Ön itt...?

DR. BERG Szolgálatára, Masavári úr. Én itt. Hát maga? Maga hol áll?

MASAVÁRI Nem értem, kérem.

DR. BERG Nem érti. Sajnálatos, roppant sajnálatos. Egyszerre termelünk, szolgáltatunk és fogyasztunk – ezek az ön szavai, nemdebár? Ez a piaci viszonyok bonyolult hálója, nemdebár? Hol van hát az ön flancos, nagy igazsága, barátom?

MASAVÁRI Már sokszor alkalmunk nyílt vitázni erről, Dr. Berg. De most nem hiszem, hogy ez a megfelelő pillanat...

DR. BERG Nem hiszi. Ugyan, kérem, hát miért ne volna megfelelő? Magunk között vagyunk. (*a többiekhez*) Vagy a tisztelt kollégákat föltartjuk talán?

HELÉN, SZERÉN Nem, nem, nem...

ZÁPREL Ó, nem, dehogy, Sőt, épp ellenkezőleg...

DR. BERG Esetleg – amit nem vennék a lelkekre – untatnánk őket?

HELÉN, SZERÉN Nem, nem, nem, nem...

ZÁPREL Ó, dehogy, só! Örülünk, ha valami újat tanulhatunk...

DR. BERG Szóval, Masavári úr? Hol az ön igazsága a bonyolult piaci viszonyok bonyolult hálójában? Hát nem tanult semmit odalent, a Hentesektől? Az ön igazsága ebben a hálóban, *mon ami*, nem több, pusztán egy ijedt kis legyecské.

MASAVÁRI Majd a jelentésben összegzem a tapasztalataimat, Dr. Berg. Addig is, ha megengedi...

DR. BERG Megengedi? Nem engedi. A helyzet, barátom – a helyzet nem engedi meg.

MASAVÁRI Ahogy parancsolja, Dr. Berg. Ennek a pillanatnak el kellett következnie.

DR. BERG Jól mondja, uram. Védje magát.

Vívna.

DR. BERG Lassan mozog, barátom. Mintha átfagytak volna odalenn a tagjai.

MASAVÁRI Sok a beszéd, doktor. A kardjára figyeljen.

DR. BERG Bravó, ügyes. Micsoda riposzt! Most *magát* védje, ne a fogyasztókat!

MASAVÁRI Most ön mögött sem áll ott, doktor, a nagyhatalmú igazgatótanács!

DR. BERG Igaz, ami igaz. Bravó, szellemes. De az igazság – az ön igazsága, kedves Masavári uram, ami győzelemre viszi a bátor szívet, nos tehát...

MASAVÁRI Önt az igazság sosem érdekelte.

DR. BERG Drága barátom, ön most sem ért semmit. Még most sem, sajnos – a vége felé.

MASAVÁRI A vége felé? A vége – ugyan, minek?

DR. BERG A felhőjátéknak, kedves Masavári. A bánatos pofájú igazságkeresésnek.

MASAVÁRI Amit ön annak tart, doktorom...

DR. BERG Az igazság, amit ön keres, nézőpont kérdése. Folyton változó.

MASAVÁRI Új és új arcát mutatja meg mindig.

DR. BERG És így nem vezethet soha cselekvéshez. Ön az igazságot célozza, és folyton mellétrafál.

MASAVÁRI Tudja, Dr. Berg, emberek vagyunk. Folyton korrigáljuk a korábbi hibákat. Ez dolgunk – így működik minden. Így tartható működésben a finom gépezet.

DR. BERG Látja, ez köztünk a különbség, barátom. Ön korrigál, én pedig rendet vágok. Ön az igazságot célozza – én a húst.

Leszúrja Masavárit.

MASAVÁRI (*haldoklik*) Ó, kárhozat! Leszúrtak – ó, a kurva mindenit...

DR. BERG Mert, szegény barátom, mit is írhatott volna abba a szerencsétlen jelentésbe? Az igazság úgy folyt volna ki az ujjai közül, akár egy marék homok. Fölveszi, újra és újra, és az ismét csak elpörög. Kellemetlen. Tekintse úgy, Masavári úr, hogy megkíméltem önt egy szerfölött *kellemetlen* délutántól.

MASAVÁRI Leszúrtál, köcsög! Ó, hogy rohadnál meg. (*meghal*)

Cigány letérdel Masavári mellé, lezárja a szemét.

DR. BERG Ez is milyen végszó volt már? „Leszúrtál, köcsög...” Semmi tartás, semmi szellemesség. Ez az ember nem hitt semmiben.

CIGÁNY Rendes ember volt.

DR. BERG De hát mind azok volnánk, nem? Rendes emberek. Hagyjuk már. Záprel úr!

ZÁPREL Igen?

DR. BERG Készítsen elő mindent a tárgyalásra. Azonnal hozzáláthatunk. Azt hiszem, egyelőre nincs több... elintéznivalóm. (*Dr. Berg és Záprel el*)

20.

Cigány, Helén, Szerén és a Pénztárosnők Masavári holtteste fölött.

HELÉN Nézd, hogyan fekszik. Mintha csak aludna. Sírás fojtogat.

SZERÉN Fogasztóvédelmis volt, de rendes ember.

HELÉN Bizalmat ébresztett a tekintete.

SZERÉN Volt benne valami... valami izé...

HELÉN Dr. Berg szerint nem hitt semmiben.

SZERÉN Dr. Berg egy fasz.

HELÉN Mit képzelsz, Szerén?!

A Pénztárosnők körülállják a holttestet, szemrevételezik.

VALI

Vívni, azt, mondjuk, nem nagyon tudott:
Parádriposztján volna mit csiszolni.
Karórája, okostelefonja
Harmadosztályú, olcsó, ócska holmi.

JULI

Viszont kitartó volt a küzdelemben,
Ismerjük el, bár fel nem támad ettől.
Cipője talpa jócskán megkopott,
Inge nájljon, a távoli Keletről.

ILDIKÓ

Békés az arca, mintha csak aludna,
Álmodva bátor, nagy hőstetteket.
Úgy látom, hogy az utóbbi időben
Egy pár fölös kilót főlshedhetett.

Csend.

CIGÁNY Vége? Ennyi?

VALI Ennyi. Úgy gondoltuk, ennyi csak elég lesz.

JULI Hova sirassuk még, Cigány? Annyira azért nem volt fontos ő.

CIGÁNY Nem volt... És akkor – most mi lesz?

ILDIKÓ Most várunk. Figyelünk.

VALI Megy az idő, megyeget.

Csend.

JULI El szoktunk nézegetni, ahogy reggelente fölmosol a bejárat előtt. Szorgalmasan, és mindig aprólékos gondossággal.

ILDIKÓ Türelmes és precíz munkát végzel, Cigány. Emlékszel, mit tanácsoltunk neked?

VALI Azt tanácsoltuk, hogy tartsd nyitva a szemed. Emlékszel, ugye?

CIGÁNY Hát persze. Emlékszem, igen.

VALI No és?

CIGÁNY No és?

JULI Mit láttál végül?

CIGÁNY Mit láttam volna.

JULI Mit láttál, Cigány?

CIGÁNY *(vállat von)* Mindent láttam. Végignéztem mindent. És nem tetszett, amit láttam.

ILDIKÓ Hát igen, történt ez-az. Meg tudnád mondani, hogy mi nem tetszett voltaképpen?

CIGÁNY Végignéztem, az nem tetszett. És hogy nem tudtam... Nem tudtam segíteni semmit.

VALI Segíteni. Hát igen. Segíteni, azt nem tudunk. Tanácsot adni: azt talán igen.

JULI És az, persze, nem kerül semmibe.

VALI Az nem. De mit *láttál* vajon? Bekukucskáltál-e az események mögé?

ILDIKÓ Ha bekukucskáltál, láthattad, hogy miért nem tudtál segíteni semmit.

CIGÁNY Vajon miért? Ez érdekelne.

VALI Mert hát nem rajtad áll. Soha nem rajtad áll. Azt, ami lendületbe jön, nehéz ismét megállítani. Gravitáció, tudod. Fizika.

JULI A végzet útja, húúú!

ILDIKÓ Igen, ez a végzet úgynevezett útja. A kiscigány meséjét ismered? Leszakadt a gerendáról a kiscigány, és kigurult a padlásról, ki házból. Gravitáció. Egyszerű fizika. Gurult, gurult, és aki szembe jött, bekapta.

VALI Mert nem tehetett mást. Nem tudott mit tenni. Gravitáció, zsuppsz! – tudod, kezdő sebesség.

JULI Hiába adtál volna neki *jó tanácsot*. Gurult, mert vitte a lendület.

ILDIKÓ Érted, ugye? Túl nagy volt a nyomás. Az ünnepi gőz.

VALI Az induló energia.

JULI Gurult, gurult a kiscigány... Hehe. Begurult szegény...

ILDIKÓ Nem kell mondjál semmit, Cigány. Most már nincs semmi dolgunk.

VALI Nincs más dolgunk, csak figyelni. Még egy kicsit. Végig kell néznünk... a végjátékot.

21.

Méltóságteljes zeneszó, a deus ex machina-szerkezeten díszes ruhában aláereszkedik Dr. Berg, belép egyfelől Záprel, Irén, Hauser, illetve a mindeddig statisztaként felbukkanó áruházi személyzet, túloldalt pedig Kiscigány, a Hentesek kíséretében. A Pénztárosnők és Cigány félig-meddig a színen kívül maradnak, szemlélőkként.

ZÁPREL Helyet! Helyet! Helyet Dr. Bergnek! Kérem, mindenki adjon egy kis helyet!
Helyet! Helyet Dr. Bergnek! Helyet!

A szerkezet nem ereszkedik teljesen alá, Dr. Berg ott marad lebegve a többiek feje fölött.

DR. BERG Köszönöm, Záprel úr. Köszönöm, jó lesz nekem itt. Innen, hogy úgy mondjam, mindenkit... hehe... szemmel tarthatok. Na jó. Dologra, kérem. Rövid leszek, nem rabolom sokáig az idejüket, nem kenyerem a formalitás.

KÓRUS *(zsoltárszerűen, a jelenlévőkből, Kisgömböc kivételével)*

Nem kenyere,

Nem kenyere,

Nem kenyere a formalitás!

HELÉN Nem fogja bő lére eresztetni. Lezavarja pikk-pakk-pukk.

SZERÉN Lezavarja pikk-pukk-pakk. Közvetlen hangot fog megütni.

HAUSER Mi az? Kit fognak megütni? Pakk-pakk-pakk?

DR. BERG Tehát, kérem. Mindaz, ami itt történt, alapjaiban érinti nemcsak ezt a kis közösséget, ennek az egységnek a munkatársait, de a tágabb értelemben vett közösséget is, bolthálózatunk nagy családját. Alapos körültekintéssel szemügyre vettük az elmúlt időszak eseményeit. Megvizsgáltuk a tényálladékokat.

KÓRUS

Tényálladék,

tényálladék –

nyálladék!

HAUSER Alaposan szemügyre vette. Na, most lesz kapsz, az hótziher!

HELÉN Szigorú lesz, de igazságos. Figyeld a tekintetét!

SZERÉN Szigorú, de igazságos...

DR. BERG Tehát, kérem tisztelettel. Cégünk filozófiai alapelve a kommunikáció. A hosszú távú kapcsolat feltétele a hosszú távú bizalom. Kommunikálni, tehát tájékoztatni – tájékoztatni, tehát beavatni – beavatni, tehát ajánlatot tenni! Olyan ajánlatot, amelyet botorság volna kihagyni. Ez a mi erősségünk, egy kicsi – egy relatíve kicsi – hálózat így fordítja a saját előnyére a sajátosságait. Olyan szolgáltatást nyújt, amely a közvetlen kereskedelmi kapcsolat kötőerején alapszik. A mi erősségünk: az emberi oldalunk!

KÓRUS

Hahó, hahó, hahó!

Hahó, hahó!!!

Emberi oldal –

oldal-as-

akcióóó!!!

DR. BERG Azok az események, amelyek ügyében most itt vagyok, sajnos éppen ezt: ezt az alapállást, ezt a *fi-lo-zó-fi-át* ássák alá. Ezért nem szabad félvállról vennünk ezeket a jelenségeket, sőt, többet mondok: öngyilkosság, öngyilkos taktika volna részünkről – a vezetőség részéről –, ha félvállról vennénk. A szigorúságunk tehát nem öncélú, hanem, hogy úgy mondjam, mentálhigiéniai jellegű.

HELÉN Mentálhigiénia? Ez mit jelent vajon?

SZERÉN Mossa a kezeit.

HAUSER Na, ezt már ismerem. Akkor végre mindjárt a lényegre tér!

DR. BERG Az igazgatótanács által rám ruházott jogkörömnél fogva, a szóban forgó jegyzőkönyvek áttekintése után volna még... *(a jegyzeteiben lapoz)* Volna még egy-két kérdésem a kolléganőhöz. Kollegina?

KISGÖMBÖC Igen.

DR. BERG Pardon?

KISGÖMBÖC Igen!

DR. BERG Elnézést, nem jól hallottam. Nos, tehát... *(ismét lapozgat)* Két ügy, két eset... Igen. Megvan. A nevezett napon ön munkában állt?

KISGÖMBÖC Nem, nem álltam munkában.

DR. BERG Értem. Óhajtja kommentálni a történeteket? *(csönd)* Kommentálni. Megmagyarázni. Magyarázatot adni.

KISGÖMBÖC Nem óhajtom, doktor... Dr. Berg.

KÓRUS

Hohó, hohó, hohó!

Hohóóó....

HELÉN Ez ő. Ez a Gömböc. Le se tagadhatná. Figyeld a szemét!

SZERÉN Igen, ez ő. Nyakaskodik, amíg csak lehet.

HAUSER Nyakán a kés, ő meg nyakaskodik...

DR. BERG Értem. Tehát nem óhajt magyarázatot adni. Sem az ártatlan vásárló inzultálására, sem a saját bejegyzésére a... khm... a Vásárlók Könyvébe.

KISGÖMBÖC Nem óhajtok, doktor. Ezekhez nincs hozzáfűznivalóm.

DR. BERG Rendben. Tehát értelmezzem én magam.

KISGÖMBÖC Ha tetszik.

DR. BERG Jó. Legyen. Akkor hát értelmezem. Lássuk csak. Ami az első esetet illeti: magácska nekirohant egy vadidegennek az áruházunkban, minden ok nélkül és mindenki szeme láttára. A dolognak nem lettek súlyosabb következményei – szerencsére. Ámbátor lehetek volna. Mindegy is. Hogy mi vezette önt, azt nem tudom, és nem is tudhatom, mivel nem óhajt beszámolni róla.

KISGÖMBÖC Nem óhajtok, Dr. Berg. Magánügy. Tudja, mi az? Magánügy volt, akármilyen súlyos is – nem tartozik senki másra rajtam és... és rajta kívül. Tehát önnek semmi köze hozzá, senkinek sincs semmi köze hozzá, és legkevésbé a cégnek, ennek a *hatalmas nagy családnak* nincs semmi köze hozzá. Ha rossz fényt vetettem az áruházra, hát tessék, itt vagyok, vállalom a következményeket. De számadással nem tartozom önnek. Apuka.

KÓRUS

Hohó, hohó, hohó!

Hohóóó....

DR. BERG Rendben van, rendben. Leányom. Kiiratkozik a családból, úgy gondolja? Azt javaslom, várjuk ki végét. A helyzet, pusztán jogilag, valóban egyszerű. Nem történt panasz. Azonban az áruház arculatát és ezen keresztül az egész céget súlyos kár érte. Igen súlyos kár. Ezen, gondolom, nincs vita. Záprel úr!

ZÁPREL Igenis, Dr. Berg!

DR. BERG Záprel úr, itt röviden ki kell térnünk egy látszólag apró mulasztásra, ami mindazonáltal nagy súlyra tett szert ebben a történetben. A kollégánő tavaly ősszel elvégzett egy kisebb számítógépes logisztikai fejlesztést, és nem kapta meg az előzetes megegyezés során lefektetett összeget, pontosabban nem a teljes összeget kapta meg.

ZÁPREL A teljes igazsághoz hozzátartozik...

DR. BERG (*nem engedi szóhoz jutni Záprel*) Harmincezer forintról van szó, ami persze nem egy katasztrófális összeg. Nem katasztrófális összeg, Záprel úr. De általában a kis mulasztások vezetnek beláthatatlan következményekhez. Az icipici mulasztások, Záprel úr. És ezzel egy vezető pozícióban lévő munkatárnak tisztában kell lennie.

ZÁPREL Dr. Berg, kérem, az az igazság....

DR. BERG Az előállt helyzet rossz munkahelyi hangulatot teremtett, ami kis híján katasztrófához vezetett. Ehhez társulnak még a belső minőségellenőrzés sorozatos mulasztásai, ami persze külső vizsgálatokat eredményez.

ZÁPREL De kérem, Dr. Berg. Az igazság...

DR. BERG (*felcsattan*) Záprel úr, kérem! Nem fejeztem be. És könyörgöm, teljes szívemből könyörgöm, hogy ne kínozzon többet ezzel az igazságozgatással... Nem érdekel az igazság. A tények érdekelnek. Záprel úr, ön folyton csak szalad a dolgok után. A dolgok pedig mintha szaladnának ön előtt. Ön fogócskát játszik önmagával, barátom. Ezt a malórt, ezt a *parizerbotrányt* is alig tudtam helyrehozni! Szerencsére végül sikerült rendeznem az ügyet

Masavári úrral... De ez most mindegy is. Záprel úr, megítélésünk szerint ennek az egységnek a vezetése aránytalan tehertételt jelent az ön számára. Mindamelllett az itt eltöltött évek során elvégzett munkáját sem kívánjuk alábecsülni, és éppen ezért, mintegy gesztusképpen felajánlunk az ön számára egy új pozíciót. Némileg szerényebb pozíciót persze, és nyilvánvalóan egy másik üzemegegységünkben – erről az ajánlatról majd záros határidőn belül értesíteni fogjuk. Záros határidőn belül.

KÓRUS

Hohó, hohó –
az első fej
porba hull!
Gurul, gurul,
gurul!

HELÉN Jaj, a Totya szegény... A keze hogy remeg.

SZERÉN Rendes tag volt a Totya. Jó gyerek.

HAUSER Porba hull, mert porból vétetett.

KÓRUS

Gurul, gurul –
hohó, hohó!!!
Vár reá egy ismeretlen
pozíció!!!

DR. BERG Igen, Záprel úr...?

ZÁPREL Ööö... Dr. Berg...

DR. BERG Elnézést. Azt hittem, hogy hozzá akar fűzni valamit. Ami az áruház vezetését illeti, az üzletvezetői teendők elvégzésére, amíg végleges döntés nem születik, ideiglenes jelleggel Szász Irén kolléganőt kérnénk föl. Irénke, tudom, hogy ez váratlanul jön, és amolyan bevállalós feladat volna, de hát jó értelemben bevállalós. Érdekelné, ha...?

IRÉN *(egy ütemnyi hallgatás után, keserűen)* Persze, Dr. Berg. Ha úgy gondolja, örömmel segítek, ami tőlem telik.

DR. BERG Köszönöm, köszönöm.

ZÁPREL

Ó, mennybéliék! Szétmegy a fejem!
Elnézést, kérem... Egy aszpirin, ha volna?
(körbenéz, senki nem mozdul)
Egy aszpirint, egy árva aszpirint...
Koponyám ezer szilánkra reped!
Szemem két izzó, tűzforró golyó,
Kiesik, kipattan, és gurul, gurul –
Más lesz a látvány, a világ ezer
Apró darabra: mozaikká robban,

Jönnék, sorjáznak, pattognak a képek!

A föld súlya! A gravitáció!

A föld súlya húzza árva szemeim.

Csak állok itt, és nézhetek velük –

Nézhetem ezt az elbaszott világot

Erre, vagy arra... Jaj, mindenfelé!

Egy aszpirint, jaj, egy árva aszpirint...

(magába omlik, leguggol, a továbbiakban – a megszólalásait leszámítva – katonán módon, némán hajladozik)

HELÉN

Ha volna nálam most egy aszpirin,

Én nem szarnék be. Adnék a Totyának.

SZERÉN

Jaja. Nem vitás. Bevállalnám én is.

Nem érdekelne, mit szól hozzá bárki.

HAUSER

Hát persze. Én is dobnék egy drázsét.

De jó, hogy nincs nálam, basszameg...

DR. BERG Rendben, ezzel megvolnánk. A vita tárgyát képező harmincezer forintot, tekintettel a szóbeli megállapodás kötelező érvényére, természetesen megtérítjük a kolléganőnek. Amint elkészül a kiegészítő szerződés, utaljuk a pénzt a folyószámlájára. Ezzel a gesztussal a részünkről lezártnak tekintjük ezt az ügyet. A kisasszony óhajt valamit hozzáfűzni?

KISGÖMBÖC Hogy én?

DR. BERG Ki más?

KISGÖMBÖC Na ja. Hát, Dr. Berg, nem tudom, most mit kell mondjak.

DR. BERG Főlsleges megköszönnie. Csak tettük a dolgunkat.

KISGÖMBÖC Én is úgy gondolom. Akkor hát nem is óhajtok hozzáfűzni semmit.

DR. BERG Az igazságnak nem kell gatszúlalni – így gondolja, nyilván. Rendben van ez így. Én nem vagyok sértődékeny fajta, és a tömjénezésre sem tartok igényt.

KÓRUS

Hohó, hohó!!!

Nem tart igényt

Tömjénezésre –

A nagyság jelét

Vegyétek észre!

Hohó, hohó!!!

DR. BERG Viszont ami, nos... Ami a másik ügyet illeti, azt sajnos nem tekinthetjük lezártnak. Amennyiben fönntartja a panaszt, érkezik majd valaki más Masavári úr helyett – más viszonyokat fog tapasztalni, látni fogja, hogy rendeződött a helyzet, észlelhetővé válik a belső korrekciós mechanizmusok működése, mégis: mégis ott lesz egy kivizsgálásra váró eset. Megkérdezhetem, hogy miért óhajtja fönntartani a panaszát?

KISGÖMBÖC Miért ne tartanám fönnt? Jogszerű panasz. Bűdös volt a hús. És az áruházról... a Totyától nem kaptam írásbeli választ, pedig az előírások szerint a kötelessége lett volna válaszolni. Így hát az egész pakk a fogyasztóvédelemhez került.

DR. BERG Záprel úr nem állt a helyzet magaslatán, ezt tényként szögezhetjük le. És mindez következményekkel is járt, hiszen épp most vontuk le a konzekvenciákat. Valóban olyannyira elkéstünk volna ezzel a... ezzel a bocsánatkéréssel?

KISGÖMBÖC El, Dr. Berg. Azt szeretném, ha végighaladna az ügy a saját pályáján, jog szerint. Nem akarom, hogy félreértsen. Nem akarok én bosszút állni senkin. Semmin. Csak máshogy szeretném látni a világot. Nem úgy értem, mintha változtathatnék rajta. Ezt nem hiszem. Ezen már túl vagyok. Inkább abban az értelemben, hogy én magam szeretnék másképpen rátekinteni. És ebbe nem férnek bele az apró kis kompromisszumok.

DR. BERG Tehát, ha jól értem, már a vezetőség bocsánatkérése sem változtatna az álláspontján.

KISGÖMBÖC Jól érti, Dr. Berg. Sajnálom.

DR. BERG Sem az, ha az ön magatartását illojálisnak tekintenénk, és ehhez mérten járnánk el önnel szemben.

KISGÖMBÖC Csak tessék. Én döntöttem így.

DR. BERG Nos, ami azt illeti, valahol számítottam erre a válaszra. És kész voltam a kompromisszumra is, a jelenlévő kartársak a tanúk rá.

KÓRUS

Láttunk, hallottunk mindent, Dr. Berg!

Láttunk mindent

és minden egyes szónak

fültanúi voltunk –

Dr. Berg!

Záprel meggyötört, hamis hangon, egy ütemmel lecsúszva követi a kórust, így az ő lemaradó „Dr. Berg”-je külön cseng ki a szöveg végén.

DR. BERG Nos, tehát. Úgy vettem észre, hogy ebben a nagy ünnepi nyüzsgésben – emberileg egyébként tökéletesen érthető módon, mindazonáltal szakmailag roppant mód (roppant mód!) kifogásolhatóan – elkerülték a figyelmüket cégünk bizonyos belső rendelkezései. Amint azt a december 15-én kelt belső körlevél rendelkező mellékletének 16. pontja közli, január elsejétől bizonyos termékek – mint például a tubusos tatárbifsztek, a kakukkfüves nyelvpástétom vagy éppen az *előre szeletelt párizsi!* – a hentesáru-részlegtől átkerültek a hidegkonyhai készítmények részlegéhez.

KÓRUS

Hohó, hohó, hohó!

Hohóóó....

ZÁPREL *(elcsúsztatva, hamisan)*

Hohóóó...

SZERÉN Ajjaj...

DR. BERG *(mennydörögve)* A hidegkonyhai készítmények részlegfelelőse pedig magácska volt, Kisgömböc! – nevezhetem így? mindenki arra biztatott, hogy bátran szólítsam így, mondván, más megszólításra nem is igen hallgat – ugye, nem bánja? *Kisgömböc!!!* A saját panasa nyomán elvégzett belső vizsgálatom az ön személyi felelősségét állapította meg!

A Hentesek megragadják Kisgömböcöt.

HELÉN Gurult, gurult a kisgömböc...

SZERÉN Gurult, gurult végig a főutcán szegény...

HAUSER Azután potty – totty...

DR. BERG A kollektív szerződés tavalyi kiegészítésének hármasszámú melléklete, annak is a 37. pontja értelmében az a munkatárs, aki nem csupán hozzá nem értés, gondatlanság miatt okoz kárt, vagy fogalmazzunk úgy: válik árulójává a cégünk nagy családjának – aki tehát nem pusztán megragadja, hanem szembeszáll vele...

KISGÖMBÖC De Dr. Berg... Erről itt tényleg senki nem tudott!

DR. BERG Nem mentő körülmény, hogy nem ismerte a hatályos jogi rendelkezéseket. Jogszerűségről beszélt, nemde bár? Lám, ön a felelőse mindannak, amire az ön saját nevetséges ágálása irányul! Ezt írja a kollektív szerződés, szó szerint: *(harsogva olvas)* „A hármasszámú melléklet 37. pontja értelmében az árulónak haladék nélkül vére vétessék, míg csak a lélek el nem száll belőle, húsa pedig térjen vissza a húsok közé, az örök körmenetbe! Legyen ez tanulság mindenki számára, legyen ez tanulság és legyen elrettentő példa!”

ZÁPREL Húsa térjen vissza a hús közé!

KISGÖMBÖC Dr. Berg! Miféle hülye játék ez?

A Hentesek vonszolni kezdik, Kisgömböc ellenáll.

DR. BERG Játék a betűkkel, kedvesem.

IRÉN Dr. Berg... Ez most valóban így lesz? *(Dr. Berg vállat von, széttárja a kezét)* És ha visszavonná? Gömböc!

ZÁPREL *(eszélősen vihog)* Másképp szeretne a világra tekinteni...! Én már másképp tekintek, nekem fáj a fejem, nekem pattog a szemem mindenfelé! Most majd ő is másképp fog! Most majd ő is...! *(nevet, aztán ismét magába zuhan)*

KISGÖMBÖC Eresszenek el! Várjatok! Várjatok már!

DR. BERG *(int a Henteseknek, azok megállnak)* Nos, hallgatom.

IRÉN Gömböc...

Csönd. Kisgömböc végignéz a jelenlévőkön.

KISGÖMBÖC Tudjátok mit? Nagy egy szarrágók vagytok mindahányan. Hányini tudnék tőletek.

22.

Dr. Berg int, a Hentesek továbbvezetik Kisgömböcöt, ő pedig már nem szegül ellen. Becsatolják a deus ex machina-gépbe, ők is felkapaszkodnak, és nagyon lassan mindannyian a magasba emelkednek. Innentől fogva a kórus folyamatosan zümmög:

KÓRUS *(folyamatosan mindenki, akinek a továbbiakban nincs szövege)*

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

Dam-dam-dam-dam, évoé!

DR. BERG *(utánuk kiált)* A harmincezret... Rövidesen utaljuk!

SZERÉN Hús a húshoz... Vér a vérhez...

HELÉN A Hentesek... Fúj, én ezt nem nézem inkább! *(eltakarja a szemét)*

A gépezeten ülők eltűnnek szem elől, mindenki fölfelé bámul utánuk.

HAUSER Nem fog sokáig tartani neki.

IRÉN Gömböc. Ó, a rohadt életbe.

HELÉN *(még mindig eltakart szemmel)* Mi történik?

SZERÉN A Gömböcöt... Megfosztják a ruháitól.

HAUSER Nem is néz ki olyan rosszul.

IRÉN Jóska, bazmeg!

Helén fölkukucskál, és ijedten újra eltakarja a szemét.

SZERÉN Vérét veszik. Ellenáll. *(csönd)* Már nem áll ellen.

HAUSER Tiszta munka. Gyors, ügyes, pontos.

Helén eltakart szemmel sírni kezd.

SZERÉN Megnyitják a húsát. Jaj, istenem. Milyen gyorsan megy az egész.

IRÉN A rohadt életbe. Mindent a szerződés szerint...

A színen állók állóképpé merevednek, a kórus zümmögése folytatódik. A Pénztárosnők a közönség felé fordulnak.

VALI Gurult, gurult a kiscigombóc, végig a falu főutcáján. Egyszer csak, hogy-hogy nem, hát szembejött a harangozó. Nosza, egy pillanat nem sok, annyi sem kellett neki, a kiscigombóc hamm, bekapta szegényt!

JULI Szembejött a plébános úr, hamm, bekapta! Szembejött a törvényszolga – hamm! Szembejött a javasasszony, a pékmester, a levélkihordó...

ILDIKÓ Hamm-hamm-hamm-hamm-hamm!

VALI Mindenkit, akivel csak útja során szembetalálkozott, bekapott válogatás nélkül. Hatalmasra nőtt a gömböc, hatalmasra dagadt, és egyre csak gurult, gurult...!

JULI Gurult, gurult a kiscigombóc, mígnem szembetalálta magát a vitéz obsitossal.

ILDIKÓ Mígnem szembe nem találta magát olyasvalakivel, akinek volt fegyvere, és használni is tudta azt.

A színen állók folytatják a jelenetet.

HAUSER Mondjuk, én bírtam. Nem volt rossz arc a Gömböc. Kicsit tüskés volt a modora, de ha megszoktad, akkor már lehetett kezelni.

SZERÉN Ó, ezt... Ezt most ne nézd, Helén...

HAUSER Sose volt bagója. Mindig lejmolta a cigit. De azért nem haragudott komolyan senki rá. Nem? Megszoktuk. Így szoktuk meg.

IRÉN Dolgozni, azt tudott, ha már arról volt szó. Odabökött mindenkinek, ha kellett, ha nem, de értette a dolgát, ezt aláírom.

HELÉN Nézhetek már?

SZERÉN Még ne. *(Irénhez)* Amúgy volt egy humora. Nem? Ahogy szívatni bírta a Totyát. *(nevet)* Az a hülye meg sose tudta, hogy most tényleg szívatja-e, vagy nem...

IRÉN Jajaja. Mindig elment a határig, aztán onnan meg visszatáncolt. De egymás után többször is, egészen addig, amíg már mindenkinek nyilvánvaló volt – csak persze annak a szerencsétlennek nem!

HAUSER A fene tudja ezt az egészet. Nem volt igaza, persze. Meg hát aláírta a papírt ő is, mint mindannyian. De azért ahhoz már nagyon komoly dolognak kell történnie, hogy ezt a rendelkezést elővegyék. Ez azért nincs ok nélkül. Nem-e?

IRÉN Persze. Magának köszönheti. Direkt kihúzta a gyufát. De azért valahogy hiányozni fog.

SZERÉN Ja, egy darabig egész biztos. Erre letenném a nagyesküt.

HELÉN Nézhetek már?

HAUSER Most jön ki a csövön. Keverik. Fűszerezik.

HELÉN Fúj, akkor még várok.

SZERÉN Furcsa dolog ez a hiányzás. Kicsit olyan, mintha hibásnak éreznéd magad.

HAUSER Ugyan miért? Miben volnál te a hibás?

SZERÉN Nem azt mondtam, hogy az vagyok, hanem hogy olyan. Hogy mintha te volnál a hibás, mintha te csináltál volna valami rosszat, és azért lenne a büntetés, hogy hiányzik valami, vagy valaki. És ez nem egészséges szerintem. Nem karmikus, vagy mittudomén.

IRÉN Azt hiszem, értem, mire gondolsz. De nem olyan ez, mintha magadat büntetnéd amiatt, hogy...?

HAUSER *(közbevág)* Ez az! Ez igen! De cuki kis rudacskák!

IRÉN Hauser...!

HELÉN Már nézhetek?

SZERÉN Nézzél. *(Irénhez)* Ja, lehet, hogy van benne egy ilyen lelki ízé. De hát tudja a fene.

HELÉN *(felnéz)* Asztakurva!!!

Mindannyian elnémulnak, feltekintenek, a kórus zümmögés felerősödik. A deus ex machina-gépezet aláereszkedik, rajta három hatalmas szatyor az áruház emblémájával, mindegyikben nagy adag parizer. A kórus elhalkul, majd elhallgat.

HAUSER Segítsek, doktor úr?

DR. BERG Köszönöm, kollégák. Nos, azt hiszem, mindent megbeszéltünk. Ennyi volt mára, köszönöm a részvételt. Szép napot, kellemes pihenést mindannyiuknak.

HAUSER Viszontlátásra, Dr. Berg!

23.

Mindenki elindul kifelé, csak Záprel marad a helyén, guggol, előre-hátra hajladozva, illetve a Pénztárosnők és Cigány.

DR. BERG Irén, ha szabadna még egy pillanatra!

IRÉN Igen, Dr. Berg?

DR. BERG *(megvárja, amíg mindenki távozik; Záprelre pillant, de úgy dönt, hogy nem foglalkozik vele)* Ez a... Ez a megbízatás...

IRÉN Igen, Dr. Berg.

DR. BERG Miklós. Kérem.

IRÉN Igen?

DR. BERG Egyszóval, mint említettem, ez a megbízatás ideiglenes. De figyelemmel fogjuk kísérni a munkáját, és akár állandósulhat is. Csak azért szóltam, Irén, hogy tudja: nem pusztán tűzoltásról van szó, akár hosszabb távon is számolhatunk magával ebben a pozícióban. Ehhez tartsa magát.

IRÉN Értem. És köszönöm, Dr. Berg.

DR. BERG Hát... Rendben. Nagyon örültem, Irén. Alkalomadtán megbeszélhetjük a tapasztalatait, amint eltelik az első, nehezebb időszak. Nem lesz könnyű, figyelmeztetem. A legfrissebb jelentések szerint a fogyasztói bizalom már negyedik hónapja folyamatosan csökken. Negyedik hónapja! Nem akarom a részletekkel untatni – Irén... Az előremutató bizalmi index decemberre 3,2 pontra esett a novemberi 3,4 pontról. A decemberi átfogó mutató alindexei közül a jövedelmi várakozások almutatója 12,5 pontra esett 15 pontról, míg a gazdasági várakozásoké 1,5 pontra a novemberi 1,7-ről... *(elhallgat)* Úgyhogy ha bármikor tanácsra vagy segítségre volna szüksége, tudja, hol keressen.

IRÉN *(fáradt mosoly)* Igen. És köszönöm... Miklós.

DR. BERG *(biccent)* Irén. Akkor hát a legjobbakat. *(bevackolódik a deus ex machina-szerkezetbe a három hatalmas szatyorral)* Nem a legpraktikusabb... *(nevet)* Az ördögbe is. Hátizsákot mégsem kérhetek. Persze, gondoltam volna meg, mielőtt olyan szigorú voltam, nem igaz? Hahaha! Hát a legjobbakat, Irén! Nagyon örültem! Jelentkezem még.

IRÉN A viszontlátásra, Dr. Berg.

A masina lassan, nyikorogva fölemelkedik, és Dr. Berg eltűnik a színről. Irén a földön kuporgó Záprelre pillant, hosszan nézi, mintha mondani akarna valamit, aztán meggondolja magát, és kimegy.

24.

A Pénztárosnők, Cigány. Ülnek. Hátrébb a földön kuporgó Záprel.

VALI Nos, rendben. Vége. Mit láttál, Cigány?

CIGÁNY Mit láttam volna. *(csönd)* Mindent láttam. Végignézttem mindent. És nem tetszett, amit láttam.

JULI Tudjuk, tudjuk. Nem tudtál segíteni. Tanácsokat adtál, de fölöslegesen. Ezt ismerjük már.

CIGÁNY Na persze. Merthogy nem is lehetett volna. Nincs segítség. Mert nem rajtunk áll. Fizika. Gravitáció. Én is tudom, mit akartok mondani.

ILDIKÓ Aztán, lám, mégsem értjük egymást.

VALI Úgy látszik, mégsem ismered a mese végét. Tudod, hogyan végzett az az obsitos katona a kiscsőbőccel?

CIGÁNY Engedte magát bekapni, nem? Aztán belülről kiszúrta, és durr.

JULI Dehogyan engedte magát. Annak mi értelme lett volna? Kardot rántott a bátor katona.

ILDIKÓ Találd ki a mese végét, Cigány.

CIGÁNY Nem tudom. Nem tudom kitalálni. Fáradt vagyok hozzá.

VALI A gömböc, amely ekkorra már hatalmasra dagadt, rágurult az obsitos katonára. Az pedig kinyújtotta a kardját...

JULI Kinyújtotta a kardját, és a kiscsőbőc pontosan belérohant. Vége lett egy pillanat alatt.

ILDIKÓ Ahogy persze az obsitosnak is. A gravitáció oldotta meg a kérdést. Ami miatt az egész mozgásba jött. A nehézkedés. A föld súlya.

CIGÁNY Na persze. A népek meg, gondolom, előbújtak a kiscsőbőcből, és hősi emlékművet emeltek az obsitos katonának a falu főterén...

VALI A muskátlis parkban, ahogy azt szokás? A község házával és a járási könyvtárral szemben? Annyira azért nem volt fontos ő. Bár, ki tudja. *(vállat von)* Lehet.

JULI És persze boldogan éltek, amíg meg nem haltak. Ahogy azt szokás.

ILDIKÓ Most értjük egymást, vagy nem? Cigány.

A Pénztárosnők némán, mosolyogva fölállnak, kivonulnak. Cigány rágyújt, aztán odasétál a némán hajladozó Záprielhez, és időnként egy-egy slukk erejéig a szájába adja a cigarettát. Valahol egy egér nyüszög a ragacsos padkán.

– VÉGE –